Ewidencja kapliczek, figur i krzyży przydrożnych

w gminie Zabrodzie

Katalog obiektów małej architektury sakralnej i miejsc pamięci

118 obiektów w 22 sołectwach

Projekt „Święte Wędrowanie – Ewidencja kapliczek, figur i krzyży przydrożnych w gminie Zabrodzie”

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków Powiatu Wyszkowskiego

(umowa nr 74/PR/2026)

Fundacja Obserwatorium Zrównoważonego Rozwoju

Sierpień 2026

Spis treści

O projekcie 4
Wstęp 3
Adelin (5) 8
Anastazew (6) 18
Basinów (4) 30
Choszczowe (3) 38
Dębinki (9) 44
Gaj (3) 62
Głuchy (4) 68
Karolinów (2) 76
Kiciny (9) 80
Lipiny (2) 98
Młynarze (4) 102
Mostówka (8) 110
Mościska (3) 126
Niegów (10) 132
Obrąb (5) 152
Płatków (6) 162
Podgać (7) 174
Przykory (5) 188
Słopsk (10) 198
Wysychy (3) 218
Zabrodzie (7) 224
Zazdrość (3) 238

Wstęp

Katalog obejmuje kapliczki, figury, krzyże przydrożne i miejsca pamięci w gminie Zabrodzie, udokumentowane podczas inwentaryzacji terenowej w 2026 roku. Każdy obiekt ma fotografię, lokalizację (sołectwo i współrzędne geograficzne) oraz opis w jednolitym układzie: klasyfikacja, konstrukcja i materiał, ikonografia i inskrypcje, dekoracje i otoczenie, szacowany wiek oraz stan zachowania. Inskrypcje przepisano dosłownie, z zachowaniem oryginalnej pisowni.

Tam, gdzie obiekt nie ma daty, wiek oszacowano na podstawie formy, materiału i stopnia zestarzenia, porównując go z obiektami z okolicy o pewnej dacie (z inskrypcji lub tablic). Informacje przekazane przez mieszkańców zebrano w osobnym punkcie „Uwagi".

Co i gdzie

Zinwentaryzowano 118 obiektów: **65 krzyży**, **41 kapliczek**, **5 figur** oraz **7 pomników i miejsc pamięci** (m.in. mogiła powstańcza, pomniki Jana Pawła II, kard. Stefana Wyszyńskiego i Władysława Reymonta). Najwięcej obiektów jest w Słopsku i Niegowie (po 10), w Dębinkach i Kicinach (po 9) oraz w Mostówce (8); najmniej w Lipinach i Karolinowie (po 2).

Przeważają metalowe krzyże przydrożne z drugiej połowy XX wieku – często w ogrodzeniu, z przybraniem ze wstęg i sztucznych kwiatów, odnawianym na nabożeństwa majowe. Kapliczki to głównie murowane słupy z przeszkloną wnęką i figurą Matki Bożej, najczęściej Niepokalanej.

Katalog obiektów

Numery „Lp." podane przy obiektach odpowiadają numeracji w Mazowieckiej Ewidencji Małych Obiektów Architektury Sakralnej na stronie www.kapliczki.mazowsze.pl

W niniejszym opracowaniu Obiekty uporządkowano alfabetycznie według sołectw, a w obrębie sołectwa – według numeru Lp. w ewidencji na stronie www.kapliczki.mazowsze.pl

O projekcie

Katalog powstał w ramach projektu **„Święte Wędrowanie – Ewidencja kapliczek, figur i krzyży przydrożnych w gminie Zabrodzie”**, realizowanego przez Fundację Obserwatorium Zrównoważonego Rozwoju jako zadanie publiczne współfinansowane ze środków Powiatu Wyszkowskiego (umowa nr 74/PR/2026 z 27 marca 2026 r.). Zadanie zrealizowano w 2026 r.

Gmina Zabrodzie była ostatnią niezinwentaryzowaną gminą powiatu wyszkowskiego. Projekt zamyka cykl prac rozpoczęty w 2021 r. – po jego zakończeniu wszystkie sześć gmin powiatu (Somianka, Brańszczyk, Rząśnik, Długosiodło, Wyszków i Zabrodzie) znajduje się w bazie www.kapliczki.mazowsze.pl. Wcześniejsze edycje „Świętego Wędrowania” objęły łącznie 1624 obiekty w 14 gminach województwa mazowieckiego.

Cały powiat wyszkowski w ewidencji

Wraz z gminą Zabrodzie zewidencjonowano wszystkie sześć gmin powiatu wyszkowskiego. Łącznie w bazie www.kapliczki.mazowsze.pl znajdują się 803 obiekty małej architektury sakralnej z terenu powiatu.

Gmina	Liczba obiektów
Somianka	104
Brańszczyk	150
Rząśnik	107
Długosiodło	133
Wyszków	191
Zabrodzie	118
Powiat wyszkowski razem	**803**

Cele

- Stworzenie cyfrowego archiwum małej architektury sakralnej gminy Zabrodzie – kapliczek, figur i krzyży przydrożnych, które w większości nie były dotąd ujęte w żadnej ewidencji.
- Udostępnienie dziedzictwa na bezpłatnej, interaktywnej mapie www.kapliczki.mazowsze.pl, także osobom z ograniczoną mobilnością, seniorom i osobom z niepełnosprawnościami.
- Zachowanie wiedzy o obiektach zagrożonych zniszczeniem lub zapomnieniem i wzmacnianie lokalnej tożsamości mieszkańców.
- Przygotowanie bazy do edukacji regionalnej, szlaków turystycznych i rowerowych oraz przyszłej publikacji albumowej o powiecie wyszkowskim.

Mapa poglądowa rozmieszczenia obiektów

Liczba obiektów w sołectwach

Sołectwo (obręb)	Liczba obiektów
Niegów	10
Słopsk	10
Dębinki	9
Kiciny	9
Mostówka	8
Podgać	7
Zabrodzie	7
Anastazew	6
Płatków	6
Adelin	5
Obrąb	5
Przykory	5
Basinów	4
Głuchy	4
Młynarze	4
Choszczowe	3
Gaj	3
Mościska	3
Wysychy	3
Zazdrość	3
Karolinów	2
Lipiny	2
Razem	**118**

Najstarsze obiekty

- **Kościół pw. Świętej Trójcy w Niegowie** – kamień węgielny 4 maja 1859 r., budowa do 1863 r.; w niszy fasady figura maryjna.
- **Mogiła powstańcza w Niegowie** – miejsce pochówku uczestników powstania styczniowego (1863).
- **Dawny cmentarz ewangelicki w Młynarzach** (XIX – pocz. XX w.), upamiętniony drewnianym krzyżem.
- **Kapliczka słupowa w Słopsku** – fundacja z 1894 r., przebudowana w 1997 r.
- **Kamienne obeliski z kutymi krzyżami** – najliczniejsza grupa obiektów sprzed I wojny światowej: Adelin i Karolinów (1902), Zabrodzie (1903), Obrąb (1906, napis „Boże zbaw lud Twój”), Basinów (1917) oraz kilka niedatowanych obelisków w Basinowie, Choszczowem i Słopsku z tego samego okresu.

- **Kapliczka z obeliskiem w Mościskach** – data wykuta w niezwykłym zapisie „19 XX/VI 11 r.” (20 czerwca 1911 r.) i inskrypcja fundatorów „Fund. Sew. Ad. An. Mościccy.”.
- **Drewniany krzyż w Adelinie** – najstarszy z zachowanych krzyży drewnianych (1. poł. XX w.); 11 m od niego stoi metalowy krzyż z 1978 r., który najpewniej przejął jego funkcję.

Najnowsze obiekty

- **Krzyż w Płatkowie** – przeniesiony w obecne miejsce i ponownie poświęcony jesienią 2026 r.
- **Pomnik bł. kard. Stefana Wyszyńskiego w Kicinach** – poświęcony 27 maja 2025 r., dar Gminy Zabrodzie.
- **Kapliczka Matki Bożej Królowej Pokoju w Anastazewie** – plac przekazano 5 maja 2025 r.
- **Krzyż drewniany w Niegowie** (2025) oraz granitowy krzyż „Jezu ufam Tobie” w Kicinach (po 2020 r.).
- **Figura Matki Bożej w Słopsku** (2020) i głaz upamiętniający ojca Prymasa w Podgaci (2019).

Ciekawostki

- **Karawka w Zabrodziu** – dwuramienny krzyż morowy z 2009 r. kontynuuje tradycję drewnianych karawek stawianych w tym miejscu od około 200 lat.
- **Gać – rodzinne strony Prymasa** – w dawnej wsi Gać (dziś część Podgaci) urodził się 28 marca 1876 r. Stanisław Wyszyński, ojciec kard. Stefana Wyszyńskiego; miejsce upamiętnia głaz z tablicą edukacyjną.
- **Jeden warsztat, wiele krzyży** – ażurowe krzyże kratownicowe z ząbkowaną glorią nad pasyjką powtarzają się w Dębinkach, Adelinie, Kicinach, Mościskach, Przykorach i Głuchach. Dwa z nich mają datę 1978, co pozwoliło datować pozostałe.
- **Seria kapliczek nadrzewnych w Mostówce** – cztery jednakowe skrzynki z rzeźbionymi w drewnie figurami Jezusa Frasobliwego, św. Huberta, św. Franciszka i św. Floriana.
- **Mozaika ze szkła butelkowego** – cokół kapliczki w Zazdrości wyłożono kawałkami żółtego, brązowego i zielonego szkła; to rzadki przykład ludowej techniki zdobniczej.
- **Krzyże z historią** – krzyż na łące w Płatkowie upamiętnia mieszkańca, który w latach 60. zamarzł zimą w drodze do domu; krzyż w Dębinkach zastąpił drewniany, postawiony przez żołnierza w podzięce za powrót z wojny.
- **„Słodkie Serce Maryi”** – to samo wezwanie widnieje na kapliczce z 1960 r. w Przykorach i na kapliczce z 1911 r. w Mościskach, gdzie kamieniarz wykuł „SŁOTKE”.
- **Ukryta data** – w kapliczce w Dębinkach rok budowy „1962” namalowano odręcznie na tylnej ściance wnęki, za figurą.
- **Pomnik z pnia drzewa** – krzyż upamiętniający powstańców styczniowych w Niegowie (2018) wykonano z rozwidlonego pnia.

Adelin (5)

Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy przy ogrodzeniu posesji

Lp.: 1702 **Sołectwo:** Adelin **Datowanie:** ok. 1975–1995

Współrzędne: 52.485685 N, 21.428252 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy przy ogrodzeniu posesji.
- **Styl:** Ślusarsko-spawalnicza konstrukcja kratownicowa z ażurowym wypełnieniem i zaślepkami na końcach ramion.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Bardzo wysoki krzyż z dwóch równoległych kształtowników stalowych, połączonych kratą z ukośnie krzyżujących się płaskowników (motyw rombów); malowany na ciemnoszaro (grafitowo).
- **Zakończenia:** Końce ramion i wierzchołek zaślepione jasnymi, kremowo-złotymi nakładkami o ściętych krawędziach.
- **Gloria:** Nad pasyjką półkolisty daszek z ząbkowanym obrzeżem.
- **Podstawa:** U stóp krzyża niewielki stolik-ołtarzyk; krzyż stoi w linii brązowego płotu z metalowych sztachet zakończonych grotami.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion ciemna figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Dolna część trzonu oplecona sztucznymi kwiatami (żółte, białe, różowe) i zielenią; na trzonie biała kokarda i bukiet; dwa wiszące lampiony (zielony i czerwony). Na ołtarzyku wazony z kwiatami i biały lampion; przy podstawie kulista lampa ogrodowa.

- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, przed współczesnym domem jednorodzinnym, wśród hortensji i tui.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1975–1995.
- **Uzasadnienie:** Kratownica z kształtowników z rombowym wypełnieniem, nakładki na końcach ramion i ząbkowana gloria to elementy identyczne jak w krzyżu z 1978 r. w Dębinkach – prawdopodobnie ten sam warsztat lub wzór. Brak daty.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja stabilna i kompletna; powłoka malarska z drobnymi przetarciami. Obiekt zadbany.

Przydrożna kapliczka murowana

Lp.: 1706 **Sołectwo:** Adelin **Datowanie:** ok. 1950–1980

Współrzędne: 52.496111 N, 21.451555 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożna kapliczka murowana, wnękowa, zwieńczona kutym krzyżem.
- **Styl:** Tradycyjna wiejska kapliczka o zwartej, prostopadłościennej bryle, z dekoracyjnym krzyżem kowalskim.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Murowany, otynkowany tynkiem o lekko szorstkiej fakturze, malowany na kolor kremowy; bryła dwustopniowa – szerszy cokół i nieco węższa część górna o łagodnie wygiętej górnej krawędzi.
- **Krzyż:** Na szczycie wysoki, ciemny krzyż kuty z pręta, z ozdobnymi esownicami (spiralami) w narożach skrzyżowania ramion; końce ramion i wierzchołek zakończone gałkami; u nasady trzonu wsporniki z wolutami.
- **Wnęka:** Prostokątna, przeszklona, w szerokim, białym obramieniu tynkowym; parapet ze żółtych płytek.

3. Ikonografia

- **Wizerunek:** We wnęce obraz Matki Bożej Ostrobramskiej (Maryja z dłońmi skrzyżowanymi na piersi, w promienistej glorii), w ciemnej ramie; przed obrazem dwa małe znicze.
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na ogrodzeniu girlanda sztucznych kwiatów i liści (różowe róże, turkusowe liście), na narożnikach kiście różowych kwiatów; w ogrodzeniu flaga biało-czerwona. Wewnątrz bukiety sztucznych kwiatów, żywe rozchodniki i kuliste lampki solarne.

- **Otoczenie:** Kapliczka stoi na trawniku przy drodze, za brązowym płotem z metalowych sztachet, na tle zabudowy wiejskiej.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** kapliczka ok. 1950–1980; krzyż kuty możliwie starszy.
- **Uzasadnienie:** Murowana bryła z grubym tynkiem i prostą wnęką odpowiada wiejskim kapliczkom okresu powojennego; ręcznie kuty krzyż z esownicami reprezentuje tradycję kowalską. Tynk i malowanie świeżo odnowione.

6. Stan zachowania

- Dobry. Tynk świeżo malowany, bez ubytków; obiekt zadbany.

Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy w ogrodzeniu

Lp.: 1707 **Sołectwo:** Adelin **Datowanie:** 1978 (4.12.1978)

Współrzędne: 52.494792 N, 21.440747 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy w ogrodzeniu, z datą fundacji.
- **Styl:** Ślusarsko-spawalnicza konstrukcja z dekoracyjnym, ażurowym wypełnieniem z białego pręta – zespół krzyża i ogrodzenia wykonany jako jedna całość.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż z dwóch równoległych kształtowników stalowych na trzonie i ramionach, malowany na brązowo; przestrzeń między nimi wypełnia biały pręt wygięty w zygzak i romby (motyw plecionki). Końce ramion i wierzchołek zaślepione białymi nakładkami.
- **Daszek:** Nad pasyjką półkolisty, biały, blaszany daszek (nisza).
- **Gablotka:** Na trzonie, poniżej skrzyżowania, mała biała gablotka zamknięta łukiem, z wizerunkiem.
- **Ogrodzenie:** Brązowe, z pionowych prętów, ze słupkami zakończonymi białymi grotami i dwuskrzydłową furtką; w przęsłach ażurowe wypełnienie z białego pręta (motyw „X” i rombów, nawiązujący do krzyża). Całość na betonowej płycie.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion, pod daszkiem, srebrzysta figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Wizerunek w gablotce:** Najświętsze Serce Pana Jezusa (postać w czerwonym płaszczu).
- **Inskrypcja:** W przęsłach ogrodzenia data wygięta z białego pręta: „4 XII” (lewe przęsło) i „1978 R.” (prawe przęsło).

4. Dekoracje i otoczenie

- **Wstążki:** Spod gablotki rozpięte namiotowo wstążki żółte, niebieskie, czerwone i białe, przymocowane do narożników ogrodzenia.

- **Kwiaty:** Na trzonie koszyk ze sztucznymi różami (różowe, fioletowe); wewnątrz ogrodzenia doniczka z wrzosami.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawniku przy drodze, na tle wysokich drzew liściastych; ok. 11 m obok stoi dawny, wysoki krzyż drewniany.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 4 grudnia 1978 r. (data w ogrodzeniu).
- **Uzasadnienie:** Dzienna data fundacji wykonana z pręta w przęsłach ogrodzenia; krzyż i ogrodzenie mają spójny ornament, więc powstały razem. Data przypada we wspomnienie św. Barbary.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja stabilna, powłoki malarskie kompletne; obiekt zadbany.

Przydrożny krzyż na kamiennym obelisku

Lp.: 1708 **Sołectwo:** Adelin **Datowanie:** 1902

Współrzędne: 52.506340 N, 21.453250 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż na kamiennym obelisku, w ogrodzeniu.
- **Styl:** Tradycyjna forma obeliskowa z początku XX w., z metalowym krzyżem gałkowym.

2. Konstrukcja i materiał

- **Obelisk:** Wysoki, czworoboczny trzon z gruboziarnistego, brązowo-szarego kamienia (granit), zwężający się ku górze, z wyraźnie zaznaczoną, łukowato zamkniętą płaszczyzną w dolnej części; osadzony na kamiennym cokole.
- **Krzyż:** Na szczycie smukły, jasnoszary krzyż metalowy z kulistymi gałkami na końcach ramion i wierzchołku; dolna część trzonu krzyża z pierścieniem.
- **Ogrodzenie:** Wieloboczny płotek z prętów żebrowanych malowanych na niebiesko, z górnym fryzem z esownic i spiral.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Ciemna figura ukrzyżowanego Chrystusa, nad nią tabliczka INRI.
- **Płaskorzeźba:** W prostokątnej wnęce na obelisku, niewielka metalowa płaskorzeźba Matki Bożej z Dzieciątkiem.
- **Inskrypcja:** Poniżej wnęki wyryta data „1902”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Wstążki:** Od nasady krzyża rozpięte do narożników ogrodzenia szerokie, biało-żółte szarfy (barwy papieskie), zawiązane w kokardy.
- **Kwiaty:** Na cokole sztuczne żółte chryzantemy i różowe tulipany; w ogrodzeniu żywe petunie, a wokół gęsta rabata czerwonych begonii i krzewy białych hortensji.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, na tle zalesionej skarpy.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1902 (data na obelisku).
- **Uzasadnienie:** Data wyryta w kamieniu; forma obelisku z krzyżem gałkowym jest typowa dla fundacji przełomu XIX i XX w. Ogrodzenie z prętów żebrowanych jest późniejsze (druga połowa XX w.).

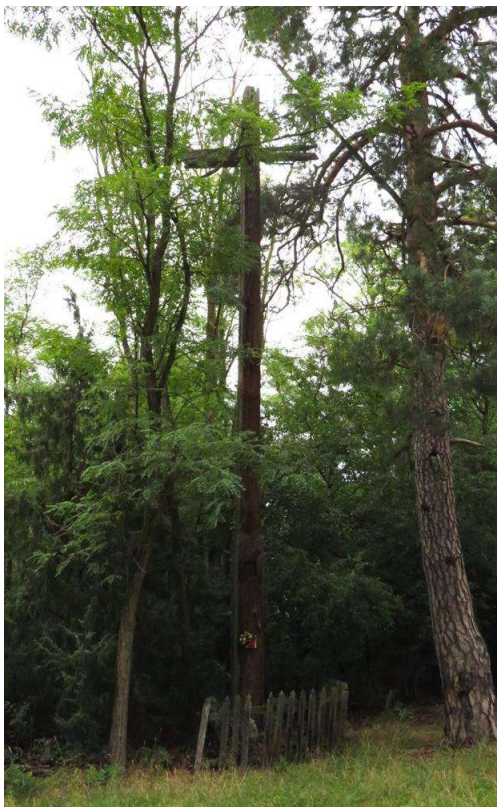
6. Stan zachowania

- Dobry. Kamień z naturalną patyną i przebarwieniami, bez ubytków; krzyż i ogrodzenie kompletne; obiekt bardzo zadbany.

Bardzo wysoki drewniany krzyż przydrożny

Lp.: 1765 **Sołectwo:** Adelin **Datowanie:** 1. poł. XX w. (przed 1978)

Współrzędne: 52.494765 N, 21.440589 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Bardzo wysoki drewniany krzyż przydrożny, w resztkach drewnianego ogrodzenia, na skraju zadrzewienia.
- **Styl:** Tradycyjny wiejski krzyż ciesielski z ciosanych belek.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Krzyż łaciński z grubych, ciosanych belek drewnianych, niemalowany; drewno ciemne, silnie zwietrzałe, z głębokimi podłużnymi pęknięciami. Końce ramienia poprzecznego i wierzchołek nadłamane, z ubytkami drewna.
- **Dolna część trzonu:** Przy ziemi trzon pogrubiony, wzmocniony dostawionymi elementami drewnianymi.
- **Ogrodzenie:** Resztki niskiego płotka z poszarzałych sztachet o zaostrzonych zakończeniach, częściowo przewróconych.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion brak; na trzonie, na wysokości wzroku, mały metalowy krzyżyk z pasyjką.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie mały bukiet sztucznych kwiatów.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na skraju zadrzewienia z robinią i starą sosną, przy łące; ok. 11 m obok stoi metalowy krzyż kratownicowy z datą 4.12.1978.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1. poł. XX w.
- **Uzasadnienie:** Ciosane, niemalowane belki z silnie zwietrzałym, popękanym i nadłamanym drewnem oraz brak śladów odnawiania świadczą o długiej, wielodziesięcioletniej ekspozycji. Stojący tuż obok metalowy krzyż z 1978 r. najpewniej zastąpił go w funkcji krzyża przydrożnego, a dawny krzyż drewniany pozostawiono na miejscu – jest więc starszy niż 1978 r. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

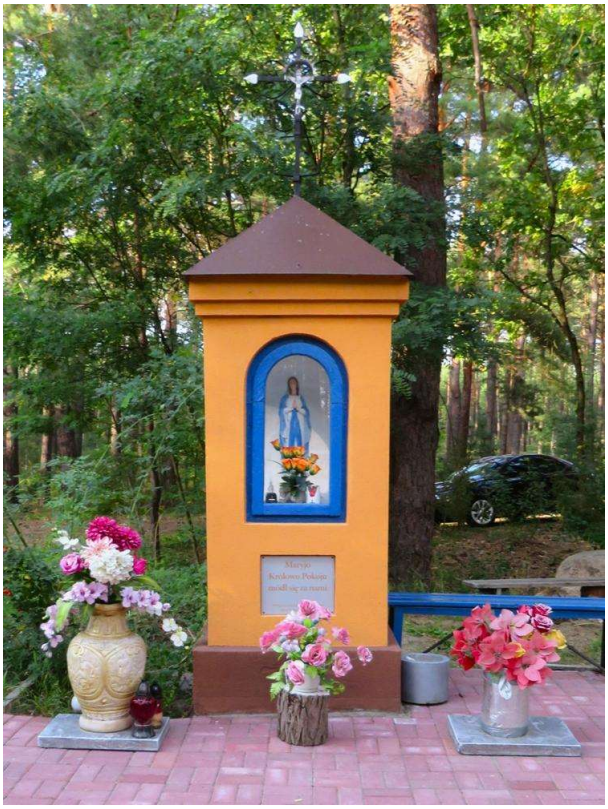
- Zły. Drewno silnie zwietrzałe i popękane, końce ramion i wierzchołek z ubytkami; ogrodzenie w rozpadzie. Obiekt wymaga konserwacji, ślady bieżącej pamięci (bukiet).

Anastazew (6)

Murowana kapliczka słupowa (filarowa) z figurą Matki Bożej Królowej Pokoju

Lp.: 1716 **Sołectwo:** Anastazew **Datowanie:** 2025

Współrzędne: 52.526346 N, 21.460463 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Murowana kapliczka słupowa (filarowa) z figurą Matki Bożej Królowej Pokoju, na skraju lasu sosnowego.
- **Styl:** Współczesna kapliczka nawiązująca do tradycyjnych kapliczek słupowych, z czterospadowym daszkiem i kutym krzyżem.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Prostopadłościenny słup murowany, otynkowany i malowany na pomarańczowo; w górnej części profilowany, dwustopniowy gzyms.
- **Cokół:** Niski, wysunięty cokół malowany na ciemnobrązowo.
- **Zadaszenie:** Czterospadowy daszek namiotowy z blachy w kolorze brązowym.
- **Krzyż:** Na szczycie kuty krzyż z czarnej stali z esownicami przy skrzyżowaniu ramion, z promienistą glorią i srebrną pasyjką; na końcach ramion i wierzchołku białe lampki w kształcie płomieni świec.
- **Wnęki:** Na froncie i na ścianach bocznych wysokie, przeszklone wnęki zamknięte półkoliście, z obramieniem malowanym na intensywny niebieski kolor i białym wnętrzem.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Matka Boża w białej sukni i niebieskim płaszczu, ze złożonymi do modlitwy dłońmi.

- **Tablica pod wnęką frontową:** Jasna tablica przykręcona czterema śrubami w płytkim wgłębieniu tynku, z napisem w kolorze miedzianym: „Maryjo / Królowo Pokoju / módl się za nami”; poniżej dwuwierszowy dopisek drobnym pismem.
- **Tablica fundacyjna:** Na granitowym głazie narzutowym obok kapliczki płyta z szaro-białego, żyłkowanego marmuru, z wyrytym, złoconym napisem: „OFIARODAWCA PLACU / POD KAPLICZKĘ / Rodzina Kiszel / 05.05.2025 r.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** We wnęce frontowej bukiet sztucznych pomarańczowych róż, mała figurka i znicz. Przed kapliczką trzy kompozycje sztucznych kwiatów – w ceramicznym wazonie z ornamentem reliefowym (ze zniczami), w doniczce na drewnianym pieńku i w srebrnym naczyniu.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi na placu z czerwonej kostki brukowej przy leśnej drodze; obok niebieska ławka; za kapliczką głaz z tablicą fundacyjną.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2025 (tablica fundacyjna: 05.05.2025).
- **Uzasadnienie:** Tablica na głazie upamiętnia przekazanie placu pod kapliczkę 5 maja 2025 r.; kapliczkę wybudowano i poświęcono w maju 2025 r. Świeży tynk, nowa kostka brukowa i kompletne wyposażenie potwierdzają datowanie.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Obiekt nowy, tynk i powłoki malarskie bez uszkodzeń; otoczenie bardzo zadbane.

Przydrożna kapliczka słupowa z wnęką na figurę Matki Bożej Niepokalanej i aplikacją przebitego serca na trzonie

Lp.: 1717 **Sołectwo:** Anastazew **Datowanie:** ok. 1890–1939

Współrzędne: 52.524691 N, 21.467138 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożna kapliczka słupowa z wnęką na figurę Matki Bożej Niepokalanej i aplikacją przebitego serca na trzonie.
- **Styl:** Tradycyjna, ludowa kapliczka murowana z dwuspadowym daszkiem i ażurowym krzyżem żeliwnym.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Czworoboczny słup murowany, otynkowany i pobielony; górna część z wnęką nieznacznie szersza od trzonu, oddzielona od niego uskokiem.
- **Cokół:** Niska podmurówka malowana na brązowo.
- **Zadaszenie:** Dwuspadowy daszek z szerokim okapem, kryty czerwoną blachodachówką, z czerwonymi obróbkami blacharskimi (wiatrownicami) od frontu; w szczycie frontowym trójkątne pole malowane na brązowo, obwiedzione białym pasem.
- **Wnęka:** Kwadratowa, płytka wnęka w górnej części frontu, oszklona, w drewnianej ramie malowanej na ciemny brąz.
- **Krzyż:** Na szczycie odlewany krzyż żeliwny, ciemny, z ażurowymi ornamentami roślinnymi, półkolistą glorią przy skrzyżowaniu ramion i małą pasyjką.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura we wnęce:** Niewielka figura Matki Bożej Niepokalanej w białej sukni i niebieskim płaszczu; obok złocisty, odlewany krzyżyk, sztuczne kwiaty i czerwone lampki.
- **Płaskorzeźba na trzonie:** Odlew z masy mineralnej, malowany na ciemnobrązowo – serce z płomieniem u góry, przebite skrzyżowanymi mieczami; symbol Serca Matki Bożej Bolesnej.

- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na niskim, brązowym płotku sztachetowym przed kapliczką przypięty rząd sztucznych kwiatów – białych róż i jednego fioletowego; u stóp kapliczki bukiet kwiatów i rabata z juką i bylinami.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi przy drodze, na tle wysokiego płotu z ciemnych desek i sosen.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1890–1939.
- **Uzasadnienie:** Forma murowanej kapliczki słupowej z wnęką pod dwuspadowym daszkiem oraz odlewany, ażurowy krzyż żeliwny z glorią i ornamentami roślinnymi są typowe dla mazowieckich kapliczek z przełomu XIX i XX w. oraz okresu międzywojennego. Tynk, malowanie, pokrycie z blachodachówki i oszklenie wnęki pochodzą z późniejszych renowacji. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Świeży tynk i malowanie bez spękań, pokrycie daszku i rama wnęki odnowione; krzyż kompletny; otoczenie bardzo zadbane.

Wysoki krzyż przydrożny z pasyjką i zawieszoną na trzonie gablotą

Lp.: 1718 **Sołectwo:** Anastazew **Datowanie:** ok. 2010–2025

Współrzędne: 52.522634 N, 21.473544 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż przydrożny z pasyjką i zawieszoną na trzonie gablotą, w ogrodzeniu; najprawdopodobniej krzyż wotywny.
- **Styl:** Współczesny krzyż o prostej formie łacińskiej, z ozdobnym ogrodzeniem i zagospodarowanym otoczeniem.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Bardzo wysoki krzyż łaciński z ceowników stalowych 10×10 cm, malowany na matowy, ciemnobrązowy kolor; ramiona proste, ścięte prostopadle.
- **Gablota:** Na trzonie, na wysokości wzroku, przeszklona gablota w srebrnej, metalowej ramie, nakryta białym, dwuspadowym daszkiem z małym białym krzyżykiem na szczycie.
- **Ogrodzenie:** Prostokątny płotek z prętów skręcanych, malowany na kolor miętowy, z poziomymi pasami złoconych ornamentów w formie esownic i stylizowanych lilii; osadzony na betonowym obrzeżu malowanym na niebiesko.
- **Nawierzchnia:** Wnętrze ogrodzenia wyłożone szarą kostką brukową.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Złocona, odlewana figura ukrzyżowanego Chrystusa; nad nią złocona tabliczka INRI.
- **Gablota:** Wewnątrz biała karta w obramieniu ze sztucznych różowych kwiatów, mały obrazek i lampka.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Po obu stronach trzonu dwie wysokie, grafitowe donice o fakturze plecionki, obsadzone pomarańczowymi aksamitkami; przed krzyżem skrzynka z białymi i czerwonymi sztucznymi różami, drewniany pieniek i znicze; na daszku gabloty czerwony znicz.

- **Otoczenie:** Krzyż stoi na skraju lasu sosnowego przy drodze, między dwoma żywotnikami (tujami).

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 2010–2025.
- **Uzasadnienie:** Ogrodzenie z prętów skręcanych ze złoconymi ornamentami, betonowe obrzeże, kostka brukowa, nowoczesne donice i młode tuje wskazują na obiekt współczesny. Brak inskrypcji z datą.

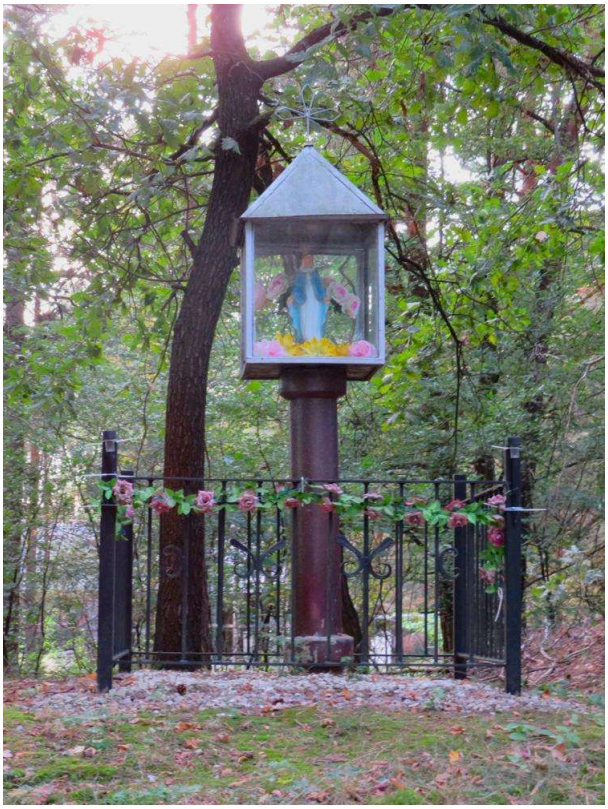
6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Solidna konstrukcja stalowa; krzyż i ogrodzenie z nienaruszoną powłoką malarską, pasyjka kompletna; otoczenie bardzo zadbane.

Kapliczka słupowa z przeszkloną gablotą i figurą Matki Bożej Niepokalanej

Lp.: 1719 **Sołectwo:** Anastazew **Datowanie:** ok. 1990–2010

Współrzędne: 52.517388 N, 21.490465 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka słupowa z przeszkloną gablotą i figurą Matki Bożej Niepokalanej, w ogrodzeniu, na skraju lasu.
- **Styl:** Współczesna kapliczka ślusarska – gablota latarniowa na stalowej kolumnie.

2. Konstrukcja i materiał

- **Kolumna:** Okrągły słup z rury stalowej, malowany na ciemnobrązowo, z szerszym pierścieniem-kołnierzem pod gablotą i poszerzoną stopą u podstawy.
- **Gablota:** Czworoboczna szafka w ramie z blachy ocynkowanej, przeszklona ze wszystkich stron.
- **Zadaszenie:** Czterospadowy daszek namiotowy z blachy ocynkowanej.
- **Krzyż:** Na wierzchołku daszku lekki krzyżyk z wygiętego drutu, z ramionami w formie pętli.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne ogrodzenie z czarnych prętów stalowych, z narożnymi słupkami z profili kwadratowych; w środkowej części przęseł ornamenty z esownic i wolut.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Polichromowana figura Matki Bożej Niepokalanej w białej sukni i błękitnym płaszczu, z rękami opuszczonymi i rozłożonymi (typ Cudownego Medalika).
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** W gablocie wieniec sztucznych różowych róż wokół figury i żółte oraz różowe kwiaty u jej stóp. Na ogrodzeniu girlanda ze sztucznych róż z liśćmi; na narożnych słupkach dwie małe lampki solarne.

- **Otoczenie:** Kapliczka stoi na szczycie porośniętej mchem i trawą skarpy, przy asfaltowej drodze, pod starym dębem, w lesie mieszanym z dębami i sosnami; wnętrze ogrodzenia wysypane jasnym żwirem.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1990–2010.
- **Uzasadnienie:** Kolumna z fabrycznej rury stalowej, gablota z blachy ocynkowanej i krzyżyk z drutu to rozwiązania ślusarstwa z przełomu XX i XXI w.; ogrodzenie z seryjnymi ornamentami może być nieco późniejsze. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja kompletna i stabilna; powłoka malarska kolumny miejscami odbarwiona, przy podstawie ślady korozji. Szyby gabloty całe, figura i ogrodzenie zadbane.

Wysoki

Lp.: 1725 **Sołectwo:** Anastazew **Datowanie:** ok. 2000–2020

Współrzędne: 52.527991 N, 21.512516 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki, ażurowy krzyż przydrożny z pasyjką i lampionem w podstawie, w ogrodzeniu, na skraju lasu.
- **Styl:** Współczesny krzyż ślusarski o ażurowej konstrukcji z dekoracją z pierścieni.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Trzon i ramiona z dwóch równoległych kształtowników stalowych połączonych w ażurową ramę, malowanych na srebrzysto-biało; między nimi rytmicznie rozmieszczone małe pierścienie. Końce ramion i wierzchołek zakończone większymi pierścieniami.
- **Gloria:** Za pasyjką półkolisty łuk z płaskownika.
- **Podstawa:** W dolnej części trzon rozchodzi się w czworoboczną, ażurową piramidę z kształtowników; wewnątrz przeszklony lampion z motywem krzyża, poniżej ornament z esownic i mały krzyżyk, a przy ziemi serce z giętego pręta.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne ogrodzenie z pionowych prętów, malowane na ten sam kolor co krzyż, ze słupkami narożnymi zwieńczonymi grotami.
- **Cokół:** Ogrodzenie i krzyż osadzone na niskim, betonowym cokole.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Srebrzysta, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa na skrzyżowaniu ramion.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Wewnątrz ogrodzenia białe sztuczne lilie i znicze.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na piaszczysto-trawiastym poboczu, pod starą sosną, na tle lasu sosnowego z domieszką robinii.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 2000–2020.
- **Uzasadnienie:** Ażurowa konstrukcja z kształtowników z seryjnymi pierścieniami, ornamentami z giętego pręta i lampionem w podstawie to forma współczesnego ślusarstwa. Świeża, jednolita powłoka malarska i betonowy cokół bez śladów zużycia potwierdzają datowanie. Konstrukcja i dekoracja są bardzo podobne do ażurowego krzyża w Płatkowie, co wskazuje na ten sam warsztat lub wzór. Brak inskrypcji z datą.

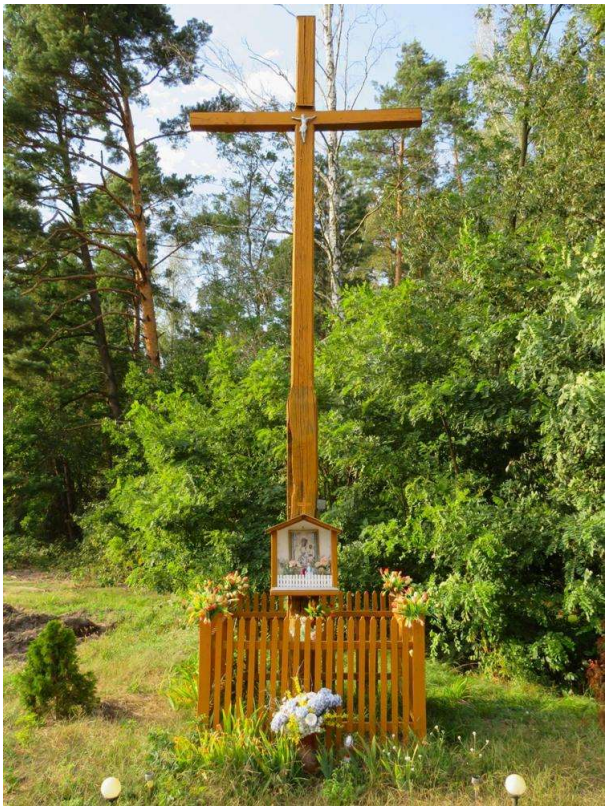
6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Konstrukcja kompletna, powłoka malarska bez ubytków i korozji; cokół czysty, otoczenie zadbane.

Wysoki drewniany krzyż przydrożny z pasyjką i zawieszoną na trzonie kapliczką skrzynkową

Lp.: 1778 **Sołectwo:** Anastazew **Datowanie:** krzyż ok. 1950–1990; odnowienie, kapliczka i ogrodzenie ok. 1995–2015

Współrzędne: 52.524117 N, 21.489544 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki drewniany krzyż przydrożny z pasyjką i zawieszoną na trzonie kapliczką skrzynkową, w ogrodzeniu.
- **Styl:** Tradycyjny krzyż łaciński z masywnych belek, z kapliczką w formie domku.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Masywny krzyż łaciński z belek drewnianych o przekroju kwadratowym, odnowiony i pokryty miodowo-żółtą lakierobejcą; na powierzchni wyraźne słoje, nierówności i głębokie, podłużne pęknięcia drewna. Dolna część trzonu grubsza, z silnie zwietrzałym, spróchniałym drewnem; ponad ramionami krótka nadstawka trzonu.
- **Kapliczka:** Na trzonie drewniana szafka w formie domku z dwuspadowym daszkiem i małym krzyżykiem na szczycie, obramienie malowane na kolor drewna krzyża, wnętrze białe; w dolnej części miniaturowy, biały płotek sztachetowy.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne ogrodzenie z drewnianych sztachet, malowane na ten sam miodowy kolor co krzyż.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Niewielka, srebrzysta, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa na skrzyżowaniu ramion, z mocno zatartym modelunkiem i ubytkami powłoki.
- **Krzyżyk:** Na trzonie, tuż nad kapliczką, przybity mały drewniany krzyżyk.
- **Kapliczka:** Obraz Matki Bożej Częstochowskiej w złoconej ramie; przed nim figurka Matki Bożej Niepokalanej w białej sukni i niebieskim płaszczu, czerwony znicz i sztuczne kwiaty.

- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na narożnikach ogrodzenia bukiety sztucznych pomarańczowo-różowych tulipanów; przed ogrodzeniem wazon ze sztucznymi niebieskimi hortensjami i żółtymi kwiatami, znicze oraz solarne lampy ogrodowe w kształcie kul.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawiastym placyku na skraju lasu sosnowego z gęstym podrostem drzew liściastych; obok młoda tuja.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** krzyż ok. 1950–1990; odnowienie, kapliczka i ogrodzenie ok. 1995–2015.
- **Uzasadnienie:** Głębokie pęknięcia, zwietrzała powierzchnia i spróchniała dolna część trzonu oraz mocno zatarta pasyjka świadczą o kilkudziesięcioletniej ekspozycji krzyża. Świeża lakierobejca, kapliczka i ogrodzenie wykonane w jednej stylistyce pochodzą z późniejszej renowacji. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dostateczny. Powłoka lakierobejcy świeża, ale drewno głęboko popękane, a dolna część trzonu nad kapliczką spróchniała; pasyjka mocno zniszczona. Kapliczka i ogrodzenie kompletne, otoczenie zadbane.

Basinów (4)

Przydrożny krzyż kuty na kamiennym obelisku

Lp.: 1733 **Sołectwo:** Basinów **Datowanie:** 1917

Współrzędne: 52.527532 N, 21.545052 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż kuty na kamiennym obelisku, w ogrodzeniu.
- **Styl:** Tradycyjna forma obeliskowa przełomu XIX i XX w., z bogato zdobionym krzyżem kowalskim.

2. Konstrukcja i materiał

- **Obelisk:** Wysoki, czworoboczny trzon z różowoszarego, gruboziarnistego granitu, zwężający się ku górze, osadzony na szerszym granitowym cokole ze ściętym przejściem; powierzchnia pokryta ciemną patyną.
- **Krzyż:** Na szczycie czarny krzyż kuty, z kulistymi gałkami na końcach ramion i wierzchołku. Przy skrzyżowaniu ramion ażurowe obramienie z esownic i ozdobny lambrekin nad pasyjką; od ramion do podstawy krzyża biegną skręcane pręty, a u nasady ażurowy ornament z esownic z metalową rozetą.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne ogrodzenie z czarnych prętów, z górnym pasem ozdobnych grotów i łuków malowanych na biało.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Wizerunek:** W górnej części trzonu, w płytkiej wnęce obwiedzionej czerwoną farbą, płaskorzeźba Matki Bożej Częstochowskiej w szarej ramce – Maryja w koronie, z prawą dłonią na piersi, trzyma na lewym ręku Dzieciątko z księgą; nad koroną dwa aniołki.
- **Inskrypcja:** Pod płaskorzeźbą wyryta, silnie zatarta data 1917 (czytelne końcowe cyfry „17”).

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** U stóp obelisku dwa czarne wazony ze sztucznymi różowymi tulipanami; wewnątrz ogrodzenia rozchodniki.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, na skraju łąki, z widokiem na zabudowę wsi.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1917 (data wyryta na trzonie).
- **Uzasadnienie:** Pod płaskorzeźbą wyryto datę 1917, dziś silnie zatartą. Smukły, zwężający się kamienny obelisk na cokole z kutym krzyżem gałkowym i ornamentem z esownic odpowiada obeliskom z okolicy z wyrytymi datami 1902–1906 (w Adelinie, Karolinowie, Zabrodziu i Obrębie). Ciemna patyna kamienia potwierdza ponad stuletnią ekspozycję; ogrodzenie i malowanie są późniejsze.

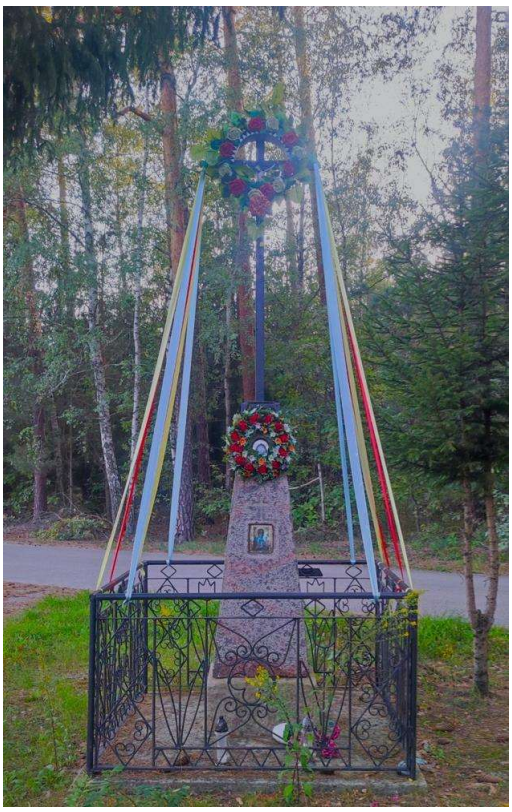
6. Stan zachowania

- Dobry. Obelisk i krzyż kompletne, kamień spatynowany, bez widocznych ubytków; farba na ogrodzeniu miejscami złuszczona. Wnętrze ogrodzenia częściowo zarośnięte.

Przydrożny krzyż metalowy na kamiennym obelisku

Lp.: 1735 **Sołectwo:** Basinów **Datowanie:** ok. 1890–1914 (obelisk); krzyż i ogrodzenie późniejsze

Współrzędne: 52.522285 N, 21.543603 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy na kamiennym obelisku, w ogrodzeniu, przy drodze na skraju lasu.
- **Styl:** Tradycyjna forma obeliskowa przełomu XIX i XX w., z prostym krzyżem z glorią.

2. Konstrukcja i materiał

- **Obelisk:** Czworoboczny, wyraźnie zwężający się ku górze trzon z różowoszarego, gruboziarnistego granitu, zwieńczony ciemną nakrywą, w którą osadzono krzyż; całość na betonowej płycie.
- **Wnęki:** W górnej części trzonu płytka wnęka zamknięta półkoliście; niżej prostokątne wgłębienie z obrazkiem; między nimi płytko ryty w kamieniu krzyż.
- **Krzyż:** Wysoki, prosty krzyż z ciemnego metalu; za pasyjką półkolista gloria z ząbkowanym, białym obrzeżem.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne ogrodzenie z czarnych prętów i płaskowników, z ornamentami z esownic, serc, rombów i stylizowanych tulipanów; od frontu dwuskrzydłowa furtka.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Jasna figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Górna wnęka:** Na jasnym, wyblakłym tle owalny medalion w ciemnej ramce z uszkiem; wizerunek całkowicie spłowiały i nieczytelny.
- **Obrazek:** W prostokątnym wgłębieniu wizerunek Matki Bożej Częstochowskiej w złoconej ramce.
- **Krzyż ryty:** Płytko wykuty krzyż łaciński nad obrazkiem.
- **Inskrypcje:** brak czytelnych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od skrzyżowania ramion do narożników ogrodzenia rozpięte długie wstęgi w kolorach błękitnym, żółtym i czerwonym; na krzyżu wieniec ze sztucznych czerwonych i zielonych róż, na szczycie obelisku wieniec z czerwonych róż i drobnych kwiatów. U stóp obelisku znicze i sztuczne kwiaty.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawiastym poboczu przy asfaltowej drodze, na tle lasu sosnowo-brzozowego.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1890–1914 (obelisk); krzyż i ogrodzenie późniejsze.
- **Uzasadnienie:** Zwężający się granitowy obelisk z wnękami i rytym krzyżem odpowiada obeliskom z okolicy z wyrytymi datami 1902–1917 (w Adelinie, Karolinowie, Zabrodziu, Obrębie i Basinowie). Prosty krzyż z ząbkowaną glorią i ogrodzenie z ornamentami z pręta to rozwiązania późniejsze – podobna gloria występuje na krzyżu obelisku z 1937 r. w Basinowie oraz na krzyżach z lat 70. XX w. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Obelisk kompletny, kamień spatynowany; krzyż i ogrodzenie z kompletną powłoką. Obiekt zadbany, z odświętnym przybraniem.

Przydrożny krzyż kuty na kamiennym postumencie

Lp.: 1737 **Sołectwo:** Basinów **Datowanie:** 1937

Współrzędne: 52.514806 N, 21.544520 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż kuty na kamiennym postumencie, z inskrypcją fundacyjną, w drewnianym ogrodzeniu.
- **Styl:** Międzywojenny krzyż kowalski o bogatej, ażurowej dekoracji, na prostym, czworobocznym słupie.

2. Konstrukcja i materiał

- **Postument:** Czworoboczny słup z jasnoszarego granitu, o lekko zwężającej się bryle, zwieńczony ostrosłupowo ściętymi krawędziami.
- **Krzyż:** Wysoki krzyż kuty z czarnego żelaza. Końce ramion i wierzchołek zakończone grotami w kształcie lilii, przy skrzyżowaniu ramion esownice i ukośne pręty zakończone kutymi listkami. Trzon obudowany ażurowym obramieniem z esownic i skręcanych prętów, rozchodzącym się ku dołowi; u nasady esownice i listki.
- **Ogrodzenie:** Niski płot z ciemnych, drewnianych sztachet.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Niewielka, ciemna, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa, silnie zniszczona i niekompletna.
- **Inskrypcja:** Na froncie postumentu wyryty napis: „BOŻE / BŁOGOSŁAW / NAM. / 1937 r.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na ramionach krzyża wieniec z ciemnej zieleni i sztucznych kwiatów; na płocie biało-czerwone wstążki i wiązanka.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, na skraju pola, między dwoma świerkami; wnętrze ogrodzenia zarośnięte.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1937 (data z inskrypcji).
- **Uzasadnienie:** Data „1937 r.” wyryta pod wezwaniem „Boże błogosław nam”. Kuty krzyż z grotami w kształcie lilii, esownicami i skręcanymi prętami odpowiada kowalstwu okresu międzywojennego i stanowi z postumentem oryginalny zespół.

6. Stan zachowania

- Dobry. Postument i krzyż kompletne, kamień spatynowany, napis czytelny; pasyjka zniszczona, niekompletna; drewniany płot zwietrzały, otoczenie zarośnięte.

Przydrożny krzyż metalowy na kamiennym obelisku

Lp.: 1738 **Sołectwo:** Basinów **Datowanie:** ok. 1890–1914

Współrzędne: 52.511441 N, 21.564869 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy na kamiennym obelisku, z wizerunkiem Niepokalanego Serca Maryi, w ogrodzeniu, na skraju lasu.
- **Styl:** Tradycyjna forma obeliskowa przełomu XIX i XX w., z odlewanym krzyżem z pasyjką.

2. Konstrukcja i materiał

- **Obelisk:** Kamienny, czworoboczny, zwężający się ku górze trzon o zaokrąglonych krawędziach i zaokrąglonym zwieńczeniu, pokryty chropowatą, nakrapianą wyprawą i pomalowany na biało.
- **Wnęka:** Na froncie płytkie, prostokątne wgłębienie z obrazkiem; nad nim płytko ryty krzyżyk.
- **Krzyż:** Krzyż łaciński z jasnoszarego, odlewanego metalu, z profilowanymi ramionami zakończonymi gałkami i gałką na wierzchołku; na trzonie tabliczka INRI.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne ogrodzenie z drewnianych sztachet o zaokrąglonych zakończeniach, malowanych na brązowoczerwono, na betonowej podmurówce, z ciemnymi słupkami narożnymi.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Odlewana figura ukrzyżowanego Chrystusa, w kolorze krzyża.
- **Obrazek:** Barwna reprodukcja Niepokalanego Serca Maryi – Matka Boża w białym welonie i niebieskim płaszczu, wskazująca na płonące serce otoczone różami.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od skrzyżowania ramion do ogrodzenia rozpięte długie wstęgi w kolorach białym, czerwonym, żółtozielonym i błękitnym; na płocie girlanda z bluszczu i sztucznych czerwonych kwiatów, rząd białych i czerwonych kokardek, w narożnikach bukiety czerwonych kwiatów. Przed ogrodzeniem, na betonowej płycie, liczne znicze i lampiony.

- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, na skraju lasu sosnowego; teren przed ogrodzeniem wysypany szarym tłuczniem.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1890–1914.
- **Uzasadnienie:** Zwężający się obelisk z rytym krzyżykiem nad wnęką na obrazek i odlewany krzyż gałkowy odpowiadają obeliskom z okolicy z wyrytymi datami 1902–1917 (w Adelinie, Karolinowie, Zabrodziu, Obrębie i Basinowie). Biała wyprawa, ogrodzenie i otoczenie pochodzą z późniejszej renowacji. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Obelisk świeżo odnowiony, krzyż i pasyjka kompletne; ogrodzenie i otoczenie nowo urządzone i bardzo zadbane.

Choszczowe (3)

Przydrożny krzyż żeliwny na kamiennym obelisku

Lp.: 1751 **Sołectwo:** Choszczowe **Datowanie:** ok. 1890–1914

Współrzędne: 52.512001 N, 21.478909 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż żeliwny na kamiennym obelisku, w ogrodzeniu, między drzewami na skraju pola.
- **Styl:** Tradycyjna forma obeliskowa przełomu XIX i XX w., z odlewanym krzyżem o zakończeniach trójlistnych.

2. Konstrukcja i materiał

- **Obelisk:** Czworoboczny, zwężający się ku górze trzon z szarego kamienia o chropowatej, zwietrzałej powierzchni, z porostami i przebarwieniami; osadzony na szerszym, prostopadłościennym cokole z tego samego kamienia.
- **Krzyż:** Ciemny krzyż żeliwny o ażurowych, ramowych ramionach zakończonych trójliściem (koniczyną); długi trzon w ażurowym obramieniu, u nasady pierścień.
- **Ogrodzenie:** Niski, czworoboczny płotek z drewnianych sztachet malowanych na brązowo, z metalowymi okuciami.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Ciemna, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcje:** brak czytelnych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na szczycie obelisku bukiet sztucznych kwiatów w barwach żółtej, różowej i seledynowej; na płotku bukiety żółtych i fioletowych kwiatów; przed płotkiem donice i wazon ze sztucznymi kwiatami, znicze.

- **Otoczenie:** Obelisk stoi przy drodze, między starymi robiniami akacjowymi, na tle łąk i pól.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1890–1914.
- **Uzasadnienie:** Zwężający się kamienny obelisk na cokole z krzyżem żeliwnym odpowiada obeliskom z okolicy z wyrytymi datami 1902–1917 (w Adelinie, Karolinowie, Zabrodziu, Obrębie i Basinowie). Silnie zwietrzała, porośnięta porostami powierzchnia kamienia potwierdza ponad stuletnią ekspozycję. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Obelisk i krzyż kompletne, kamień zwietrzały, z porostami, bez ubytków konstrukcyjnych; płotek z łuszczącą się farbą. Obiekt zadbany, z obfitym przybraniem.

Krzyż metalowy na murowanym postumencie z wnęką i figurką Najświętszego Serca Pana Jezusa

Lp.: 1752 **Sołectwo:** Choszczowe **Datowanie:** ok. 1960–1990

Współrzędne: 52.512136 N, 21.480942 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Krzyż metalowy na murowanym postumencie z wnęką i figurką Najświętszego Serca Pana Jezusa, przed domem.
- **Styl:** Krzyż ślusarski z rur z ażurowym obramieniem z prętów, na dwustopniowym, tynkowanym cokole.

2. Konstrukcja i materiał

- **Postument:** Dwustopniowy, czworoboczny postument murowany: niższy stopień otynkowany i pomalowany na żółto, wyższy – na biało; na tynku rdzawe zacieki.
- **Wnęka:** W wyższym stopniu wnęka zamknięta półkoliście, z metalowymi, przeszklonymi drzwiczkami.
- **Krzyż:** Krzyż z rury stalowej, malowany na czarno, ze śladami korozji; ramiona z rur o otwartym przekroju. Trzon i ramiona otoczone ażurową ramą z cienkich prętów, u nasady esownice.
- **Gloria:** Za pasyjką półkolisty łuk z jasnego płaskownika.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Srebrzysta, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Figurka we wnęce:** Najświętsze Serce Pana Jezusa – w białej szacie, z czerwonym sercem na piersi; po bokach dwa zielone szklane wazoniki.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Przed postumentem żółta skrzynka z różowymi petuniami.

- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawniku przed domem, wśród rododendronów i hortensji bukietowej; obok szpaler tui.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1960–1990.
- **Uzasadnienie:** Krzyż z rur z obramieniem z prętów i glorią z płaskownika to rozwiązania wiejskiego ślusarstwa drugiej połowy XX w. – podobne krzyże z rur pochodzą w okolicy z lat 60. (krzyż na łące w Płatkowie) i końca lat 70. XX w. Ślady korozji i rdzawe zacieki na tynku świadczą o kilkudziesięcioletniej ekspozycji; malowanie postumentu jest późniejsze. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja kompletna; powłoka krzyża z ogniskami korozji, na tynku postumentu rdzawe zacieki i drobne ubytki. Otoczenie bardzo zadbane.

Zespół przydrożny: wysoki krzyż metalowy kratownicowy oraz figura Matki Bożej w przeszklonej gablocie na postumencie

Lp.: 1753 **Sołectwo:** Choszczowe **Datowanie:** 2016 (figura); krzyż wcześniejszy

Współrzędne: 52.510352 N, 21.466100 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Zespół przydrożny: wysoki krzyż metalowy kratownicowy oraz figura Matki Bożej w przeszklonej gablocie na postumencie, ufundowana przez mieszkańców wsi Choszczowe.
- **Styl:** Współczesny zespół wotywno-jubileuszowy, z krzyżem ślusarskim i gablotą latarniową.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż z dwóch równoległych kształtowników stalowych połączonych prętami w układzie zygzakowym (wypełnienie z trójkątów), malowany na biało; końce ramion i wierzchołek zwieńczone miedzianymi kulami. W dolnej części trzon rozszerzony, z przeszkloną gablotką na kwiaty.
- **Gloria:** Na skrzyżowaniu ramion półkolisty daszek z blachy nad pasyjką.
- **Postument figury:** Czworoboczny słup otynkowany i pomalowany na szaro, nakryty wysuniętą płytą; na froncie tablica ze szczotkowanej stali na czterech kołkach dystansowych.
- **Gablota:** Wysoka, prostopadłościenna gablota przeszklona ze wszystkich stron, w ramie z polerowanej stali nierdzewnej, z daszkiem namiotowym i krzyżykiem.
- **Podest:** Zespół na podwyższeniu obramowanym murkami z żółto-pomarańczowej cegły klinkierowej, wysypanym jasnym żwirem.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Niewielka, jasna figura ukrzyżowanego Chrystusa pod półkolistym daszkiem.
- **Figura:** Polichromowana figura Niepokalanego Serca Maryi – Matka Boża w białym welonie, białej sukni i błękitnym płaszczu, z dłońmi wskazującymi na serce.

- **Tablica:** „„Matko Najświętsza do Serca Twego, / Mieczem boleści wskroś przeszytego, / Wołamy wszyscy z jękiem, ze łzami: / Ucieczko grzesznych, módl się za nami!” / Figurę ufundowali mieszkańcy wsi Choszczowe w 2016 roku, / z okazji 1050. rocznicy Chrztu Polski. / Krzyż wzniesiono …” (data w ostatnim wierszu zatarta).

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Przed postumentem donice z żywymi begoniami i niecierpkami oraz bukiet sztucznych kwiatów; w gablotce krzyża sztuczne kwiaty.
- **Otoczenie:** Zespół stoi na placu z kostki brukowej przy drodze, wśród tui, jałowców i perukowców, na tle lasu sosnowego.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** figura – 2016 (data z tablicy); krzyż wcześniejszy.
- **Uzasadnienie:** Tablica podaje, że figurę ufundowali mieszkańcy Choszczowego w 2016 r. z okazji 1050. rocznicy chrztu Polski, a osobny wiersz wspomina o wzniesieniu krzyża – krzyż jest więc starszy od figury. Kratownicowa konstrukcja krzyża odpowiada krzyżom ślusarskim z ostatnich dekad XX w.

6. Stan zachowania

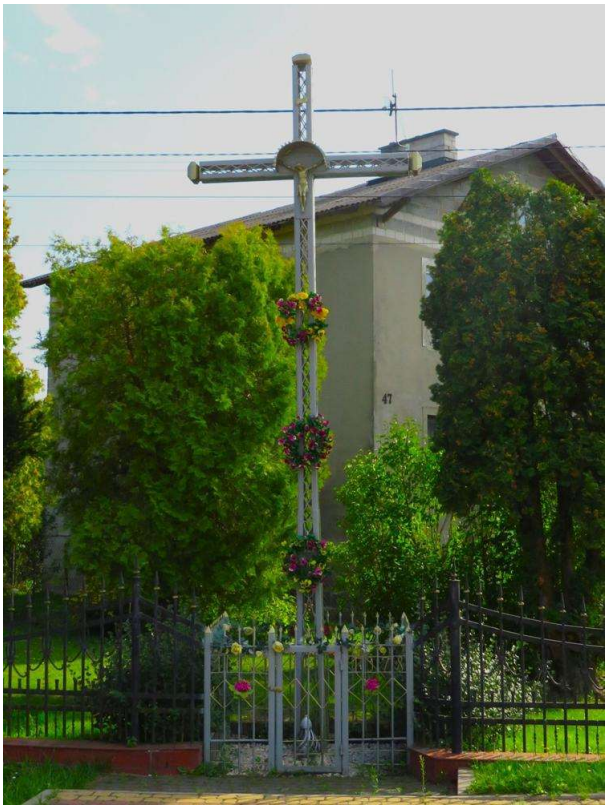
- Bardzo dobry. Krzyż, gablota i postument kompletne, powłoki świeże; otoczenie bardzo zadbane.

Dębinki (9)

Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy w ogrodzeniu

Lp.: 1697 **Sołectwo:** Dębinki **Datowanie:** 1978

Współrzędne: 52.477685 N, 21.418693 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy w ogrodzeniu, przy posesji.
- **Styl:** Ślusarsko-spawalnicza konstrukcja kratownicowa z ażurowym wypełnieniem, typowa dla wiejskich fundacji późnego PRL.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż z dwóch równoległych kształtowników stalowych na trzonie i ramionach, połączonych kratą z ukośnie krzyżujących się prętów; malowany na jasnoszary kolor.
- **Zakończenia:** Końce ramion i wierzchołek zaślepione jasnymi, kremowo-złotymi nakładkami o ściętych krawędziach; na trzonie nad pasyjką tabliczka INRI.
- **Gloria:** Nad pasyjką półkolisty, jasny daszek z ząbkowanym obrzeżem.
- **Ogrodzenie:** Szare, z prętów, z dwuskrzydłową furtką na osi krzyża; wypełnienie przęseł w romby; zwieńczenia słupków w formie grotów. Ogrodzenie wpasowane w czarny, kuty płot posesji.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Złocona figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcja:** W przęsłach ogrodzenia wygięta z pręta, złota data „1978”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie trzy okrągłe wieńce ze sztucznych kwiatów (żółte, różowe, fioletowe bratki i róże). Na ogrodzeniu sztuczne kwiaty (żółte róże, różowe pelargonie); przy podstawie znicz.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, przed domem jednorodzinnym, na tle wysokich tui.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1978 (data w ogrodzeniu).
- **Uzasadnienie:** Rok wykonany z pręta w przęśle ogrodzenia; kratownica z kształtowników i ogrodzenie z prętów odpowiadają ślusarstwu końca lat 70. XX w. Krzyż i ogrodzenie tworzą spójny zespół.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja stabilna, powłoka malarska kompletna z drobnymi przetarciami; obiekt zadbany.

Przydomowa kapliczka domkowa (słupowa) z figurą Matki Bożej

Lp.: 1698 **Sołectwo:** Dębinki **Datowanie:** 1961

Współrzędne: 52.475529 N, 21.423932 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydomowa kapliczka domkowa (słupowa) z figurą Matki Bożej, w Dębinkach.
- **Styl:** Tradycyjna, murowana kapliczka domkowa w barwach maryjnych (biel i błękit).

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Murowany, otynkowany na gładko, malowany na biało; szerszy cokół i nieco węższy korpus górny.
- **Zadaszenie:** Dwuspadowy daszek kryty łuskowym pokryciem w kolorze ceglastobrązowym (dachówka karpiówka), z obróbką blacharską krawędzi i niebieską podbitką.
- **Zwieńczenie:** Na kalenicy ciemny krzyż metalowy z półkolistą glorią nad pasyjką.
- **Wnęki:** Na froncie wysoka wnęka zamknięta półkoliście, w niebieskiej ramie, przeszklona; na ścianach bocznych płytkie, ślepe wnęki arkadowe malowane na jasnoniebiesko. W szczycie frontowym jasnoniebieski trójkąt (płycina).

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Na krzyżu jasna figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Figura:** We wnęce figura Matki Bożej (biała suknia, niebieski płaszcz) oraz mniejsza figurka Niepokalanej.
- **Inskrypcja:** Na cokole czarna granitowa tablica ze złotym napisem „Pod Twoją obronę uciekamy się, Święta Boża Rodzicielko” oraz „AD 1961 r.” (na zdjęciu częściowo zasłonięta kwiatami).
- **Fundacja:** kapliczka ufundowana w 1961 r. jako wotum dziękczynne za narodziny syna.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Wokół kapliczki bogaty ogród kwiatowy: hortensje bukietowe (różowe), lobelie, kalibrachoa (żółte), heliotropy, niecierpki w doniczkach na pieńkach; przy podstawie metalowy kwietnik. We wnęce drobne sztuczne kwiaty.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi w przydomowym ogrodzie, w cieniu świerków i drzew liściastych, przy siatce ogrodzenia.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1961 (data na tablicy); pokrycie dachu, tablica i malowanie odnawiane współcześnie.
- **Uzasadnienie:** Rok fundacji podany na tablicy; bryła i proporcje odpowiadają kapliczkom domkowym z lat 60. XX w.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Tynk świeżo malowany, pokrycie dachu nowe; obiekt starannie pielęgnowany.

Przydomowa figura Matki Bożej z Lourdes na murowanym postumencie

Lp.: 1699 **Sołectwo:** Dębinki **Datowanie:** ok. 2005–2020

Współrzędne: 52.474309 N, 21.425773 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydomowa figura Matki Bożej z Lourdes na murowanym postumencie.
- **Styl:** Współczesna figura ogrodowa – odlew w jasnej, patynowanej kolorystyce na cokole klinkierowym.

2. Konstrukcja i materiał

- **Cokół:** Prostopadłościenny, murowany z czerwonobrązowej cegły klinkierowej z jasną spoiną, nakryty jasną płytą (piaskowiec lub konglomerat); ustawiony na podeście z jasnej kostki.
- **Postument figury:** Jasny, dwuczęściowy (podstawa i trzon z gzymsem), z płaskorzeźbioną, złoconą gałązką laurową (wieńcem) na froncie.
- **Figura:** Odlew (kompozyt lub sztuczny kamień) w tonacji kremowo-piaskowej z delikatną, złocistą patyną.

3. Ikonografia

- **Postać:** Matka Boża z Lourdes – stojąca, z dłońmi złożonymi do modlitwy i głową lekko uniesioną; w długiej sukni przepasanej szarfą i płaszczu z welonem; przez ramię przewieszony długi różaniec z krzyżykiem; u stóp róże.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na płycie cokołu ceramiczna donica z dużymi sztucznymi chryzantemami (żółto-brązowe) i lampion ze świecą.
- **Otoczenie:** Figura stoi w przydomowym ogrodzie, obok krzewu hortensji bukietowej (różowej), na tle zabudowań gospodarczych.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 2005–2020.
- **Uzasadnienie:** Seryjny odlew figury, gładka cegła klinkierowa z równą spoiną i nowoczesna płyta nakrywowa wskazują na obiekt współczesny; brak daty.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Figura i cokół kompletne, czyste; obiekt zadbany.

Wysoki krzyż metalowy z pasyjką i latarnią z obrazkiem na trzonie

Lp.: 1766 **Sołectwo:** Dębinki **Datowanie:** ok. 1970–1999

Współrzędne: 52.467997 N, 21.425572 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż metalowy z pasyjką i latarnią z obrazkiem na trzonie, w ogrodzeniu, przy drodze.
- **Styl:** Krzyż ślusarski z rur, z ząbkowaną glorią i ażurowymi kulami na końcach ramion.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z rur stalowych, malowany na ciemno; końce ramion i wierzchołek zwieńczone ażurowymi kulami z pręta.
- **Gloria:** Za pasyjką półkolisty łuk z ząbkowanym obrzeżem; pod pasyjką trójkątna blaszka.
- **Latarnia:** Na trzonie mała, przeszklona latarnia z krzyżykiem na szczycie, z obrazkiem w środku.
- **Ogrodzenie:** Niskie, czworoboczne ogrodzenie z czarnych prętów zakończonych grotami.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Ciemna, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Obrazek:** W latarni wizerunek Matki Bożej Częstochowskiej.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie wieniec ze sztucznych czerwonych róż, od którego do ogrodzenia rozpięte wstążki różowe i żółte; na trzonie fioletowo-żółta kokarda; na ogrodzeniu girlanda sztucznych kwiatów i dwie wiszące donice z wrzosami.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, między dwiema tujami, na tle łąki i lasu; obok jarząb.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1999.

- **Uzasadnienie:** Krzyż z rur z ząbkowaną glorią odpowiada krzyżom ślusarskim z okolicy z końca lat 70. XX w. (z datą 1978 w Dębinkach i Adelinie). Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja kompletna, powłoka malarska bez wyraźnych ubytków; obiekt zadbany.

Wysoki krzyż metalowy z pasyjką

Lp.: 1767 **Sołectwo:** Dębinki **Datowanie:** ok. 1970–1999 (krzyż); podest i ogrodzenie współczesne

Współrzędne: 52.469491 N, 21.414729 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż metalowy z pasyjką, w ogrodzeniu, przy polu w miejscowości Rozciszewo (sołectwo Dębinki).
- **Styl:** Prosty krzyż ślusarski z rur, z ząbkowaną glorią nad pasyjką.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z gładkich rur stalowych, malowany na jasnoszaro.
- **Gloria:** Za pasyjką półkolisty łuk z ząbkowanym obrzeżem, w kolorze krzyża.
- **Medalion:** Na trzonie, poniżej wieńców, mała okrągła tarczka.
- **Ogrodzenie:** Niskie, czworoboczne ogrodzenie z grafitowych prętów zakończonych grotami, na podwyższonym, dwustopniowym podeście z szarej kostki brukowej.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Jasna, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie trzy wieńce ze sztucznych czerwonych i kremowych kwiatów; od trzonu do ogrodzenia rozpięte wstążki białe, żółte, czerwone i zielone; na ogrodzeniu girlanda sztucznych kwiatów; wewnątrz bukiet czerwonych i białych kwiatów; na podeście znicze.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy polu, pod starym klonem, na tle łąk i lasu.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1999 (krzyż); podest i ogrodzenie współczesne.

- **Uzasadnienie:** Krzyż z rur z ząbkowaną glorią odpowiada krzyżom ślusarskim z okolicy z końca lat 70. XX w. (z datą 1978 w Dębinkach i Adelinie). Podest z kostki i ogrodzenie pochodzą z niedawnego zagospodarowania; świeża powłoka krzyża wskazuje na odnowienie. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Krzyż odnowiony, powłoka bez ubytków; podest i ogrodzenie nowe; obiekt zadbany.

Wysoki krzyż metalowy z pasyjką

Lp.: 1768 **Sołectwo:** Dębinki **Datowanie:** obecny ok. 1995–2010; pierwotny ok. 1939–1950

Współrzędne: 52.473475 N, 21.405374 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż metalowy z pasyjką, w niskim ogrodzeniu, przy drodze, w linii ogrodzenia posesji.
- **Styl:** Prosty krzyż ślusarski z rur, z ząbkowaną glorią nad pasyjką.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z gładkich rur stalowych, malowany na srebrno; trzon złożony z odcinków rur o różnej średnicy (szerszy u dołu), końce ramion i wierzchołek zaślepione.
- **Gloria:** Za pasyjką półkolisty łuk z ząbkowanym obrzeżem, osadzony na płaskiej, prostokątnej płycie-tle.
- **Ogrodzenie:** Niskie ogrodzenie z szarych sztachet metalowych, wpisane we wnękę murowanego ogrodzenia posesji.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Srebrzysta, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Medalik:** Na trzonie, poniżej skrzyżowania, mały metalowy medalik.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od trzonu do ogrodzenia rozpięte wstążki pomarańczowe, białe i turkusowe; na ogrodzeniu girlanda i bukiety sztucznych kwiatów (żonkile, lilie); u stóp kompozycja sztucznych kwiatów.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, w narożniku ogrodzenia z brązowych sztachet i słupków z bloczków.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** obecny krzyż ok. 1995–2010; pierwotny krzyż drewniany z lat ok. 1939–1950.
- **Uzasadnienie:** Krzyż z rur z ząbkowaną glorią odpowiada krzyżom ślusarskim z okolicy z ostatnich dekad XX w. (z datą 1978 w Dębinkach i Adelinie); świeża powłoka i współczesne otoczenie wskazują na przełom XX i XXI w. Krzyż zastąpił wcześniejszy krzyż drewniany.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Konstrukcja kompletna, powłoka malarska bez ubytków; obiekt zadbany.

7. Uwagi (na podstawie informacji od pobliskich mieszkańców)

- Pierwotny krzyż drewniany postawił w tym miejscu mężczyzna – żołnierz, który złożył obietnicę, że jeśli przeżyje wojnę i wróci do domu, wzniesie krzyż. Drewniany krzyż z czasem uległ zniszczeniu, a obecny, metalowy, postawiono w jego miejscu dla podtrzymania ślubowania i pamięci o ocaleniu fundatora.

Murowana kapliczka słupowa z wnęką i figurą Matki Bożej Niepokalanej

Lp.: 1769 **Sołectwo:** Dębinki **Datowanie:** 1962

Współrzędne: 52.474908 N, 21.398175 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Murowana kapliczka słupowa z wnęką i figurą Matki Bożej Niepokalanej, w ogrodzeniu, przy drodze.
- **Styl:** Ludowa kapliczka domkowa z dwuspadowym daszkiem, wnęką zamkniętą trójkątnie i kutym krzyżem.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Dwukondygnacyjny słup murowany – szerszy cokół i węższa, wyższa część górna; otynkowany i pomalowany na intensywnie błękitny kolor, z ubytkami farby.
- **Szczyt:** Trójkątny szczyt frontowy malowany na ochrowo, z białym trójkątnym polem.
- **Zadaszenie:** Dwuspadowy daszek z wysuniętym okapem, kryty ciemną papą.
- **Wnęka:** Wnęka zamknięta trójkątnie (w formie domku), w białym obramieniu.
- **Półka:** Na cokole drewniana półka na znicze i kwiaty.
- **Krzyż:** Na kalenicy kuty krzyż z rury, ze spiralnymi ornamentami z pręta wokół ramion i grotami w kształcie serca; skorodowany.
- **Ogrodzenie:** Niski płotek z ochrowych sztachet o ozdobnie wycinanych zakończeniach, na fioletowych słupkach.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** We wnęce figura Matki Bożej Niepokalanej w typie Cudownego Medalika – w białej sukni i niebieskim płaszczu, z rękami opuszczonymi i rozłożonymi.
- **Inskrypcja:** Na tylnej ściance wnęki, za figurą, odręcznie namalowana bordową farbą data „1962”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** We wnęce bukiet sztucznych żółtych i czerwonych kwiatów; u stóp kapliczki sztuczne kwiaty i znicze.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi przy drodze, na tle młodego zagajnika brzozowego.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1962 (data we wnęce).
- **Uzasadnienie:** Data „1962” namalowana odręcznie za figurą, na ściance wnęki; murowana bryła i kuty krzyż z ornamentem spiralnym odpowiadają kapliczkom z okolicy z lat 1960–1962 (w Przykorach i Kicinach).

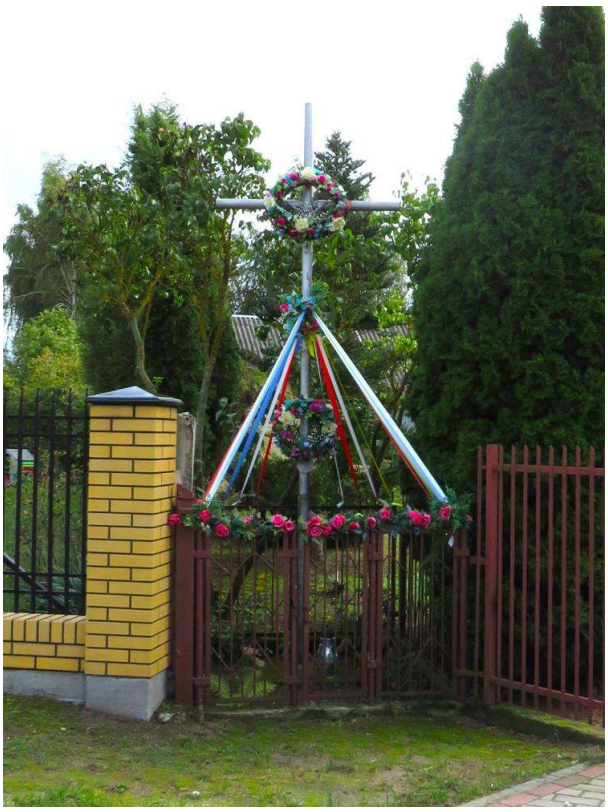
6. Stan zachowania

- Dostateczny. Konstrukcja kompletna; farba na tynku łuszcząca się, z ubytkami; krzyż skorodowany; płotek z odpryskami farby. Obiekt z bieżącą opieką.

Wysoki krzyż metalowy z pasyjką

Lp.: 1771 **Sołectwo:** Dębinki **Datowanie:** ok. 1970–1999

Współrzędne: 52.476491 N, 21.411537 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż metalowy z pasyjką, w ogrodzeniu wpisanym w linię ogrodzenia posesji, przy drodze.
- **Styl:** Prosty krzyż ślusarski z rur.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z gładkich rur stalowych, malowany na srebrno; na trzonie mała okrągła tarczka.
- **Ogrodzenie:** Czworoboczne ogrodzenie z bordowych prętów i płaskowników, z ornamentem z ukośnych prętów w układzie rombów, z furtką.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Srebrzysta figura ukrzyżowanego Chrystusa (w większości zasłonięta wieńcem).
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na skrzyżowaniu ramion i na trzonie trzy wieńce ze sztucznych róż w kolorach różowym, kremowym i fioletowym; od trzonu do ogrodzenia rozpięte wstęgi białe, niebieskie, czerwone i żółte; na ogrodzeniu girlanda sztucznych róż; wewnątrz znicz.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, między ogrodzeniem z żółtej cegły klinkierowej a bordowym płotem, na tle tui i drzew.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1999.

- **Uzasadnienie:** Prosty krzyż z gładkich rur stalowych i ogrodzenie z rombowym ornamentem z pręta to rozwiązania wiejskiego ślusarstwa ostatnich dekad XX w., podobne do krzyży z rur z okolicy z lat 70.–90. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja kompletna, powłoka malarska z drobnymi ubytkami; obiekt zadbany, z obfitym przybraniem.

Kapliczka przyścienna (wnękowa) z figurą Matki Bożej Niepokalanej

Lp.: 1772 **Sołectwo:** Dębinki **Datowanie:** szafka ok. 1950–1980; obramienie lata 90. XX w.

Współrzędne: 52.477038 N, 21.414590 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka przyścienna (wnękowa) z figurą Matki Bożej Niepokalanej, w ścianie budynku.
- **Styl:** Prosta, ludowa kapliczka szafkowa z domkowym obramieniem.

2. Konstrukcja i materiał

- **Obramienie:** Wnęka w ścianie obłożonej białym sidingiem, obramiona białymi listwami w formie domku (zamknięcie trójkątne).
- **Szafka:** Drewniana szafka z przeszklonymi drzwiczkami zamkniętymi łukiem odcinkowym, malowana na rudobrązowo; szyba osadzona na kit, który częściowo wykruszył się i odpadł; farba złuszczona, szyba pęknięta i zabrudzona; drzwiczki na zawiasach, zamykane haczykiem z drutu.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Matka Boża Niepokalana w typie Cudownego Medalika – w białej sukni, białym welonie i błękitnym płaszczu, z rękami opuszczonymi i rozłożonymi; wokół głowy wianek (nimb) z drobnych kwiatów; tło wnęki niebieskie.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** We wnęce zasuszone kwiaty.
- **Otoczenie:** Kapliczka jest wbudowana we frontową ścianę domu, nad zielonym, metalowym ogrodzeniem z ornamentem z prętów, widoczna od drogi.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** szafka ok. 1950–1980; obramienie z sidingu – lata 90. XX w.

- **Uzasadnienie:** Drewniana szafka z łukowymi drzwiczkami i szybą osadzoną na kit, z wykruszonym kitem, złuszczoną farbą i pękniętą szybą, jest wyraźnie starsza od elewacji. Białe listwy obramienia powstały wraz z obłożeniem ściany sidingiem PCV, popularnym od lat 90. XX w. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dostateczny. Szafka kompletna, farba złuszczona, szyba pęknięta i zabrudzona; figura widoczna, zasuszone kwiaty.

Gaj (3)

Przydomowa kapliczka szafkowa (domkowa) z krzyżem metalowym

Lp.: 1680 **Sołectwo:** Gaj **Datowanie:** krzyż ok. 1960–1990; szafka ok. 1990–2010

Współrzędne: 52.523794 N, 21.413161 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydomowa kapliczka szafkowa (domkowa) z krzyżem metalowym, za ogrodzeniem posesji.
- **Styl:** Ludowy zespół maryjno-pasyjny: drewniana szafka-domek z figurą Niepokalanej i wznoszący się za nią krzyż.

2. Konstrukcja i materiał

- **Kapliczka:** Drewniana szafka w formie domku, z pilastrami po bokach frontu i dwuspadowym daszkiem krytym brązową blachą; front przeszklony. Ustawiona na jasnej płycie (beton lub kamień).
- **Krzyż:** Za kapliczką krzyż z ciemnej rury stalowej; nad ramionami para kutych esownic, końce ramion i wierzchołek zakończone jasnymi (białymi) nakładkami.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion srebrzysta figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Figura:** W kapliczce Matka Boża Niepokalana w typie Cudownego Medalika – biała suknia, błękitny płaszcz, ręce opuszczone; ustawiona na postumencie.
- **Inskrypcje:** brak (w szczycie szafki dekoracja kwiatowa).

4. Dekoracje i otoczenie

- **Wstążki:** Od ramion krzyża rozpięto namiotowo szerokie wstążki w wielu kolorach (niebieskie, czerwone, żółte, zielone, różowe), przymocowane do płotu; wstążkami w tych samych barwach przepleciono także sztachety ogrodzenia, a na środku zawiązano żółto-zieloną kokardę.

- **Kwiaty:** Krzyż otacza wianek ze sztucznych kwiatów (żółte, różowe, zielone); pod nim bukiet (róże, dalie). W kapliczce po bokach figury wazony z kwiatami (fiolet, biel), wiszące lampki i świece.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi w przydomowym ogrodzie owocowym, za płotem ze sztachet malowanych na ciemnobrązowo.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** krzyż ok. 1960–1990; szafka kapliczkowa późniejsza (ok. 1990–2010).
- **Uzasadnienie:** Krzyż z rury stalowej z kutymi esownicami odpowiada formom drugiej połowy XX w.; drewniana szafka z blaszanym daszkiem jest młodsza i dobrze zachowana. Brak daty.

6. Stan zachowania

- Dobry. Obiekt kompletny, bogato i na bieżąco dekorowany; drewno szafki z naturalnym pociemnieniem.

Ogrodowa kapliczka-nisza z figurą Matki Bożej Niepokalanej

Lp.: 1681 **Sołectwo:** Gaj **Datowanie:** ok. 1980–2010 (po 1978)

Współrzędne: 52.526950 N, 21.409900 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Ogrodowa kapliczka-nisza z figurą Matki Bożej Niepokalanej, na terenie Domu św. Benedykta Sióstr Benedyktynek Samarytanek w Gaju (Fiszorek).
- **Styl:** Współczesna forma ogrodowa – nisza obrośnięta bluszczem, w centrum okrągłego klombu.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Dwa masywne filary (murowane lub betonowe) całkowicie porośnięte bluszczem, tworzące wysoką niszę.
- **Zadaszenie:** Filary spina płaski, łukowato wygięty, jasny daszek (beton lub kamień) z drewnianą podbitką.
- **Klomb:** Nisza stoi pośrodku okrągłego klombu obwiedzionego niskim, strzyżonym żywopłotem bukszpanowym i betonowym krawężnikiem; wokół plac z kostki granitowej ułożonej koncentrycznie.

3. Ikonografia

- **Figura:** Biała, stojąca figura Matki Bożej Niepokalanej w typie Cudownego Medalika – ręce opuszczone, dłonie otwarte ku dołowi.
- **Inskrypcje:** brak widocznych (u stóp figury ciemna płytka, nieczytelna na zdjęciu).
- **Kontekst historyczny:** Kapliczka stoi przy Domu św. Benedykta („Dom Za Strugą", „Fiszorek") Sióstr Benedyktynek Samarytanek. W latach 1974–1978 prymas kard. Stefan Wyszyński spędzał tu pięciokrotnie letni wypoczynek (pierwszy raz 1 lipca 1974 r.), pracując m.in. nad wykładami dla Instytutu Prymasowskiego. Co roku odwiedzał go kard. Karol Wojtyła – ostatni raz ok. dwa i pół miesiąca przed konklawe z października 1978 r. Związek miejsca z obydwoma kardynałami potwierdziły siostry oraz źródła gminne (samorzad.gov.pl/web/gmina-zabrodzie – „Kardynał Wyszyński i kardynał Wojtyła w Gaju").

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Oprawę tworzą żywe rośliny: hortensje, dalie, kanna i czerwone pelargonie w klombie u stóp figury; brak wstążek i sztucznych kwiatów.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi na placu w zadbanym ogrodzie przyklasztornym, wśród świerków i drzew liściastych.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1980–2010.
- **Uzasadnienie:** Forma niszy z płaskim daszkiem, kostka granitowa i betonowe krawężniki wskazują na urządzenie miejsca w ostatnich dekadach XX lub na początku XXI w.; kapliczka upamiętnia pobyty kardynałów z lat 1974–1978, a więc powstała po nich. Brak daty.

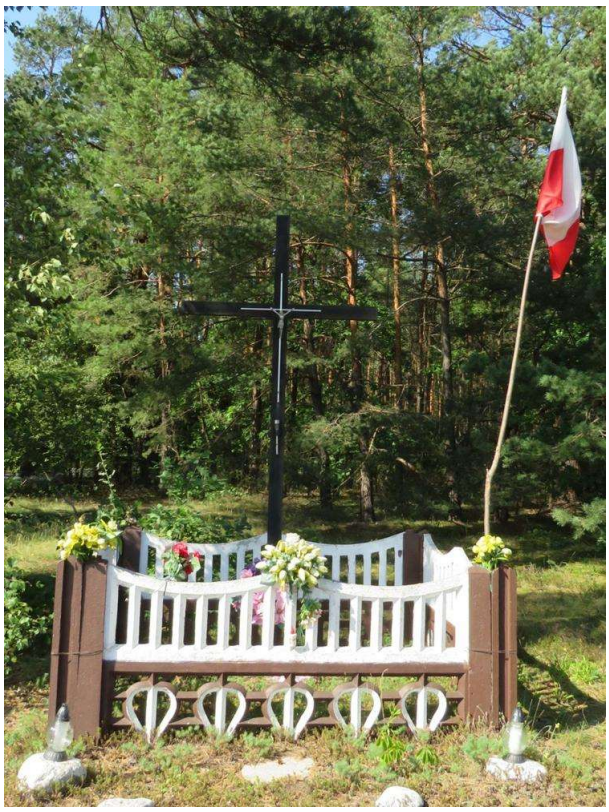
6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Obiekt starannie pielęgnowany przez siostry; bluszcz regularnie przycinany.

Przydrożny krzyż metalowy w ogrodzeniu z prefabrykatów betonowych

Lp.: 1682 **Sołectwo:** Gaj **Datowanie:** ok. 1970–1990

Współrzędne: 52.526818 N, 21.417577 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy w ogrodzeniu z prefabrykatów betonowych, z flagą narodową.
- **Styl:** Prosty krzyż łaciński w typowej dla lat PRL betonowej „zagrodzie”.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z zamkniętych profili stalowych o przekroju prostokątnym, malowany na czarno. Wzdłuż trzonu i ramion biegnie cienki, jasny (srebrny) pręt dekoracyjny.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne, z prefabrykowanych przęseł betonowych: słupki narożne i cokół malowane na brązowo, tralki i falisto wygięte zwieńczenia przęseł na biało; w dolnym pasie frontu ażurowe motywy w kształcie serc (liry).

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion srebrna figura ukrzyżowanego Chrystusa; na dole trzonu niewielki metalowy element dekoracyjny.
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na słupkach narożnych i na środku frontu ogrodzenia bukiety sztucznych kwiatów (żółte, białe, czerwone, różowe). Przed ogrodzeniem dwa znicze na kamieniach polnych. Obok, na drewnianej żerdzi, flaga biało-czerwona.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, na skraju boru sosnowego.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1990.

- **Uzasadnienie:** Krzyż z kształtowników stalowych oraz ogrodzenie z prefabrykowanych przęseł betonowych z ażurowymi motywami to rozwiązania typowe dla lat 70.–80. XX w.; ogrodzenie wielokrotnie odnawiane malarsko.

6. Stan zachowania

- Dobry. Krzyż stabilny, powłoka czarna kompletna; ogrodzenie z drobnymi ubytkami betonu i złuszczeniami farby.

Głuchy (4)

Przydrożny krzyż metalowy z podwójną pasyjką (krzyż kratownicowy

Lp.: 1660 **Sołectwo:** Głuchy **Datowanie:** ok. 1970–1990

Współrzędne: 52.494187 N, 21.364728 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy z podwójną pasyjką (krzyż kratownicowy, ażurowy).
- **Styl:** Ślusarsko-kowalska forma krzyża przestrzennego, typowa dla wiejskich fundacji powojennych na Mazowszu.

2. Konstrukcja i materiał

- **Trzon:** Wysoka konstrukcja z dwóch równoległych kształtowników stalowych, usztywnionych w górnej części skośnymi prętami. Malowana na czarno. Szczyt zakończony białą, ażurową gałką.
- **Ramiona:** Ażurowe, z kilku równoległych, lekko falistych prętów wplecionych między dwa płaskowniki. Końce zakończone białymi, ażurowymi gałkami (koszyczkami) na krótkich trzpieniach.
- **Posadowienie:** Krzyż osadzony w betonowej płycie, wewnątrz niskiego, czworobocznego ogrodzenia z kątowników, wypełnionego prętami zbiegającymi się promieniście ku środkowi każdego przęsła.

3. Ikonografia

- **Pasyjka główna:** Na skrzyżowaniu ramion duża, biała figura ukrzyżowanego Chrystusa. Nad głową półkolista, biała gloria z ząbkowanym obrzeżem.
- **Pasyjka dolna:** Niżej na trzonie druga, znacznie mniejsza, biała figurka ukrzyżowanego Chrystusa – rzadko spotykany układ dwóch pasyjek na jednym krzyżu.
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Wstążki:** Spod stóp głównej figury Chrystusa rozpięto namiotowo kilkanaście długich, wąskich wstążek (białe, różowe, zielone, żółte, niebieskie), przymocowanych do górnej krawędzi ogrodzenia. Białe wstążki owinięto także wokół narożnych słupków.
- **Kwiaty:** Pod dolną pasyjką okrągła półeczka z koszyczkiem sztucznych kwiatów (żółte narcyzy, różowe tulipany). Na frontowym przęśle ogrodzenia zawieszono dużą kaskadę żywych, intensywnie różowych surfinii. Górną krawędź ogrodzenia, w miejscach mocowania wstążek, zdobią duże, sztuczne białe kwiaty (margerytki).
- **Wota:** U podstawy krzyża biały lampion.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na tle dwóch wysokich świerków; prowadzi do niego chodnik z kostki betonowej układanej w jodełkę, oświetlony dwiema kulistymi lampkami ogrodowymi.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1990.
- **Uzasadnienie:** Konstrukcja z kształtowników i prętów łączonych spawaniem oraz ogrodzenie z kątowników z promienistym wypełnieniem są typowe dla ślusarstwa wiejskiego drugiej połowy XX w. Chodnik, lampki i dekoracje świadczą o późniejszym zagospodarowaniu i bieżącej opiece.

6. Stan zachowania

- Dobry. Powłoka malarska ciągła, bez widocznej korozji; obiekt zadbany, dekoracje świeże.

Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy (ażurowy)

Lp.: 1661 **Sołectwo:** Głuchy **Datowanie:** ok. 1970–1990

Współrzędne: 52.496897 N, 21.359142 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy (ażurowy).
- **Styl:** Ślusarsko-spawalnicza konstrukcja kratownicowa z dekoracyjnymi gałkami, typowa dla wiejskich fundacji drugiej połowy XX w.

2. Konstrukcja i materiał

- **Trzon i ramiona:** Każda belka zbudowana z dwóch równoległych kształtowników stalowych połączonych naprzemiennie skośnymi płaskownikami (wzór „X”). Malowane na brązowo.
- **Zakończenia:** Końce obu ramion i wierzchołek zwieńczone białymi, ażurowymi gałkami (koszyczkami) z prętów, osadzonymi na łukowatych wspornikach.
- **Posadowienie:** Krzyż osadzony w gruncie wewnątrz czworobocznego ogrodzenia z prętów; boki ogrodzenia brązowe, frontowe przęsło białe, z kratą w romby, nawiązującą do konstrukcji krzyża.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion, na białej, prostokątnej tarczy blaszanej, biała figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Gloria:** Nad tarczą półkolista, biała gloria z ząbkowanym obrzeżem (promienie), przypominająca fragment koła zębatego.
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Wstążki:** Z trzonu, na wysokości ok. 1/3, rozpięto namiotowo szerokie wstęgi – po lewej łososiowo-czerwone, po prawej białe – przymocowane do narożników ogrodzenia.

- **Kwiaty:** Górną krawędź frontu ogrodzenia zdobi girlanda dużych sztucznych kwiatów, naprzemiennie żółtych i różowych; wewnątrz ogrodzenia bukiet sztucznych kwiatów (żółte i różowe).
- **Szarfy:** Narożniki ogrodzenia i środek frontu ozdobione kokardami z biało-czerwono-zielonych szarf.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawiastym placyku przy drodze gruntowej, między sumakiem octowcem a drzewem owocowym; przy ogrodzeniu kępy rozchodnika, juka i dwie kuliste lampki ogrodowe.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1990.
- **Uzasadnienie:** Spawana kratownica z kształtowników i płaskowników oraz ogrodzenie z prętów to rozwiązania typowe dla ślusarstwa wiejskiego późnego PRL. Gałki i gloria są powtarzalnymi elementami warsztatowymi tego okresu; dekoracje i nasadzenia świadczą o bieżącej opiece.

6. Stan zachowania

- Dobry. Powłoka malarska ciągła, miejscowo drobne przetarcia na ramionach; obiekt zadbany.

Wysoki krzyż metalowy kratownicowy z pasyjką i zadaszonym ołtarzykiem u stóp

Lp.: 1776 **Sołectwo:** Głuchy **Datowanie:** ok. 1970–1989 (krzyż); zagospodarowanie placu współczesne

Współrzędne: 52.488804 N, 21.375113 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż metalowy kratownicowy z pasyjką i zadaszonym ołtarzykiem u stóp, na wybrukowanym placyku przy drodze.
- **Styl:** Ślusarsko-spawalnicza konstrukcja kratownicowa z ażurowymi kulami na końcach ramion.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Trzon i ramiona z dwóch równoległych kształtowników stalowych połączonych skrzyżowanymi prętami (motyw rombów i „X”), malowane na ciemno ze złoconymi akcentami; końce ramion i wierzchołek zwieńczone ażurowymi kulami z pręta.
- **Gloria:** Za pasyjką półkolisty, złocony łuk z ząbkowanym obrzeżem.
- **Ołtarzyk:** U podstawy trzonu rama z ciemnych kształtowników z płaskim daszkiem z blachy, osłaniająca obrazy.
- **Ogrodzenie:** Niski, czworoboczny płotek z czarnych prętów z motywem serc.
- **Placyk:** Plac z czerwonej kostki brukowej, ujęty ogrodzeniem z szarych płyt betonowych o fakturze łupanego kamienia i ażurowym, łukowym zwieńczeniu; w ogrodzenie wbudowane ławki o drewnianych siedziskach na betonowych podporach.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Złocona figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Obraz:** Pod daszkiem, między kształtownikami trzonu, wysoki obraz Matki Bożej w białej sukni i niebieskim płaszczu, ze złożonymi dłońmi, na złocistym tle z ornamentem kwiatowym; u dołu bukiecik różowych kwiatów.

- **Obrazki:** Niżej mały obrazek z wizerunkiem kościoła i złoty medalion z wizerunkiem świętego.
- **Gablotka:** U podstawy trzonu przeszklona, jasnozielona gablotka zamknięta łukiem, z grupą figur Matki Bożej Fatimskiej z klęczącymi pastuszkami, wśród białych sztucznych kwiatów.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie owalny wieniec z fioletowo-różowych sztucznych róż; od ramy daszka do narożników płotka rozpięte wstęgi różowe, fioletowe, białe, żółte i niebieskie; daszek oplata girlanda z bluszczu; na płotku girlanda z róż i duże różowe kokardy; wewnątrz donica z żywymi białymi pelargoniami.
- **Otoczenie:** Placyk przy drodze, obok przystanku autobusowego, przy wysokiej tui kolumnowej, wśród zabudowy wsi.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1989 (krzyż); zagospodarowanie placu współczesne.
- **Uzasadnienie:** Kratownica z dwóch kształtowników z wypełnieniem z rombów i ząbkowana gloria nad pasyjką to elementy identyczne jak w krzyżach z 1978 r. w Dębinkach i Adelinie; ażurowe kule na końcach ramion ma także krzyż w Dębinkach. Daszek ołtarzyka, płotek, kostka i ogrodzenie z ławkami pochodzą ze współczesnej rewitalizacji. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Krzyż kompletny, powłoka malarska bez wyraźnych ubytków; otoczenie nowo urządzone i bardzo zadbane.

Wysoki krzyż metalowy kratownicowy z pasyjką i przeszkloną kapliczką na trzonie

Lp.: 1777 **Sołectwo:** Głuchy **Datowanie:** ok. 1970–1989 (krzyż); złocenia i otoczenie współczesne

Współrzędne: 52.492743 N, 21.368226 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż metalowy kratownicowy z pasyjką i przeszkloną kapliczką na trzonie, w ogrodzeniu, przy drodze.
- **Styl:** Ślusarsko-spawalnicza konstrukcja kratownicowa z bogatą, złoconą dekoracją z pręta.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Trzon i ramiona z dwóch równoległych kształtowników stalowych, malowanych na czarno, zwężających się ku górze; przestrzeń między nimi wypełnia złocony pręt wygięty w zygzak tworzący romby. Końce ramion i wierzchołek zwieńczone złoconymi, ażurowymi kulami z pręta.
- **Gloria:** Nad pasyjką półkolisty, złocony łuk z ząbkowanym obrzeżem.
- **Kapliczka:** W dolnej części trzonu przeszklona gablotka zamknięta łukiem, osadzona między kształtownikami.
- **Ogrodzenie:** Czworoboczne ogrodzenie z czarnych prętów, od frontu z ornamentem ze złoconych serc i pierścieni z pręta.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Złocona figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Kapliczka:** Wewnątrz figurki Matki Bożej Niepokalanej w białych sukniach i niebieskich płaszczach, wśród sztucznych kwiatów.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie wieniec z różowych i białych sztucznych róż; od kapliczki do narożników ogrodzenia rozpięte liczne wstęgi w kolorach różowym, fioletowym, żółtym, niebieskim, czerwonym i białym; na ogrodzeniu girlanda z róż i białe kokardy; przed ogrodzeniem donica z wrzosami, wewnątrz wazon z kwiatami.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy chodniku z czerwonej kostki, przed ogrodzeniem z brązowych paneli drewnianych, pod starą, rozłożystą robinią; po bokach rabaty z aksamitkami, hortensjami, wrzosami, juką i tujami.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1989 (krzyż); złocenia i otoczenie współczesne.
- **Uzasadnienie:** Kratownica z dwóch kształtowników z wypełnieniem z rombów, ząbkowana gloria i ażurowe kule na końcach ramion są identyczne jak w krzyżu na placyku w Głuchach i odpowiadają krzyżom ślusarskim z 1978 r. w Dębinkach i Adelinie. Złocenia, ogrodzenie i rabaty pochodzą ze współczesnej renowacji. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Krzyż kompletny, powłoka i złocenia świeże; otoczenie bardzo zadbane.

Karolinów (2)

Przydrożny krzyż kuty na kamiennym obelisku

Lp.: 1746 **Sołectwo:** Karolinów **Datowanie:** 1902

Współrzędne: 52.492014 N, 21.519747 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż kuty na kamiennym obelisku, na wybrukowanym placyku.
- **Styl:** Tradycyjna forma obeliskowa z początku XX w., z bogato zdobionym krzyżem gałkowym.

2. Konstrukcja i materiał

- **Obelisk:** Wysoki, czworoboczny trzon z różowoszarego, gruboziarnistego granitu, zwężający się ku górze, osadzony na szerszym granitowym cokole; na froncie płytko wydzielone pole zamknięte łukiem; zwieńczony ciemną płytą, w którą osadzono krzyż.
- **Krzyż:** Wysoki krzyż kuty z czarnego żelaza, z kulistymi gałkami na końcach ramion i wierzchołku; ramiona i trzon obudowane symetrycznym, ażurowym ornamentem z esownic i spiral.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Srebrzysta figura ukrzyżowanego Chrystusa, nad nią tabliczka INRI.
- **Obrazek:** W górnej części łukowego pola, w płytkiej wnęce, wizerunek Matki Bożej Częstochowskiej za szybką.
- **Inskrypcja:** W dolnej części łukowego pola wyryta data „1902 R.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie girlanda ze sztucznych pomarańczowych róż; u stóp obelisku donica z żółtymi rudbekiami, po bokach donice z aksamitkami, lampion; w narożnikach placyku róże rabatowe i lampki solarne.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na kwadratowym placyku z szarej kostki brukowej, na skraju łąki, z widokiem na zabudowę wsi.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1902 (data wyryta na obelisku).
- **Uzasadnienie:** Data „1902 R.” wyryta w kamieniu. Granitowy obelisk z łukowym polem i kuty krzyż gałkowy z esownicami odpowiadają innym obeliskom z okolicy z tego okresu (np. w Adelinie z 1902 r.). Placyk z kostki pochodzi ze współczesnej renowacji.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Obelisk i krzyż kompletne, kamień czysty, bez ubytków; otoczenie nowo urządzone i bardzo zadbane.

Murowana kapliczka słupowa (domkowa) z wnęką i figurą Matki Bożej Niepokalanej

Lp.: 1747 **Sołectwo:** Karolinów **Datowanie:** ok. 1950–1969 (bryła); renowacja współczesna

Współrzędne: 52.490022 N, 21.525589 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Murowana kapliczka słupowa (domkowa) z wnęką i figurą Matki Bożej Niepokalanej, przy drodze.
- **Styl:** Tradycyjna kapliczka murowana z ryzalitem frontowym zwieńczonym trójkątnym szczytem.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Czworoboczny słup murowany, otynkowany na gładko i pomalowany na biało; na froncie wysunięty ryzalit z trójkątnym szczytem.
- **Cokół:** Niski, szerszy cokół pokryty ciemnoszarym tynkiem mozaikowym.
- **Zadaszenie:** Czterospadowy daszek z ryzalitowym szczytem od frontu, kryty grafitową blachą powlekaną.
- **Wnęka:** Wnęka zamknięta półkoliście, w profilowanym obramieniu, z białymi, przeszklonymi drzwiczkami.
- **Krzyż:** Na szczycie biały krzyż metalowy z ażurowymi ornamentami z esownic.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Matka Boża Niepokalana w białej sukni i błękitnym płaszczu, ze złożonymi dłońmi, na tle sztucznych różowych storczyków.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** We wnęce bukiet sztucznych różowych kwiatów i lampka; przed kapliczką wazon ze sztucznymi kwiatami i znicze.

- **Otoczenie:** Kapliczka stoi na kwadratowym placyku z szarej kostki brukowej przy drodze, obok starego jesionu; w tle zabudowa wsi i betonowe słupki dawnego ogrodzenia.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1950–1969 (bryła); renowacja współczesna.
- **Uzasadnienie:** Murowana bryła z ryzalitem i półkolistą wnęką odpowiada kapliczkom z okolicy datowanym na lata 1960–1962 (w Przykorach i Dębinkach). Tynk, tynk mozaikowy cokołu, pokrycie z blachy powlekanej i placyk z kostki pochodzą z niedawnej renowacji. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- **Bardzo dobry. Obiekt świeżo odnowiony:** tynk i powłoki bez uszkodzeń, pokrycie nowe; otoczenie nowo urządzone.

Kiciny (9)

Przydrożny krzyż na kamiennym postumencie (obelisku)

Lp.: 1720 **Sołectwo:** Kiciny **Datowanie:** po 2020

Współrzędne: 52.512563 N, 21.493393 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż na kamiennym postumencie (obelisku), z wezwaniem „Jezu ufam Tobie”, w ogrodzeniu, na skraju lasu.
- **Styl:** Współczesny pomnik kamieniarski o prostej formie, z aplikacjami z metalu.

2. Konstrukcja i materiał

- **Postument:** Wysoki, smukły, czworoboczny słup z jasnoszarego, drobnoziarnistego granitu, z poszerzoną, ukośnie ściętą stopą i wysuniętym, ukośnie ściętym gzymsem w zwieńczeniu.
- **Krzyż:** Na postumencie krzyż łaciński z tego samego granitu, osadzony na niskim, stopniowanym cokoliku.
- **Ogrodzenie:** Rozległe, prostokątne ogrodzenie z czarnych płaskowników stalowych, z pionowymi, skręcanymi prętami zakończonymi u góry łukami.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Na krzyżu metalowa, złocona pasyjka.
- **Medalion:** Na froncie trzonu złocony, metalowy medalion z popiersiem Matki Bożej w welonie, ze złożonymi do modlitwy dłońmi.
- **Inskrypcja:** Pod medalionem napis z metalowych liter w kolorze brązu: „JEZU / UFAM / TOBIE”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Przed postumentem drewniany pieniek z bukietem sztucznych żółtych kwiatów i znicze; u podstawy jasne kamienie; wewnątrz ogrodzenia lampka solarna.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy leśnej drodze, na tle lasu sosnowego z domieszką dębów.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** po 2020 r.
- **Uzasadnienie:** Nowoczesna forma postumentu i krzyża z polerowanego, jasnoszarego granitu, metalowe litery i złocony medalion bez śladów patyny wskazują na obiekt z ostatnich lat. Wewnątrz ogrodzenia nie zdążyła jeszcze wyrosnąć roślinność, obecna tuż poza nim, co potwierdza bardzo niedawne wykonanie. Brak inskrypcji z datą.

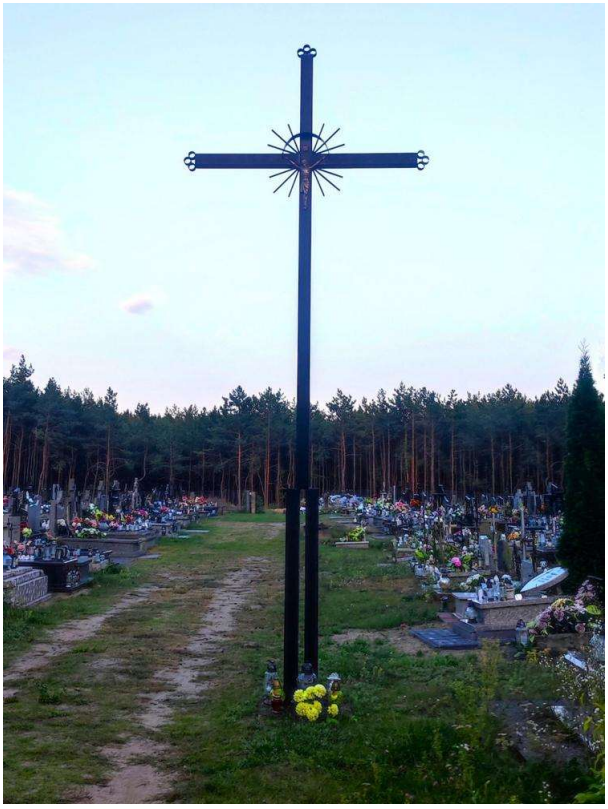
6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Kamień czysty, bez spękań i ubytków; aplikacje kompletne; ogrodzenie bez korozji.

Wysoki krzyż cmentarny z pasyjką i promienistą glorią

Lp.: 1739 **Sołectwo:** Kiciny **Datowanie:** ok. 1970–2005

Współrzędne: 52.509359 N, 21.517051 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż cmentarny z pasyjką i promienistą glorią, w alei cmentarza parafialnego w Kicinach.
- **Styl:** Krzyż ślusarski z kształtowników stalowych, z dekoracyjnymi zakończeniami ramion.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Bardzo wysoki krzyż łaciński z kształtowników stalowych o przekroju prostokątnym, malowany na czarno. Dolna część trzonu rozdzielona na dwa równoległe słupy z kształtowników, osadzone w ziemi.
- **Zakończenia:** Końce ramion i wierzchołek zwieńczone trzema połączonymi pierścieniami (motyw trójliścia).
- **Gloria:** Za pasyjką półkolisty łuk z płaskownika i promienie z prostych prętów rozchodzące się wokół skrzyżowania ramion.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Złocona figura ukrzyżowanego Chrystusa, nad nią tabliczka INRI.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** U stóp krzyża sztuczne żółte kwiaty i znicze.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawiasto-piaszczystym podłożu w alei cmentarza, między rzędami nagrobków; w tle las sosnowy.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–2005.

- **Uzasadnienie:** Krzyż z kształtowników z glorią z prostych prętów należy do tradycji wiejskiego ślusarstwa drugiej połowy XX w. – podobną glorię z prętów ma krzyż z lat 60. XX w. na łące w Płatkowie, a półkolisty łuk nad pasyjką – krzyże z 1978 r. w Dębinkach i Adelinie. Zakończenia z pierścieni i świeża powłoka mogą pochodzić z późniejszego odnowienia. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Konstrukcja kompletna i stabilna, powłoka malarska bez ubytków; pasyjka i gloria kompletne.

Figura Matki Bożej Niepokalanej na postumencie

Lp.: 1740 **Sołectwo:** Kiciny **Datowanie:** 1979

Współrzędne: 52.505313 N, 21.515388 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Figura Matki Bożej Niepokalanej na postumencie, przy kościele parafialnym pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Pokoju w Kicinach.
- **Styl:** Rzeźba wolnostojąca nawiązująca do barokowego typu Immaculaty, na prostym, czworobocznym cokole.

2. Konstrukcja i materiał

- **Figura:** Rzeźba w jasnym, piaskowo-różowym kamieniu sztucznym (odlew), bogato modelowana, ustawiona na podstawie w formie obłoków.
- **Postument:** Czworoboczny cokół z jasnoszarego lastryka z grubym kruszywem, nakryty wysuniętą płytą z ciemniejszego kamienia.
- **Tablica:** Na froncie cokołu prostokątna, ciemna, spatynowana tablica metalowa przykręcona czterema śrubami, z grawerowanym napisem pisanym kursywą.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Matka Boża Niepokalana stojąca na obłokach, z dłońmi skrzyżowanymi na piersi i wzrokiem uniesionym ku górze, z długimi, rozpuszczonymi włosami, w sukni i obszernym, udrapowanym płaszczu; u stóp sierp księżyca i główki uskrzydlonych aniołków.
- **Inskrypcja na tablicy:** „Dla upamiętnienia / Pielgrzymki Papieża / Jana Pawła II / Do Polski / i Konsekracji Kościoła / Kiciny 1979 r.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Wokół postumentu donice na drewnianych pieńkach i biała waza z obfitymi kompozycjami żywych kwiatów – czerwone i białe pelargonie, różowe begonie, batat ozdobny.

- **Otoczenie:** Figura stoi na placu przykościelnym wyłożonym kostką, na tle sosen i ogrodzenia z czarnych prętów.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1979 (data z tablicy).
- **Uzasadnienie:** Figurę wzniesiono w 1979 r. na pamiątkę pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski i konsekracji kościoła w Kicinach.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Rzeźba kompletna, bez ubytków, z lekkim zabrudzeniem powierzchni; cokół i tablica w dobrym stanie; otoczenie bardzo zadbane.

Wysoki drewniany krzyż przy kościele parafialnym pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Pokoju w Kicinach

Lp.: 1741 **Sołectwo:** Kiciny **Datowanie:** ok. 1990–2015

Współrzędne: 52.505208 N, 21.515614 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki drewniany krzyż przy kościele parafialnym pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Pokoju w Kicinach.
- **Styl:** Prosty krzyż łaciński z belek, bez dekoracji i pasyjki.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Bardzo wysoki krzyż z belek drewnianych o przekroju kwadratowym, malowany na kolor czerwonobrązowy; ramiona proste, z niewielkimi nakładkami na końcach.
- **Podstawa:** Dolna część trzonu obudowana deskami w formie pogrubionego cokołu, zakończonego u góry ściętym gzymsikiem.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Krzyż:** bez pasyjki.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** U stóp krzyża drewniany pieniek z białą donicą z czerwonymi pelargoniami oraz biała waza z kwiatami; obok krzewy hortensji bukietowej.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na placu przykościelnym wyłożonym kostką, przed nim ławka z drewnianych listew malowana na ten sam kolor; w tle sosny i ogrodzenie z czarnych prętów.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1990–2015.

- **Uzasadnienie:** Belki o regularnym, maszynowym przekroju, obudowa cokołu z desek i świeża powłoka malarska bez śladów głębokiego zwietrzenia wskazują na krzyż z przełomu XX i XXI w. Parafię erygowano w 1957 r., a kościół konsekrowano w 1979 r. Brak inskrypcji z datą.

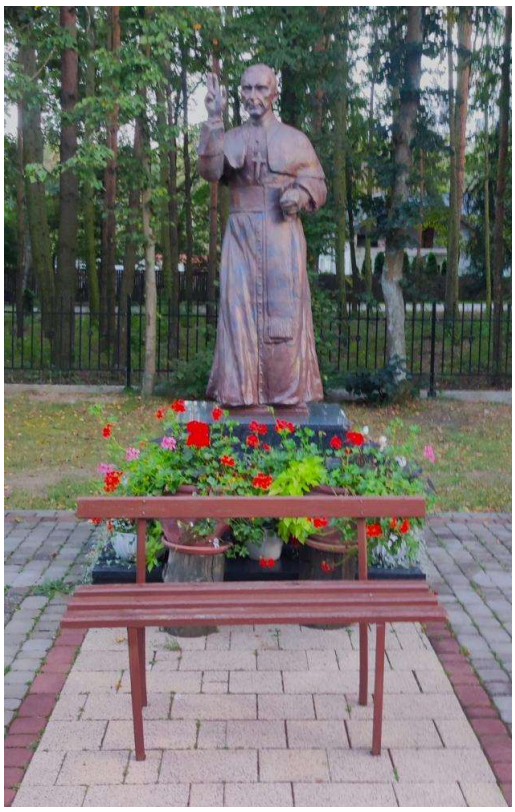
6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Konstrukcja stabilna, powłoka malarska kompletna; otoczenie bardzo zadbane.

Pomnik bł. kard. Stefana Wyszyńskiego

Lp.: 1742 **Sołectwo:** Kiciny **Datowanie:** 2025 (poświęcenie 27.05.2025)

Współrzędne: 52.505235 N, 21.515644 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Pomnik bł. kard. Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Tysiąclecia, przy kościele parafialnym pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Pokoju w Kicinach.
- **Styl:** Współczesny pomnik pełnopostaciowy w realistycznej konwencji, na granitowym cokole.

2. Konstrukcja i materiał

- **Rzeźba:** Pełnopostaciowa figura kardynała z betonu, pomalowana farbą w odcieniu brązu z miedzianymi refleksami (imitacja patyny); na krawędziach i przy podstawie przetarcia odsłaniające szary beton. Figura osadzona na płycie.
- **Cokół:** Prostopadłościenny cokół obłożony płytami z ciemnoszarego, polerowanego granitu, na szerszej granitowej płycie-podstawie.
- **Tablica:** Na boku cokołu płyta z czarnego, polerowanego granitu z wyrytym, jasnym napisem.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Postać:** Kardynał Stefan Wyszyński w sutannie z rzędem guzików, szerokim pasem i pelerynce (mucecie), z krzyżem pektoralnym na piersi; prawą ręką błogosławi, w lewej, opuszczonej dłoni trzyma niewielką księgę.
- **Napis na froncie cokołu:** „KARDYNAŁ / STEFAN WYSZYŃSKI”.
- **Tablica:** „Na większą chwałę Boga / i w hołdzie Błogosławionemu / Kardynałowi Stefanowi Wyszyńskiemu, / który dnia 30 kwietnia 1957 roku erygował parafię / pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Pokoju w Kicinach. / W duchu wdzięczności / Ks. Proboszcz Leszek Rasztawicki / wraz ze Wspólnotą Parafialną. / Poświęcenia pomnika dokonał / Jego Ekscelencja Ksiądz Biskup Romuald Kamiński / w dniu 27 maja 2025 roku. / Dar Gminy Zabrodzie / Renowacja i instalacja: Granity Skwara”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Przed cokołem donice na drewnianych pieńkach z żywymi kwiatami – czerwone i różowe pelargonie, batat ozdobny.
- **Otoczenie:** Pomnik stoi na placu przykościelnym wyłożonym kostką; przed nim ławka z drewnianych listew na metalowej ramie, w tle sosny i ogrodzenie z czarnych prętów.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2025 (poświęcenie 27 maja 2025 r.).
- **Uzasadnienie:** Według tablicy pomnik poświęcił bp Romuald Kamiński 27 maja 2025 r.; rzeźba jest darem Gminy Zabrodzie, a jej renowację i instalację wykonała firma Granity Skwara.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Rzeźba kompletna, z drobnymi przetarciami powłoki malarskiej; cokół bez uszkodzeń, napisy czytelne; otoczenie bardzo zadbane.

Wysoki krzyż metalowy kratownicowy z pasyjką i figurką Matki Bożej w dolnej części trzonu

Lp.: 1743 **Sołectwo:** Kiciny **Datowanie:** ok. 1975–1995

Współrzędne: 52.504610 N, 21.514928 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż metalowy kratownicowy z pasyjką i figurką Matki Bożej w dolnej części trzonu, w ogrodzeniu, przy drodze na skraju lasu.
- **Styl:** Ślusarsko-spawalnicza konstrukcja kratownicowa z ażurowym wypełnieniem, typowa dla wiejskich fundacji późnego PRL.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Trzon i ramiona z dwóch równoległych kształtowników stalowych, połączonych ukośnie skrzyżowanymi prętami (motyw rombów) i perforowanymi płytkami; malowany na kolor ochrowo-pomarańczowy.
- **Zakończenia:** Końce ramion i wierzchołek zwieńczone trójkątnymi pętlami z jasnego pręta.
- **Gloria:** Za pasyjką półkolisty łuk z ząbkowanym, srebrzystym obrzeżem.
- **Dolna część trzonu:** Rozszerzona rama z półką, na której stoi figurka; powyżej zawieszona lampka.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne ogrodzenie z rur i prętów malowanych na srebrno, z wypełnieniem ze spiral, esownic i rombów; od frontu dwuskrzydłowa furtka.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Srebrzysta, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Figurka:** Matka Boża z Lourdes w białej sukni i błękitnym płaszczu, ze złożonymi dłońmi.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od trzonu do narożników ogrodzenia rozpięte liczne wstęgi w kolorach białym, czerwonym i różowym; na trzonie bukiet sztucznych różowych i białych róż, na ogrodzeniu sztuczne róże.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na placu z kostki brukowej przy drodze, na tle lasu sosnowego, obok starego dębu.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1975–1995.
- **Uzasadnienie:** Kratownica z dwóch kształtowników z rombowym wypełnieniem, ząbkowana gloria nad pasyjką i pętle na końcach ramion to elementy identyczne jak w krzyżach z 1978 r. w Dębinkach i Adelinie – prawdopodobnie ten sam warsztat lub wzór. Powłoka malarska i ogrodzenie odnawiane. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja kompletna i stabilna, powłoka malarska świeża; ogrodzenie z drobnymi ogniskami korozji. Obiekt zadbany, z odświętnym przybraniem.

Przydrożny krzyż kuty na murowanym obelisku

Lp.: 1744 **Sołectwo:** Kiciny **Datowanie:** 1960

Współrzędne: 52.511739 N, 21.529766 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż kuty na murowanym obelisku, z inskrypcją fundacyjną, w drewnianym ogrodzeniu.
- **Styl:** Ludowy obelisk tynkowany z bogato zdobionym krzyżem kowalskim.

2. Konstrukcja i materiał

- **Obelisk:** Czworoboczny, zwężający się ku górze trzon na szerszym cokole ze ściętymi narożami i ukośnie ściętym przejściem; otynkowany i pomalowany na intensywny turkusowy kolor.
- **Wnęka:** W dolnej części trzonu płytka, prostokątna wnęka z płaskorzeźbą.
- **Krzyż:** Wysoki krzyż kuty z ciemnego żelaza; końce ramion i wierzchołek zakończone grotami w kształcie lilii, przy skrzyżowaniu ramion ażurowy ornament z esownic i cztery jasne, ukośne promienie. Trzon obudowany smukłym, ażurowym obramieniem z esownic, zakończonym u nasady spiralami.
- **Ogrodzenie:** Przed obeliskiem niski płotek z szerokich, szarych desek łączonych metalowymi okuciami, z furtką na zawiasach; z tyłu wysoki płot z nieobrzynanych desek.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Płaskorzeźba:** We wnęce brązowa płaskorzeźba z popiersiem Matki Bożej w welonie, z lekko pochyloną głową i dłońmi złożonymi na piersi.
- **Inskrypcja:** Na cokole wyryty w tynku i pomalowany na biało napis: „BOŻE / BŁOGOSŁAW / NAM / 1960 ROK”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na płotku bukiet sztucznych czerwonych i żółtych tulipanów; przed płotkiem obwódka z kamieni polnych i niskie krzewy.

- **Otoczenie:** Obelisk stoi przy drodze, na tle drewnianego płotu, między krzewami jałowca i brzozami.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1960 (data z inskrypcji).
- **Uzasadnienie:** Rok „1960” wyryty pod wezwaniem „Boże błogosław nam”; ręcznie wykonany napis w tynku i forma obelisku odpowiadają lokalnym fundacjom z początku lat 60. XX w. Turkusowe malowanie pochodzi z późniejszego odnowienia.

6. Stan zachowania

- Dobry. Obelisk z kompletnym tynkiem i świeżą powłoką malarską, napis czytelny; krzyż kompletny. Drewniany płotek zwietrzały.

Wysoki drewniany krzyż przydrożny z pasyjką

Lp.: 1750 **Sołectwo:** Kiciny **Datowanie:** 2. poł. XX w.

Współrzędne: 52.512930 N, 21.508808 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki drewniany krzyż przydrożny z pasyjką, w niskim ogrodzeniu, na skraju zagajnika.
- **Styl:** Tradycyjny wiejski krzyż ciesielski z ciosanych belek.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Krzyż łaciński z ciosanych belek drewnianych, niemalowany; drewno poszarzałe, z podłużnymi pęknięciami i nierówną, zwietrzałą powierzchnią. Ramię poprzeczne nieco zwężające się ku końcom, wierzchołek lekko zaokrąglony.
- **Ogrodzenie:** Niski, czworoboczny płotek z poszarzałych, drewnianych sztachet.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Niewielka, metalowa, ciemna figura ukrzyżowanego Chrystusa na skrzyżowaniu ramion.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie czerwony sztuczny kwiat, od którego do narożników płotka rozpięte wstążki w kolorach zielonym, czerwonym, niebieskim, białym i łososiowym; na płotku sztuczne czerwone i jasnozielone kwiaty.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawiastym, piaszczystym poboczu, na tle młodego lasu brzozowo-sosnowego z czeremchą.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2. poł. XX w.

- **Uzasadnienie:** Ciosane belki z głęboko zwietrzałym, popękanym drewnem i brak powłoki malarskiej świadczą o kilkudziesięcioletniej ekspozycji. Brak inskrypcji z datą i brak elementów pozwalających na porównanie z obiektami datowanymi.

6. Stan zachowania

- Dostateczny. Konstrukcja stabilna i kompletna, drewno zwietrzałe i popękane; płotek poszarzały. Obiekt z bieżącą opieką (świeże przybranie), otoczenie częściowo zarośnięte.

Kapliczka słupowa w formie obelisku z krzyżem i obrazkiem Matki Bożej

Lp.: 1754 **Sołectwo:** Kiciny **Datowanie:** ok. 1918–1959 (bryła); renowacja współczesna

Współrzędne: 52.501561 N, 21.498142 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka słupowa w formie obelisku z krzyżem i obrazkiem Matki Bożej, w ogrodzeniu, w lesie.
- **Styl:** Prosty, tynkowany obelisk z kutym krzyżem.

2. Konstrukcja i materiał

- **Obelisk:** Czworoboczny, zwężający się ku górze trzon murowany, otynkowany na gładko i pomalowany na biało, na szerszym cokole ze ściętym przejściem.
- **Wnęka:** Na froncie obrazek w srebrzystej, zdobionej ramce, osłonięty przezroczystą płytą przykręconą sześcioma wkrętami.
- **Krzyż:** Na szczycie niewielki, ciemny krzyż kuty z pasyjką; przy nasadzie mały dzwonek.
- **Ogrodzenie:** Czworoboczne ogrodzenie z drewnianych sztachet z ozdobnie wycinanymi głowicami, lakierowanych na brązowo, osadzonych na czarnej ramie stalowej.
- **Podest:** Prostokątny placyk z jasnej kostki brukowej z obrzeżem.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Obrazek:** Spłowiały wizerunek Matki Bożej w niebieskim płaszczu, z pochyloną głową i dłońmi złożonymi na piersi.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od szczytu obelisku do narożników ogrodzenia rozpięte wstążki w kolorach czerwonym, białym, żółtym i zielonym; na sztachetach sztuczne żółte kwiaty, na froncie czerwona kokarda; przed obeliskiem wazon ze sztucznymi kwiatami.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi w lesie z robinią i sosną, na leśnej polanie.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1918–1959 (bryła); renowacja współczesna.
- **Uzasadnienie:** Prosty, tynkowany obelisk na cokole z kutym krzyżem odpowiada formom murowanych obelisków z okolicy datowanych na lata 1937–1960 (w Basinowie i Kicinach). Gładki tynk, ogrodzenie i placyk z kostki pochodzą ze współczesnej renowacji. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Obelisk świeżo odnowiony, bez spękań; ogrodzenie i placyk nowe; obiekt zadbany.

Lipiny (2)

Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy w ogrodzeniu

Lp.: 1700 **Sołectwo:** Lipiny **Datowanie:** ok. 1970–1990

Współrzędne: 52.476022 N, 21.430556 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy w ogrodzeniu.
- **Styl:** Ślusarsko-spawalnicza konstrukcja kratownicowa, z przybraniem w barwach maryjnych.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Bardzo wysoki krzyż z dwóch równoległych kształtowników stalowych na trzonie i ramionach, połączonych ukośnymi prętami (kratownica); malowany na biało. Dolna część trzonu rozszerza się stożkowo ku ziemi, tworząc czworoboczną podstawę-piramidę. Wierzchołek zakończony płaską płytką.
- **Gloria:** Nad pasyjką półkolisty, ażurowy łuk zwieńczony ząbkami (stylizowana korona/promienie).
- **Ogrodzenie:** Niski, czworoboczny płotek z czarnych, pionowych sztachet metalowych.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion niewielka, ciemna figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Wieńce:** Na trzonie, pod pasyjką, trzy okrągłe wieńce ze sztucznych niebieskich i białych róż, malejące ku dołowi.
- **Wstążki:** Spod najniższego wieńca rozpięte namiotowo długie szarfy białe i jasnoniebieskie, przymocowane do słupków ogrodzenia.
- **Kwiaty:** W połowie wysokości koszyk z biało-niebieskimi sztucznymi różami; na słupkach płotka biało-niebieskie bukiety z kokardami; u podstawy żywe kwiaty i kuliste lampki.

- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy chodniku, przed drewnianym ogrodzeniem posesji, na tle drzew liściastych.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1990.
- **Uzasadnienie:** Spawana kratownica z kształtowników z rozszerzoną podstawą i ząbkowaną glorią to forma typowa dla krzyży ślusarskich późnego PRL; otoczenie (chodnik, płot) współczesne. Brak daty.

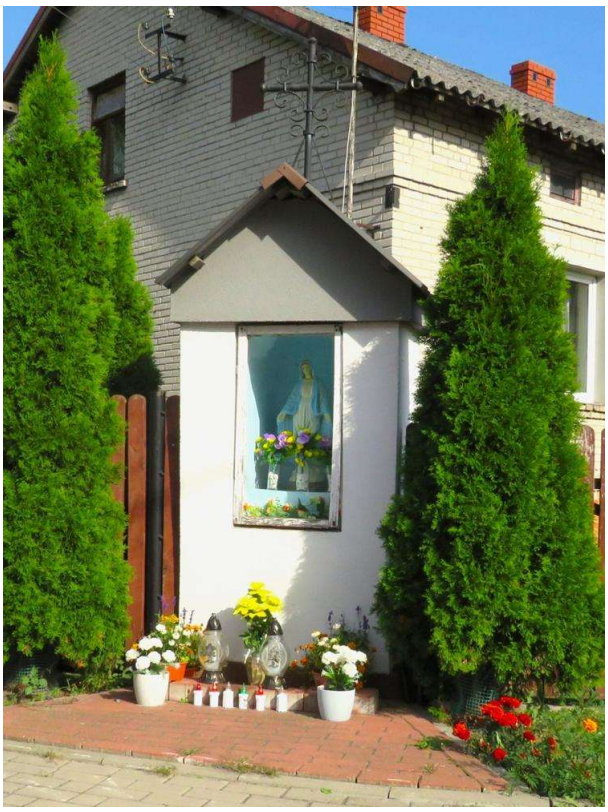
6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja stabilna, powłoka biała kompletna z drobnymi przetarciami; obiekt zadbany, dekoracje świeże.

Kapliczka wnękowa przy ogrodzeniu posesji

Lp.: 1701 **Sołectwo:** Lipiny **Datowanie:** ok. 1980–2010 (krzyż możliwie starszy)

Współrzędne: 52.475053 N, 21.432174 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka wnękowa przy ogrodzeniu posesji, zwieńczona kutym krzyżem.
- **Styl:** Murowana kapliczka domkowa z dużą przeszkloną wnęką, z dekoracyjnym krzyżem kowalskim.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Murowany, prostopadłościenny, otynkowany na gładko i malowany na biało; wbudowany w linię drewnianego ogrodzenia posesji.
- **Zadaszenie:** Dwuspadowy daszek kryty brązową blachą, z szerokim, szarym, otynkowanym szczytem (polem trójkątnym) od frontu.
- **Krzyż:** Na kalenicy wysoki, czarny krzyż kuty z rury, z ozdobnymi esownicami (spiralami) w narożach skrzyżowania ramion i u nasady; ramiona zakończone gałkami; u podstawy wsporniki.
- **Wnęka:** Duża, prostokątna, w białej drewnianej ramie, przeszklona; wnętrze malowane na jasnoniebiesko.

3. Ikonografia

- **Figura:** Matka Boża Niepokalana w typie Cudownego Medalika – biała suknia, błękitny płaszcz, ręce rozłożone ku dołowi.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** We wnęce wazony ze sztucznymi kwiatami (fioletowe i żółte bratki) oraz drobne kwiaty na parapecie. Przed kapliczką na podeście z czerwonej kostki doniczki ze sztucznymi i żywymi kwiatami (białe, żółte, aksamitki), dwa duże lampiony i rząd zniczy.

- **Otoczenie:** Kapliczka stoi przy chodniku, przed domem z cegły silikatowej, między dwiema kolumnowymi tujami.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** kapliczka ok. 1980–2010; krzyż kuty możliwie starszy.
- **Uzasadnienie:** Gładki tynk, blaszane pokrycie, drewniana rama przeszklenia wskazują na obiekt z ostatnich dekad XX w.; bogato kuty krzyż z esownicami może pochodzić z wcześniejszej kapliczki. Brak daty.

6. Stan zachowania

- Dobry. Tynk czysty; rama wnęki z łuszczącą się farbą. Obiekt bardzo zadbany, z bieżącą opieką.

Młynarze (4)

Przydrożny krzyż kowalski na kamiennym (betonowym) cokole

Lp.: 1674 **Sołectwo:** Młynarze **Datowanie:** ok. 1900–1950

Współrzędne: 52.525332 N, 21.381369 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż kowalski na kamiennym (betonowym) cokole, w ogrodzeniu.
- **Styl:** Ażurowy krzyż kuty z bogatym ornamentem esownicowym – tradycja kowalstwa wiejskiego przełomu XIX i XX w.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Kuty krzyż żelazny, czarny. Ramiona i trzon obudowane spiralnymi esownicami i wolutami; ramiona zakończone grotami, wierzchołek gałką. Dolna część trzonu ażurowa, z prętów wypełnionych esownicami.
- **Cokół:** Prostopadłościenny słupek z kamienia lub betonu, z fazowaną górną krawędzią, z widocznymi śladami starzenia (zabrudzenia, porosty).
- **Ogrodzenie:** Czworoboczne, z pionowych prętów żebrowanych (zbrojeniowych), z dolnym pasem pętli w kształcie serc i górnym fryzem z kółek – ręczna robota ślusarska.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion jasna, srebrzysta figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcja:** Na froncie cokołu wykuty napis „BOŻE POBŁOGOSŁAW NAM”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Wstążki:** Od ramion krzyża do narożników ogrodzenia rozpięte namiotowo długie wstążki – żółte i czerwone.

- **Kwiaty:** Górną krawędź ogrodzenia oplata girlanda sztucznych czerwonych róż z zielonymi akcentami; na trzonie dwa bukiety czerwonych róż i biały kłos (sztuczny). U podstawy krzyża znicze.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawiastym pasie przy siatce ogrodzeniowej posesji, w cieniu drzew liściastych.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** krzyż i cokół – ok. 1900–1950; ogrodzenie z prętów żebrowanych – druga połowa XX w.
- **Uzasadnienie:** Bogato zdobiony krzyż kuty z esownicami, grotami i gałką odpowiada tradycji kowalskiej sprzed upowszechnienia spawania; zwietrzały cokół z wykuwanym napisem potwierdza starszą metrykę. Ogrodzenie z prętów zbrojeniowych jest późniejsze.

6. Stan zachowania

- Dobry. Krzyż kompletny, stabilny; cokół z nalotami biologicznymi; ogrodzenie z powierzchniową korozją. Obiekt pod bieżącą opieką.

Drewniany krzyż na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego

Lp.: 1675 **Sołectwo:** Młynarze **Datowanie:** 2. poł. XX w. (krzyż); cmentarz XIX – pocz. XX w.

Współrzędne: 52.533174 N, 21.366057 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Drewniany krzyż na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego.
- **Styl:** Prosty krzyż ciesielski, bez dekoracji – znak upamiętniający nieczynną nekropolię.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Trzon z ciosanej belki o przekroju zbliżonym do kwadratu; ramię poprzeczne z grubej, łupanej belki (połowizny), nałożone na trzon. Końce ramienia ścięte prostopadle.
- **Powierzchnia:** Drewno surowe, bez powłok malarskich, mocno zwietrzałe – szare, ze spękaniami wzdłużnymi, ubytkami na czołach ramienia i nalotami mchu.
- **Posadowienie:** Trzon osadzony bezpośrednio w gruncie.

3. Ikonografia i inskrypcje

- Brak pasyjki i napisów na krzyżu.
- **Tablica informacyjna:** Obok, na stalowym słupku, biała tablica z czarnym krzyżem i napisem: „STARY CMENTARZ EWANGELICKI / TU W XIX I NA POCZĄTKU XX WIEKU CHOWANO MIESZKAŃCÓW MŁYNARZY”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** brak.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi w lesie sosnowo-liściastym, na piaszczystym wzniesieniu dawnego cmentarza, wśród podrostu i ściółki.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** krzyż – 2. połowa XX w. (prawdopodobnie postawiony jako upamiętnienie cmentarza); cmentarz – XIX i początek XX w. (wg tablicy).

- **Uzasadnienie:** Surowe, silnie zwietrzałe drewno wskazuje na kilkadziesiąt lat ekspozycji; forma krzyża nie nawiązuje do tradycji nagrobnej ewangelików, więc jest to raczej późniejszy znak pamięci. Tablica informacyjna jest współczesna.

6. Stan zachowania

- Zły. Drewno zbutwiałe i spękane, czoła ramienia z ubytkami; obiekt bez bieżącej konserwacji.

Przydrożna kapliczka słupowa z przeszkloną wnęką

Lp.: 1676 **Sołectwo:** Młynarze **Datowanie:** ok. 1950–1980

Współrzędne: 52.531409 N, 21.366605 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożna kapliczka słupowa z przeszkloną wnęką, przy ogrodzeniu posesji.
- **Styl:** Murowana kapliczka słupowa z czterospadowym daszkiem i kutym krzyżem – forma typowa dla powojennych kapliczek wiejskich.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Murowany, otynkowany słup na planie prostokąta, malowany na kolor łososiowy (dopasowany do elewacji domu); część górna nieco szersza, oddzielona od trzonu uskokiem.
- **Zadaszenie:** Niski, czterospadowy daszek kryty ciemnym gontem bitumicznym, mocno wysunięty poza lico ścian.
- **Zwieńczenie:** Kuty krzyż metalowy z kulistymi gałkami na końcach ramion i wierzchołku; nad skrzyżowaniem promienista gloria z prętów zakończonych kulkami, pod ramionami para esownic.
- **Wnęka:** Wysoka, zamknięta półkoliście, przeszklona.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion krzyża mała, ciemna (brązowa) figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Figura:** We wnęce Matka Boża Niepokalana w typie Cudownego Medalika – postać stojąca, w białej sukni i niebieskim płaszczu, z rękami opuszczonymi.
- **Inskrypcje:** brak. Przed ogrodzeniem, na osi kapliczki, jasny głaz polny bez napisów (sprawdzone na miejscu).

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Wnękę i okap daszku obwiedziono girlandami sztucznych kwiatów (czerwone i białe róże), ułożonymi w trójkątną kompozycję; podobna girlanda biegnie wzdłuż płotu. We wnęce u stóp figury sztuczne kwiaty, u podstawy kapliczki bukiety.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi tuż przy drodze, za brązowoczerwonym płotem sztachetowym, przed współczesnym domem jednorodzinnym.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1950–1980; tynk i pokrycie daszku odnawiane.
- **Uzasadnienie:** Murowany słup z czterospadowym daszkiem i kutym krzyżem z glorią to forma typowa dla kapliczek powojennych; gładki, świeży tynk w kolorze domu i gont bitumiczny pochodzą z późniejszej renowacji.

6. Stan zachowania

- Dobry. Tynk kompletny, świeżo malowany; obiekt zadbany, z bieżącą opieką.

Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy (ażurowy)

Lp.: 1677 **Sołectwo:** Młynarze **Datowanie:** ok. 1970–1990

Współrzędne: 52.527502 N, 21.364474 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy (ażurowy).
- **Styl:** Ślusarsko-spawalnicza konstrukcja z prętów i kształtowników, z dekoracyjnymi kółkami – forma typowa dla wiejskich fundacji drugiej połowy XX w.

2. Konstrukcja i materiał

- **Trzon:** Bardzo wysoki, z dwóch równoległych kształtowników stalowych połączonych poprzeczkami; w dolnej części szerszy, z dodatkowymi pionowymi wzmocnieniami. Malowany na ciemno (czarny/grafitowy).
- **Ramiona i szczyt:** Ramiona z podwójnych płaskowników wypełnionych rzędem metalowych kółek; podobny rząd kółek w górnej części trzonu. Wierzchołek zwieńczony dużą metalową obręczą.
- **Ogrodzenie:** Niskie, czworoboczne, z kątowników; przęsła wypełnione skośnie krzyżującymi się prętami z kółkami w punktach przecięcia, w narożnikach uchwyty w formie pierścieni.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion niewielka figura ukrzyżowanego Chrystusa, pod półkolistym, blaszanym daszkiem (glorią).
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Skromne – na górnej krawędzi ogrodzenia jasnozielone kokardy ze wstążek i pojedynczy sztuczny kwiat; wewnątrz ogrodzenia rośliny okrywowe.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na skraju zadrzewienia, przy łące, w otwartym krajobrazie rolniczym.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1990.
- **Uzasadnienie:** Spawana kratownica z kształtowników, dekoracja z kółek i ogrodzenie z kątowników to rozwiązania typowe dla ślusarstwa wiejskiego późnego PRL. Lokalne ogniska korozji potwierdzają kilkudziesięcioletnią ekspozycję.

6. Stan zachowania

- Dostateczny. Konstrukcja stabilna i kompletna; powłoka malarska miejscowo złuszczona, z ogniskami korozji.

Mostówka (8)

Przydomowa kapliczka słupowa z przeszklonymi wnękami na kilku ścianach

Lp.: 1690 **Sołectwo:** Mostówka **Datowanie:** ok. 1995–2010

Współrzędne: 52.516946 N, 21.434625 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydomowa kapliczka słupowa z przeszklonymi wnękami na kilku ścianach, zwieńczona wieżyczką.
- **Styl:** Współczesna kapliczka o formie wieżowej, wykończona okładziną imitującą cegłę.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Czworoboczny słup obłożony płytami/okładziną w kolorze ciemnoczerwonobrązowym z jasnym rysunkiem fug imitującym cegłę; szerszy cokół i nieco węższa kondygnacja górna.
- **Zadaszenie:** Szeroki, czterospadowy daszek z blachy w kolorze ceglastym, z wydatnym okapem.
- **Wieżyczka:** Nad daszkiem schodkowa nadbudowa w tej samej okładzinie, nakryta płaskim daszkiem z blachy; na szczycie prosty, ciemny krzyż metalowy.
- **Wnęki:** W górnej kondygnacji prostokątne, przeszklone okienka w ciemnych ramach – co najmniej na dwóch widocznych ścianach.

3. Ikonografia

- **W okienkach oprawione obrazy (oleodruki):** Matka Boża Nieustającej Pomocy oraz wizerunek Jezusa Miłosiernego; w tle obrazów jasne ramki i wizerunki aniołów.
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** brak dekoracji okolicznościowych; oprawę stanowi ogród.

- **Otoczenie:** Kapliczka stoi w starannie urządzonym ogrodzie przydomowym przed domem jednorodzinnym, wśród jałowców, różaneczników, bukszpanu, formowanego iglaka i kwitnących petunii; przy nasadzeniach lampki solarne.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1995–2010.
- **Uzasadnienie:** Okładzina imitująca cegłę, blaszane pokrycia i seryjne obrazy w przeszklonych okienkach odpowiadają współczesnym fundacjom przydomowym; brak daty.

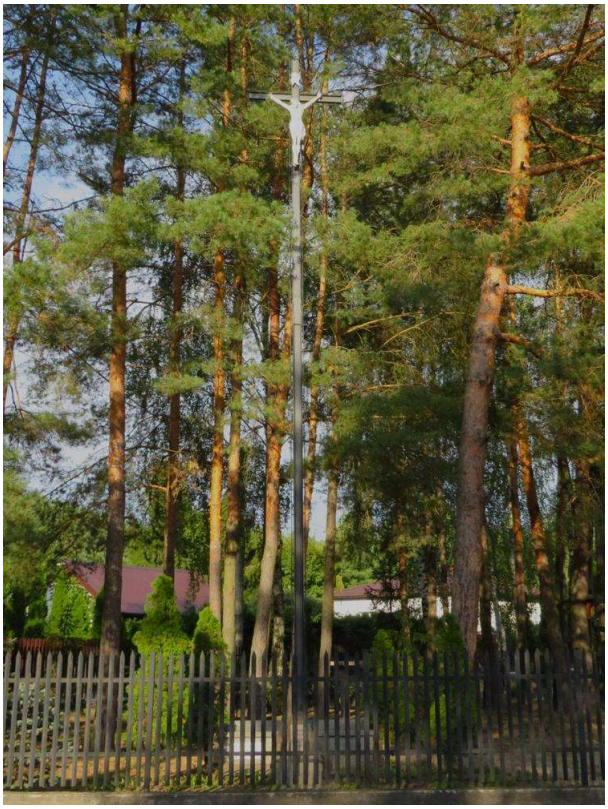
6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Obiekt kompletny, świeżo malowany, otoczenie bardzo zadbane.

Krzyż misyjny przy kościele parafialnym pw. Miłosierdzia Bożego w Mostówce

Lp.: 1709 **Sołectwo:** Mostówka **Datowanie:** 2013

Współrzędne: 52.514724 N, 21.446238 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Krzyż misyjny przy kościele parafialnym pw. Miłosierdzia Bożego w Mostówce.
- **Styl:** Współczesny, bardzo wysoki krzyż z prostych profili stalowych, z dużą figurą Chrystusa.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Smukły krzyż łaciński z zamkniętych profili stalowych o przekroju prostokątnym, malowany na kolor grafitowy; krótkie ramiona poprzeczne, wysoki trzon.
- **Podstawa:** Krzyż osadzony w wielostopniowym fundamencie obłożonym płytami z jasnoszarego, polerowanego granitu; przed trzonem naturalny głaz polny z tablicą.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Duża, biała figura ukrzyżowanego Chrystusa, nad nią biała tabliczka INRI.
- **Tablica na głazie:** „MISJE ŚWIĘTE / 5 - 12 maja 2013 r. / Redemptoryści”.
- **Tablica na cokole:** mniejsza, jasna tabliczka upamiętniająca odnowienie misji w 2023 r.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** brak dekoracji okolicznościowych.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi w obrębie posesji parafialnej, wśród wysokich sosen i iglaków, za płotem ze sztachet od strony drogi.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2013 (misje święte 5–12 maja 2013 r.); tabliczka uzupełniająca 2023.
- **Uzasadnienie:** Krzyż upamiętnia misje parafialne prowadzone przez redemptorystów w maju 2013 r.; druga tabliczka dokumentuje odnowienie misji dekadę później.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Konstrukcja i okładziny kompletne, figura czysta.

Figura Jezusa Miłosiernego na postumencie

Lp.: 1710 **Sołectwo:** Mostówka **Datowanie:** 2017

Współrzędne: 52.514622 N, 21.446577 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Figura Jezusa Miłosiernego na postumencie, przy kościele parafialnym pw. Miłosierdzia Bożego w Mostówce; fundacja mieszkańców wsi Choszczowe.
- **Styl:** Współczesny, wolnostojący pomnik wotywno-jubileuszowy z polichromowaną figurą na prostym, tynkowanym filarze.

2. Konstrukcja i materiał

- **Filar:** Wysoki, czworoboczny filar murowany, otynkowany i malowany na kremowo; zwieńczony gzymsem z dwóch nałożonych na siebie płyt.
- **Cokół:** Niski cokół obłożony ciemnoczerwonymi płytkami klinkierowymi.
- **Figura:** Polichromowana figura gipsowa Chrystusa, ustawiona na prostopadłościennej podstawie.
- **Promienie:** Wykonane z cienkich, metalowych prętów w kolorze bladoniebieskim i czerwonym, wychodzące spod dłoni na piersi.
- **Tablica:** Prostokątna, szara tablica metalowa przykręcona do filara czterema śrubami.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Jezus Miłosierny według wizji św. Faustyny Kowalskiej – w białej szacie, prawą ręką błogosławi, lewą dłoń kładzie na piersi, skąd wychodzą dwa promienie: blady i czerwony.
- **Napis na podstawie figury:** „JEZU, UFAM TOBIE”.
- **Tablica na filarze:** „NA PAMIĄTKĘ ROKU JUBILEUSZU / MIŁOSIERDZIA BOŻEGO / 8 grudnia 2015 – 20 listopada 2016 / W 1050. ROCZNICĘ CHRZTU POLSKI / Mieszkańcy wsi Choszczowe / Mostówka 2017 roku”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Brak dekoracji okolicznościowych; ozdobą jest rabata kwiatowa wokół postumentu – czerwone begonie, rozchodniki i byliny.
- **Otoczenie:** Figura stoi na terenie przykościelnym, przed białym budynkiem parafialnym z płaskorzeźbą stacji Drogi Krzyżowej na ścianie.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2017 (data z tablicy).
- **Uzasadnienie:** Tablica podaje fundację mieszkańców wsi Choszczowe z 2017 r., na pamiątkę Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia (8.12.2015–20.11.2016) i 1050. rocznicy chrztu Polski.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Figura z pełną, świeżą polichromią, promienie kompletne; tynk filara czysty, bez spękań; otoczenie zadbane.

Kapliczka nadrzewna (skrzynkowa) z figurą Chrystusa Frasobliwego

Lp.: 1711 **Sołectwo:** Mostówka **Datowanie:** ok. 2005–2020

Współrzędne: 52.514400 N, 21.446976 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka nadrzewna (skrzynkowa) z figurą Chrystusa Frasobliwego, na terenie przykościelnym parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Mostówce; jedna z serii czterech jednakowych kapliczek (Jezus Frasobliwy, św. Hubert, św. Franciszek, św. Florian).
- **Styl:** Współczesna kapliczka w duchu tradycji ludowej, z rzeźbą pasyjną w typie Chrystusa Frasobliwego.

2. Konstrukcja i materiał

- **Skrzynka:** Otwarta szafka z desek z wyraźnie wyeksponowanym, szczotkowanym usłojeniem, pokryta czerwonobrązowym lakierobejcą; tylna ściana z pionowych desek, wnęka zamknięta u góry półkoliście.
- **Zadaszenie:** Dwuspadowy daszek z desek, malowany na ciemny brąz, wysunięty przed lico skrzynki.
- **Boki:** Po obu stronach wnęki profilowane, falisto wycinane listwy-wsporniki.
- **Podstawa:** Wysunięta półka z deski, na której stoi figura.
- **Montaż:** Skrzynka przytwierdzona bezpośrednio do pnia starej sosny, kilka metrów nad ziemią.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Polichromowana rzeźba drewniana Chrystusa Frasobliwego – siedzący Chrystus w koronie cierniowej, z nagim torsem, opiera policzek na prawej dłoni; w lewej ręce trzyma zieloną gałązkę palmową. Szata i ciało w tonacji oliwkowo-żółtej, korona i włosy ciemnobrązowe.
- **Tabliczka:** Na froncie półki wąska, jasnoniebieska tabliczka metalowa przykręcona dwiema śrubami, z czerwonym napisem: „JEZUS FRASOBLIWY”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Brak dekoracji okolicznościowych; ozdobą jest sama rzeźba i profilowane wsporniki.
- **Otoczenie:** Kapliczka wisi na sośnie wśród wysokich drzew na terenie przykościelnym; w tle drewniany płot sztachetowy i tuje.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 2005–2020.
- **Uzasadnienie:** Kapliczka należy do serii jednakowych skrzynek przy kościele w Mostówce; jednolita konstrukcja, świeża powłoka lakierobejcy, drukowane tabliczki identyfikacyjne i nienaruszona polichromia wskazują na wykonanie w ostatnich dwóch dekadach, jednocześnie dla całej serii.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Skrzynka i daszek bez pęknięć i przebarwień, powłoka świeża; polichromia figury kompletna, tabliczka czytelna.

Kapliczka nadrzewna (skrzynkowa) z figurą św. Huberta

Lp.: 1712 **Sołectwo:** Mostówka **Datowanie:** ok. 2005–2020

Współrzędne: 52.514435 N, 21.447060 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka nadrzewna (skrzynkowa) z figurą św. Huberta, na terenie przykościelnym parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Mostówce; jedna z serii czterech jednakowych kapliczek (Jezus Frasobliwy, św. Hubert, św. Franciszek, św. Florian).
- **Styl:** Współczesna kapliczka w duchu tradycji ludowej, z figurą świętego w stroju myśliwego.

2. Konstrukcja i materiał

- **Skrzynka:** Otwarta szafka z desek z wyeksponowanym usłojeniem, pokryta czerwonobrązową lakierobejcą; tylna ściana z pionowych desek, wnęka zamknięta u góry półkoliście.
- **Zadaszenie:** Dwuspadowy daszek z desek, wysunięty przed lico skrzynki.
- **Boki:** Po obu stronach wnęki profilowane, wycinane listwy-wsporniki.
- **Podstawa:** Wysunięta półka z deski, na której stoi figura.
- **Montaż:** Skrzynka przytwierdzona bezpośrednio do pnia starej sosny.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Polichromowana rzeźba drewniana św. Huberta, patrona myśliwych i leśników, stojącego na skalistej podstawie. Święty z brodą, w kapeluszu z piórkiem, w zielonej tunice przepasanej paskiem, szaroniebieskich spodniach i brązowych butach z cholewami; na ramionach ochrowy płaszcz. W lewej ręce trzyma kuszę, prawą dłoń kładzie na łbie jelenia stojącego u jego boku.
- **Jeleń:** Z porożem, nawiązanie do legendy o nawróceniu Huberta podczas polowania.
- **Tabliczka:** Na froncie półki wąska, jasna tabliczka metalowa przykręcona dwiema śrubami, z czerwonym napisem: „św. HUBERT”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Brak dekoracji okolicznościowych.

- **Otoczenie:** Kapliczka wisi na sośnie wśród wysokich drzew na terenie przykościelnym; w tle budynek z czerwonym dachem.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 2005–2020.
- **Uzasadnienie:** Kapliczka należy do serii jednakowych skrzynek przy kościele w Mostówce; jednolita konstrukcja, świeża powłoka lakierobejcy, drukowane tabliczki i nienaruszona polichromia wskazują na wykonanie w ostatnich dwóch dekadach, jednocześnie dla całej serii.

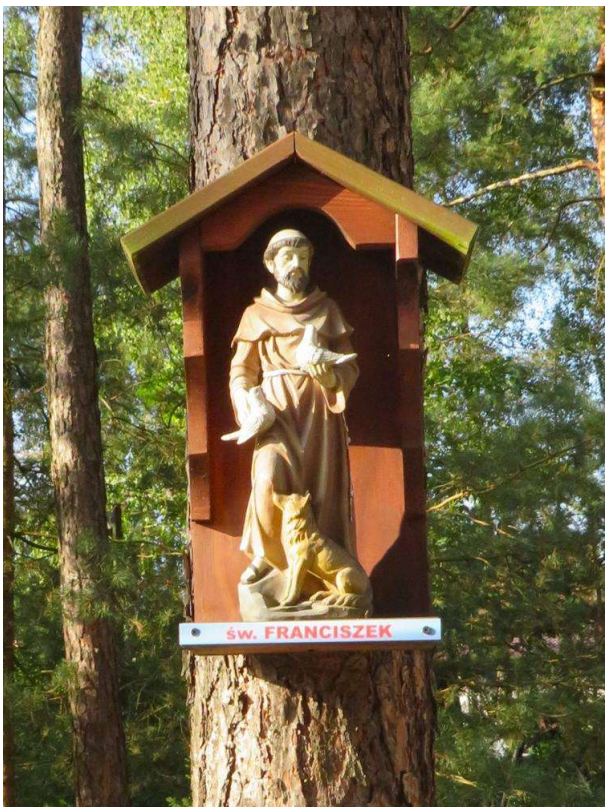
6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Skrzynka i daszek bez pęknięć i przebarwień; polichromia figury kompletna, tabliczka czytelna.

Kapliczka nadrzewna (skrzynkowa) z figurą św. Franciszka z Asyżu

Lp.: 1713 **Sołectwo:** Mostówka **Datowanie:** ok. 2005–2020

Współrzędne: 52.514465 N, 21.447109 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka nadrzewna (skrzynkowa) z figurą św. Franciszka z Asyżu, na terenie przykościelnym parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Mostówce; jedna z serii czterech jednakowych kapliczek (Jezus Frasobliwy, św. Hubert, św. Franciszek, św. Florian).
- **Styl:** Współczesna kapliczka w duchu tradycji ludowej, z figurą świętego w habicie franciszkańskim.

2. Konstrukcja i materiał

- **Skrzynka:** Otwarta szafka z desek z wyeksponowanym usłojeniem, pokryta czerwonobrązową lakierobejcą; tylna ściana z pionowych desek, wnęka zamknięta u góry półkoliście.
- **Zadaszenie:** Dwuspadowy daszek z desek, wysunięty przed lico skrzynki.
- **Boki:** Po obu stronach wnęki profilowane, wycinane listwy-wsporniki.
- **Podstawa:** Wysunięta półka z deski, na której stoi figura.
- **Montaż:** Skrzynka przytwierdzona bezpośrednio do pnia starej sosny.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Polichromowana rzeźba drewniana św. Franciszka z Asyżu, patrona ekologów i zwierząt, stojącego na skalistej podstawie. Święty z brodą i tonsurą, w brązowym habicie z kapturem, przepasanym białym sznurem, w sandałach. Na lewej dłoni, na wysokości piersi, trzyma białego gołębia, w prawej ręce drugiego białego ptaka.
- **Wilk:** U stóp świętego siedzi wilk – nawiązanie do legendy o wilku z Gubbio.
- **Tabliczka:** Na froncie półki wąska, jasna tabliczka metalowa przykręcona dwiema śrubami, z czerwonym napisem: „św. FRANCISZEK”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Brak dekoracji okolicznościowych.
- **Otoczenie:** Kapliczka wisi na sośnie wśród wysokich drzew na terenie przykościelnym.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 2005–2020.
- **Uzasadnienie:** Kapliczka należy do serii jednakowych skrzynek przy kościele w Mostówce; jednolita konstrukcja, świeża powłoka lakierobejcy, drukowane tabliczki i nienaruszona polichromia wskazują na wykonanie w ostatnich dwóch dekadach, jednocześnie dla całej serii.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Skrzynka bez pęknięć; na daszku lekki zielonkawy nalot glonów. Polichromia figury kompletna, tabliczka czytelna.

Kapliczka nadrzewna (skrzynkowa) z figurą św. Floriana

Lp.: 1714 **Sołectwo:** Mostówka **Datowanie:** ok. 2005–2020

Współrzędne: 52.514490 N, 21.447018 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka nadrzewna (skrzynkowa) z figurą św. Floriana, na terenie przykościelnym parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Mostówce; jedna z serii czterech jednakowych kapliczek (Jezus Frasobliwy, św. Hubert, św. Franciszek, św. Florian).
- **Styl:** Współczesna kapliczka w duchu tradycji ludowej, z figurą świętego w stroju rzymskiego żołnierza.

2. Konstrukcja i materiał

- **Skrzynka:** Otwarta szafka z desek z wyeksponowanym usłojeniem, pokryta czerwonobrązową lakierobejcą; tylna ściana z pionowych desek, wnęka zamknięta u góry półkoliście.
- **Zadaszenie:** Dwuspadowy daszek z desek, wysunięty przed lico skrzynki.
- **Boki:** Po obu stronach wnęki profilowane, wycinane listwy-wsporniki.
- **Podstawa:** Wysunięta półka z deski, na której stoi figura.
- **Montaż:** Skrzynka przytwierdzona bezpośrednio do pnia starej sosny.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Polichromowana rzeźba drewniana św. Floriana, patrona strażaków, w typowym ujęciu rzymskiego oficera: srebrny pancerz anatomiczny, hełm z białym pióropuszem, czerwony płaszcz przerzucony przez ramię, żółto-czerwona spódniczka. W uniesionej prawej ręce trzyma drzewce z białą chorągwią, lewą ręką wylewa wodę z naczynia na płonący budynek.
- **Budynek:** U stóp świętego biała budowla z wieżami i bramą, z płomieniami – symbol ochrony domostw przed pożarem.
- **Tabliczka:** Na froncie półki wąska, jasna tabliczka metalowa przykręcona dwiema śrubami, z czerwonym napisem: „św. FLORIAN”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Brak dekoracji okolicznościowych.
- **Otoczenie:** Kapliczka wisi na sośnie na terenie przykościelnym, przy drewnianej wiacie z ażurową kratką i tablicą informacyjną.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 2005–2020.
- **Uzasadnienie:** Kapliczka należy do serii jednakowych skrzynek przy kościele w Mostówce; jednolita konstrukcja, świeża powłoka lakierobejcy, drukowane tabliczki i nienaruszona polichromia wskazują na wykonanie w ostatnich dwóch dekadach, jednocześnie dla całej serii.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Skrzynka i daszek bez pęknięć; polichromia figury kompletna, tabliczka czytelna.

Kapliczka słupowa z przeszkloną gablotą i figurą Chrystusa Frasobliwego

Lp.: 1715 **Sołectwo:** Mostówka **Datowanie:** ok. 1950–1980 (postument); gablota późniejsza

Współrzędne: 52.521586 N, 21.447550 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka słupowa z przeszkloną gablotą i figurą Chrystusa Frasobliwego, w lesie sosnowym.
- **Styl:** Ludowa kapliczka na murowanym postumencie, z gablotą o neogotyckim wykroju frontu.

2. Konstrukcja i materiał

- **Postument:** Czworoboczny, zwężający się ku górze słup wymurowany z białej cegły silikatowej, pokryty grubą warstwą tynku cementowego; znaczna część tynku odpadła, odsłaniając mur. Duży, odspojony płat tynku stoi oparty o przednią ścianę postumentu.
- **Płyta:** Postument nakrywa gruba, betonowa płyta wysunięta poza lico, z otworami w górnej powierzchni.
- **Gablota:** Domkowa szafka z blachy malowanej na biało, łączonej wkrętami, ustawiona na czterech niskich nóżkach. Front przeszklony, z białą maskownicą o wykroju łuku wielolistnego (koniczynowego); w dolnej części pas ozdobnych, okrągłych perforacji. W ścianach bocznych otwory w kształcie czwórliścia.
- **Zadaszenie:** Stromy, dwuspadowy daszek z blachy malowanej na biało, z wysuniętymi okapami.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Drewniana rzeźba Chrystusa Frasobliwego w naturalnych, ochrowo-brązowych barwach – Chrystus w koronie cierniowej siedzi na kamieniu, prawy łokieć wspiera na kolanie i opiera głowę na dłoni.
- Wewnątrz gabloty, obok figury, złocisty ozdobny krzyżyk o ramionach zakończonych trójliściem.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Brak dekoracji okolicznościowych; jedynym zdobieniem jest wykrój maskownicy i perforowany pas gabloty.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi w głębi lasu sosnowego, na porośniętym mchem runie; w pobliżu leśna droga i ogrodzenie z siatki.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** postument ok. 1950–1980; gablota późniejsza.
- **Uzasadnienie:** Postument z cegły silikatowej pod grubym tynkiem cementowym odpowiada budownictwu wiejskiemu okresu PRL; zaawansowane spękania i odpadanie tynku potwierdzają kilkadziesiąt lat ekspozycji. Blaszana gablota łączona wkrętami jest młodszym elementem, wymienionym na starym postumencie.

6. Stan zachowania

- Zły. Postument z głębokimi pęknięciami i dużymi ubytkami tynku, mur częściowo odsłonięty; płyta betonowa porośnięta mchem. Gablota kompletna, ale zabrudzona, szyba z nalotem; figura widoczna.

Mościska (3)

Wysoki krzyż metalowy z pasyjką

Lp.: 1757 **Sołectwo:** Mościska **Datowanie:** ok. 1965–1990

Współrzędne: 52.487584 N, 21.469921 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż metalowy z pasyjką, w ogrodzeniu, przy drodze na skraju pola.
- **Styl:** Ślusarski krzyż ażurowy z kształtowników, ozdobiony esownicami i grotami.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Trzon i ramiona z dwóch równoległych kształtowników stalowych połączonych poprzeczkami (układ drabinkowy z prostokątnymi prześwitami), malowane na szaro. Końce ramion i wierzchołek zakończone grotami.
- **Dekoracja:** Wzdłuż ramion i trzonu biegną pręty zakończone esownicami, tworzące ażurowe obramienie; przy nasadzie trzonu esownice.
- **Gloria:** Na skrzyżowaniu ramion okrągła tarcza z ząbkowanym obrzeżem, tworząca tło dla pasyjki.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne ogrodzenie z szarych rur i prętów zakończonych grotami.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Jasna figura ukrzyżowanego Chrystusa na tle tarczy.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie trzy wieńce z ciemnej zieleni i sztucznych pomarańczowych gerber; wewnątrz ogrodzenia rozchodniki i rudbekie.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawiastym poboczu przy drodze, na skraju pola kukurydzy.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1965–1990.
- **Uzasadnienie:** Ażurowy krzyż z dwóch kształtowników z ząbkowaną glorią i dekoracją z esownic odpowiada krzyżom ślusarskim z okolicy datowanym na 1978 r. (w Dębinkach i Adelinie); bliźniaczy krzyż stoi w Przykorach. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja kompletna i stabilna, powłoka malarska bez wyraźnych ubytków; wnętrze ogrodzenia częściowo zarośnięte, otoczenie zaniedbane.

Kapliczka słupowa z wnęką i figurą Matki Bożej Niepokalanej

Lp.: 1758 **Sołectwo:** Mościska **Datowanie:** 1911 (20.06.1911)

Współrzędne: 52.483826 N, 21.471653 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka słupowa z wnęką i figurą Matki Bożej Niepokalanej, zwieńczona obeliskiem z kamiennym krzyżem; z inskrypcją fundacyjną.
- **Styl:** Okazała, kilkukondygnacyjna kapliczka kamieniarska z początku XX w.

2. Konstrukcja i materiał

- **Dolna kondygnacja:** Masywny, czworoboczny postument z kamiennych ciosów o licu boniowanym (łupanym), w odcieniu różowoszarym; zwieńczony wysuniętym, ukośnie ściętym gzymsem.
- **Wnęka:** Na froncie głęboka wnęka zamknięta półkoliście, z wnętrzem malowanym na błękitno; pod nią kamienna tablica z napisem.
- **Górna część:** Smukły, zwężający się obelisk z gładko ciosanego kamienia, podzielony gzymsami na kilka stopni; u góry profilowane zwieńczenie z kamiennym krzyżem.
- **Krzyż:** Krzyż łaciński z kamienia, z jasną figurą ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Ogrodzenie:** Czarne ogrodzenie z prętów zakończonych grotami, ze słupkami zwieńczonymi kulami, na betonowej podmurówce.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Polichromowana figura Matki Bożej Niepokalanej w typie Cudownego Medalika – w białej sukni i niebieskim płaszczu, z rękami opuszczonymi i rozłożonymi.
- **Napis na obelisku (front):** „BOŻE / BŁOGOSŁAW / NAS”.
- **Data na obelisku (front, niżej):** „19 XX/VI 11 r.” – rok 1911 z wpisanym między cyframi dniem i miesiącem w zapisie rzymskim (XX nad VI), czyli 20 czerwca 1911 r.

- **Tablica pod wnęką:** Kamienna tablica z wyrytym napisem: „SŁOTKE SERCE MARYI / BĄDŹ NASZĄ MIŁOŚCIĄ” (zachowana oryginalna pisownia).
- **Inskrypcja fundacyjna (bok, przy dacie):** „Fund. / Sew. Ad. An. / Mościccy.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** We wnęce czerwone sztuczne kwiaty; przed postumentem wazon z kwiatami i znicze; wewnątrz ogrodzenia liliowce.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi przy drodze, na skraju łąki, obok zabudowy wsi.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 20 czerwca 1911 (data na obelisku).
- **Uzasadnienie:** Data „19 XX/VI 11 r.” wykuta na obelisku; obok inskrypcja fundacyjna rodziny Mościckich. Ogrodzenie i podmurówka pochodzą ze współczesnej renowacji.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja kompletna, kamień spatynowany, z porostami i przebarwieniami; napisy czytelne. Ogrodzenie nowe, otoczenie zadbane.

Metalowy krzyż z pasyjką na wysokim cokole z medalionem

Lp.: 1759 **Sołectwo:** Mościska **Datowanie:** ok. 1960–1989

Współrzędne: 52.480957 N, 21.471531 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Metalowy krzyż z pasyjką na wysokim cokole z medalionem, przy drodze, wśród zieleni.
- **Styl:** Krzyż ślusarski z rur, z glorią pierścieniową i daszkiem nad pasyjką, na prostym słupie-cokole.

2. Konstrukcja i materiał

- **Cokół:** Wysoki, czworoboczny, lekko zwężający się słup o szarej, chropowatej, nieotynkowanej powierzchni; na froncie niewielki medalion.
- **Krzyż:** Krzyż z rur stalowych malowanych na brunatnoczerwono, z wyblakłą, łuszczącą się farbą; wierzchołek i końce ramion ścięte ukośnie.
- **Gloria:** Wokół skrzyżowania ramion metalowy pierścień z czterema prostymi promieniami ustawionymi ukośnie.
- **Daszek:** Nad pasyjką półkolisty daszek z blachy z ząbkowanym obrzeżem.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Ciemna, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa; pod nią mała metalowa tulejka (świecznik).
- **Medalion:** Na froncie cokołu mały medalion z wizerunkiem.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie bukiety dalii w kolorach białym, pomarańczowym i fioletowym.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi wśród wysokich bylin (słonecznik bulwiasty), przy drodze, na tle sadu i drzew; u podstawy niskie ogrodzenie.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1960–1989.
- **Uzasadnienie:** Gloria z pierścieniem i prostymi promieniami oraz ząbkowany daszek nad pasyjką to rozwiązania wiejskiego ślusarstwa drugiej połowy XX w. – ząbkowany daszek występuje na krzyżach z 1978 r. w Dębinkach i Adelinie, a gloria z prostych prętów na krzyżu z lat 60. XX w. na łące w Płatkowie. Wyblakła, łuszcząca się farba i korozja glorii potwierdzają kilkudziesięcioletnią ekspozycję. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dostateczny. Konstrukcja kompletna; farba na krzyżu wyblakła i łuszcząca się, gloria z korozją. Otoczenie zarośnięte, ale z bieżącym przybraniem.

Niegów (10)

Przydrożny krzyż drewniany

Lp.: 1672 **Sołectwo:** Niegów **Datowanie:** 2025

Współrzędne: 52.510981 N, 21.392233 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż drewniany.
- **Styl:** Współczesny, prosty krzyż łaciński z gładko obrobionych belek, bez ogrodzenia.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż z belek drewnianych o przekroju prostokątnym, zabezpieczonych jasnobrązowym impregnatem. Ramię poprzeczne nałożone na trzon.
- **Zabezpieczenia:** Czoło trzonu przykryte daszkiem z ciemnej blachy; dolna, przygruntowa część trzonu pokryta czarną powłoką izolacyjną.
- **Posadowienie:** Trzon osadzony bezpośrednio w gruncie; wokół podstawy opaska z białego grysu.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa w odcieniu brązu/miedzi, nad nią mała tabliczka INRI.
- **Inskrypcje:** Na ramionach białe tabliczki z ciemnym napisem: „JEZU ZBAW” (lewe) i „DUSZE NASZE” (prawe); na trzonie pionowa tabliczka „2025”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Nad czarną strefą przygruntową okrągły stroik (wieniec) ze sztucznych kwiatów i liści w jasnej, biało-szarej tonacji; poza tym brak dekoracji.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawniku przy drodze, na skraju lasu sosnowo-liściastego.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2025 (data na trzonie).
- **Uzasadnienie:** Rok postawienia podany na tabliczce; świeże drewno i powłoki potwierdzają, że obiekt jest nowy.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Obiekt nowy, bez śladów zużycia.

Kapliczka słupowa wnękowa

Lp.: 1673 **Sołectwo:** Niegów **Datowanie:** ok. 1990–2015 (rzeźba może być starsza)

Współrzędne: 52.521653 N, 21.383669 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka słupowa wnękowa, murowana, wbudowana w mur ogrodzenia posesji prywatnej.
- **Styl:** Tradycyjna forma wiejskiej kapliczki słupowej (biały tynk, dwuspadowy daszek, wnęka zamknięta półkoliście).

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Słup na planie prostokąta, murowany, otynkowany na gładko i malowany na biało; wysunięty ponad koronę muru ogrodzenia, z którym tworzy jedną konstrukcję.
- **Gzyms:** Na wysokości korony muru płytki klinkierowe ułożone na rąbek, oddzielające korpus kapliczki od części cokołowej.
- **Zadaszenie:** Stromy daszek dwuspadowy kryty dachówką ceramiczną w kolorze ceglastym, z gąsiorem na kalenicy.
- **Wnęka:** W górnej części słupa, prostokątna, zamknięta łukiem półkolistym, przeszklona. Parapet z płytek klinkierowych ułożonych pionowo.

3. Ikonografia

- **Rzeźba:** Pełnoplastyczna figura Chrystusa Frasobliwego – postać siedząca, z głową w koronie cierniowej wspartą na prawej dłoni; ustawiona na niskim, okrągłym postumencie. Polichromia w tonacji brązów i złocistego ugru, z jaśniejszymi partiami karnacji. Praca rzeźbiarska (prawdopodobnie drewno), nie wyrób seryjny.
- **Krzyż:** W polu szczytowym pod daszkiem niewielki krzyż łaciński w kolorze czerwonobrązowym, o nakrapianej fakturze (prawdopodobnie lastryko lub kamień).
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** We wnęce, obok rzeźby, doniczka ze sztucznymi czerwonymi kwiatami (pelargonie); poza tym oprawa skromna, bez wstążek.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi przy drodze, w linii białego muru ogrodzenia z lizenami i falistym obramieniem pod okapem, krytego dachówką, w cieniu rozłożystych klonów.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** bryła kapliczki ok. 1990–2015 (przełom XX i XXI w.); rzeźba może być starsza.
- **Uzasadnienie:** Kapliczka jest wymurowana razem z ogrodzeniem i ma współczesne detale klinkierowe; nie widać cech starszej substancji. Rzeźba Frasobliwego jest pracą rzeźbiarską i może być starsza od obecnej bryły kapliczki.

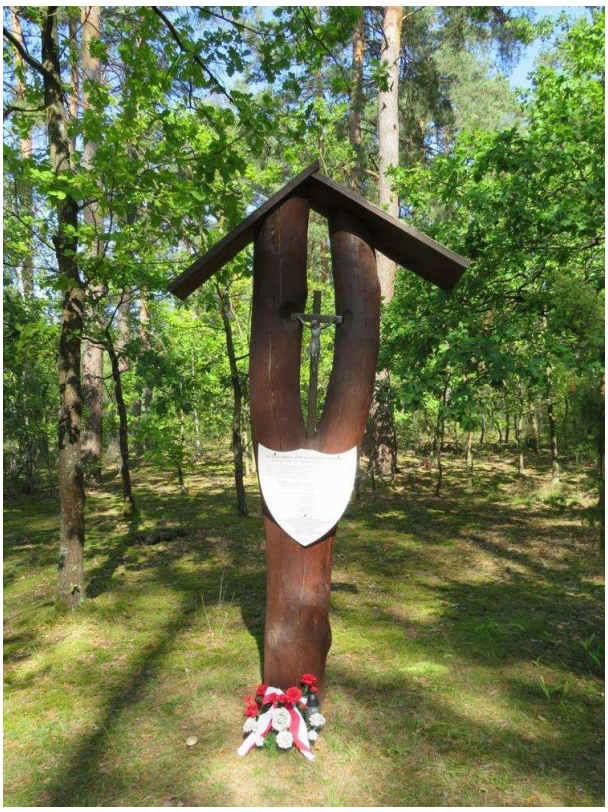
6. Stan zachowania

- Dobry. Tynk świeży, kompletny; miejscowo zacieki i naloty biologiczne w partii cokołowej oraz mech na okapie muru. Obiekt zadbany.

Pomnik-krzyż upamiętniający uczestników powstania styczniowego

Lp.: 1678 **Sołectwo:** Niegów **Datowanie:** 2018

Współrzędne: 52.524810 N, 21.404850 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Pomnik-krzyż upamiętniający uczestników powstania styczniowego, wykonany z rozwidlonego pnia drzewa.
- **Styl:** Współczesna forma rzeźbiarsko-ciesielska nawiązująca do tradycji kapliczek leśnych.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Okorowany, wygładzony pień drzewa rozwidlony symetrycznie na dwa ramiona, zabezpieczony ciemnobrązowym impregnatem; widoczne naturalne spękania.
- **Zadaszenie:** Ramiona pnia spina u góry dwuspadowy daszek z ciemnych desek.
- **Krzyż:** W prześwicie między ramionami pnia, na osi, smukły krzyż drewniany.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Na krzyżu metalowa, ciemna figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Tablica:** Na pniu biała tablica w kształcie tarczy herbowej, przykręcona śrubami. Treść:

„UCZESTNIKOM POWSTANIA STYCZNIOWEGO / WALCZĄCYM NA TERENIE GMINY ZABRODZIE

12 marca 1863 r. rosyjska kolumna pościgowa (700 żołnierzy piechoty i 20 kozaków), zaskoczyła dwustuosobowy oddział powstańczy w pobliżu miejscowości Fidest. Dowódcą oddziału był Jan Matliński (ps. Janko Sokół), prowadzący wojnę partyzancką. Wysyłał on grupy dywersyjne, które rozkręcały szyny kolejowe, niszczyły linie telegrafu. Oddział Matlińskiego odparł atak wojsk carskich i wycofał się pod osłoną strzelców w kierunku na Gaj i Zabrodzie. Matliński znał dobrze te okolice, ponieważ dzierżawił majątek Świniotop nad Liwcem koło Kamieńczyka. Wycofujący się powstańcy wzięli udział w potyczce z wojskiem rosyjskim, w lesie nad rzeką Fiszor. Poległych w walce powstańców pochowano w zbiorowej mogile w Gaju.

Jan Matliński – ur. 1827 r. w Zbuczynie. 03 lutego 1863 r. dowodził wraz z Władysławem Jabłonowskim bitwą powstańców z Rosjanami, pod Węgrowem. Jego oddział liczył ok. 2000 kosynierów, 500 strzelców i trochę jazdy. Odparł trzy natarcia rosyjskie. Zmarł 22.03.1884 r. w Krakowie (Cmentarz Rakowicki).

Jego męstwo i odwagę opisuje w wierszu pt. »Bój pod Węgrowem« (fragment) Maria Konopnicka.

Na Podlasiu pod Węgrowem / Wody Liwca płyną, / Tam się bije dzielny »Sokół« / Ze swoją drużyną. / … / Obcy piewca cześć oddając / Takiej męstwa sile, / Nazwał bitwę pod Węgrowem / Polskie Termopile.

GLORIA VICTIS / W 155. ROCZNICĘ POWSTANIA STYCZNIOWEGO / ZGROMADZENIE SIÓSTR BENEDYKTYNEK SAMARYTANEK KRZYŻA CHRYSTUSOWEGO / ZWIĄZEK PIŁSUDCZYKÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ / TOWARZYSTWO PAMIĘCI JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO / OKRĘG NADBUŻAŃSKI W WYSZKOWIE / WÓJT GMINY ZABRODZIE / NADLEŚNICTWO DREWNICA / STOWARZYSZENIE NA RZECZ GMINY ZABRODZIE »BRACTWO ZABRODZKIE« / Gaj / dnia 14.09.2018 r.”

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** U stóp pomnika wiązanka sztucznych kwiatów (czerwone goździki, białe róże) z biało-czerwoną szarfą oraz znicz.
- **Otoczenie:** Pomnik stoi w lesie mieszanym (dęby, sosny), na mszystym podłożu.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2018 (odsłonięcie 14 września 2018 r., w 155. rocznicę powstania styczniowego – data z tablicy).
- **Uzasadnienie:** Data fundacji podana na tablicy; stan drewna i impregnatu odpowiada kilkuletniej ekspozycji.

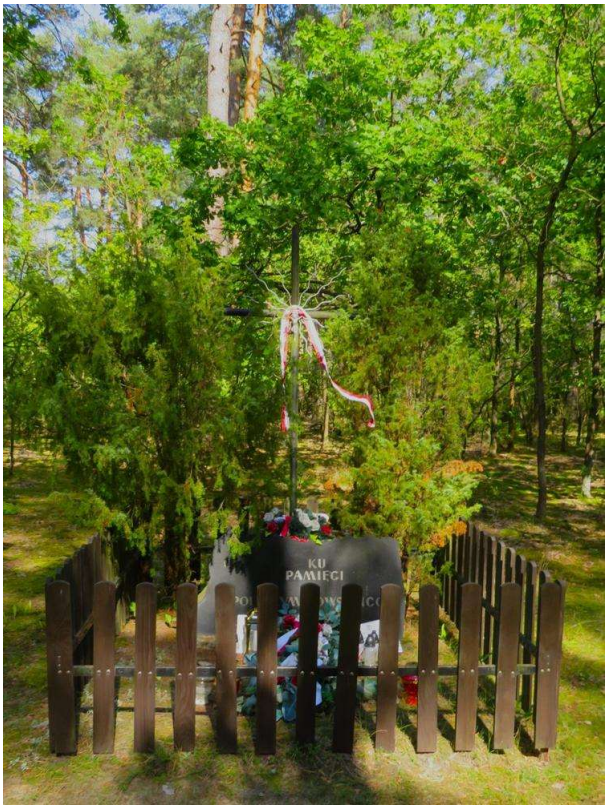
6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja stabilna; drewno ze spękaniami naturalnymi, impregnat w dobrym stanie. Miejsce pod stałą opieką.

Mogiła powstańcza (miejsce pamięci) z krzyżem i kamienną płytą pamiątkową

Lp.: 1679 **Sołectwo:** Niegów **Datowanie:** 1863 (mogiła); aranżacja ok. 2000–2018

Współrzędne: 52.524810 N, 21.404900 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Mogiła powstańcza (miejsce pamięci) z krzyżem i kamienną płytą pamiątkową.
- **Styl:** Prosty krzyż metalowy z promienistą glorią oraz płyta z łupanego kamienia, w drewnianym ogrodzeniu.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki, smukły krzyż łaciński z ciemnego metalu; na skrzyżowaniu ramion gloria z falistych, jasnych (srebrnych) prętów, przypominająca promienie lub koronę cierniową.
- **Płyta:** U stóp krzyża ciemna płyta kamienna (granit lub sjenit) o nieregularnej, łupanej krawędzi górnej i gładkim licu.
- **Ogrodzenie:** Czworoboczny płot z ciemnobrązowych sztachet drewnianych o zaokrąglonych wierzchołkach, na metalowych poprzeczkach.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion niewielka figura ukrzyżowanego Chrystusa (na zdjęciu przesłonięta szarfą).
- **Inskrypcja:** Na płycie wykute, jasne litery: „KU PAMIĘCI / POLEGŁYM POWSTAŃCOM”.
- **Kontekst:** Mogiła poległych w potyczce w lesie nad Fiszorem 12 marca 1863 r. (oddział Jana Matlińskiego) – zgodnie z tablicą na sąsiednim pomniku (N=191).

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na krzyżu zawiązana biało-czerwona szarfa. Na płycie i przed nią wieńce i wiązanki (czerwone i białe róże, zieleń), biało-czerwone szarfy oraz liczne znicze.

- **Otoczenie:** Mogiła leży w lesie mieszanym, na tle gęstych jałowców i młodych dębów, w pobliżu pomnika z rozwidlonego pnia.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** miejsce pamięci – 1863 (mogiła powstańcza); obecna aranżacja (krzyż, płyta, ogrodzenie) – współczesna, ok. 2000–2018.
- **Uzasadnienie:** Wydarzenie i pochówek z 1863 r. potwierdza tablica sąsiedniego pomnika; stan płyty, krzyża i ogrodzenia wskazuje na obecne urządzenie miejsca w ostatnich dekadach, prawdopodobnie w związku z upamiętnieniem w 2018 r.

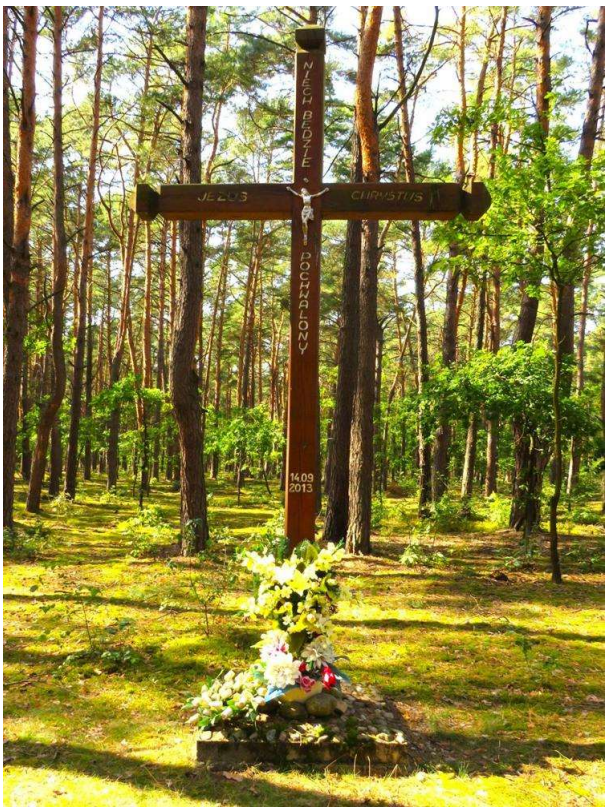
6. Stan zachowania

- Dobry. Krzyż, płyta i ogrodzenie kompletne; miejsce pod stałą opieką (świeże wieńce, znicze).

Leśny krzyż drewniany z inskrypcją

Lp.: 1683 **Sołectwo:** Niegów **Datowanie:** 2013 (14.09.2013)

Współrzędne: 52.528901 N, 21.410566 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Leśny krzyż drewniany z inskrypcją.
- **Styl:** Współczesny krzyż ciesielski z gładko obrobionych belek, z napisem modlitewnym na trzonie i ramionach.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z belek o przekroju prostokątnym, zabezpieczonych ciemnobrązowym impregnatem. Końce ramion ścięte skośnie (daszkowo); czoło trzonu przykryte małym daszkiem z deski.
- **Posadowienie:** Trzon osadzony w gruncie, w prostokątnej ramie z betonu wypełnionej kamieniami polnymi i otoczakami.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion srebrzysta figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcja:** Jasne litery na belkach: na trzonie nad pasyjką „NIECH BĘDZIE”, na ramionach „JEZUS” i „CHRYSTUS”, na trzonie pod pasyjką „POCHWALONY” – razem: „NIECH BĘDZIE POCHWALONY JEZUS CHRYSTUS”. Niżej na trzonie data „14.09 / 2013”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** U stóp krzyża, na kamieniach, duża kompozycja sztucznych kwiatów (żółte i białe lilie, tulipany, chryzantemy, czerwone i różowe róże) z biało-czerwoną szarfą.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi w borze sosnowym z podrostem dębowym, na mszystym podłożu.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 14 września 2013 r. (data na trzonie – święto Podwyższenia Krzyża Świętego).

- **Uzasadnienie:** Data postawienia podana na krzyżu; stan drewna i impregnatu odpowiada kilkunastoletniej ekspozycji.

6. Stan zachowania

- Dobry. Drewno stabilne, impregnat ciągły, napisy czytelne; drobne spękania naturalne.

Przydrożny krzyż wotywny z kamienną stelą z wizerunkiem Jezusa Miłosiernego

Lp.: 1684 **Sołectwo:** Niegów **Datowanie:** 2018

Współrzędne: 52.509897 N, 21.388976 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż wotywny z kamienną stelą z wizerunkiem Jezusa Miłosiernego.
- **Styl:** Współczesny, monumentalny krzyż z prostych profili, w zespole z granitową stelą intencyjną.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Bardzo wysoki krzyż łaciński z zamkniętych profili stalowych o przekroju prostokątnym, malowany na kolor rdzawoczerwony; dolny odcinek trzonu poszerzony (nakładka).
- **Stela:** Przed krzyżem stela z czerwonego granitu o nieregularnym, łupanym obrysie i polerowanym licu.
- **Posadowienie:** Zespół stoi na placyku z czerwonej kostki betonowej, w obramowaniu krawężnikiem.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Duża, ciemna (patynowana) figura ukrzyżowanego Chrystusa, o realistycznym modelunku.
- **Stela:** Grawerowany wizerunek Jezusa Miłosiernego oraz napis: „Boże / Błogosław Naszą Ojczyznę, / Naszą Parafię, Nasze Rodziny / i Nas Samych”; u dołu: „Mieszkańcy wsi Słopsk / 2018r.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Przed stelą dwie donice z żywymi begoniami (różowe i czerwone), znicz i lampion; brak wstążek.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, między dwoma krzewami trzmieliny o żółto-zielonych liściach, na tle czarnego płotu z prętów i lasu sosnowego.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2018 (data na steli).
- **Uzasadnienie:** Rok fundacji podany na steli przez mieszkańców wsi Słopsk; fundacja zbiega się z obchodami 100-lecia odzyskania niepodległości. Materiały i stan zachowania potwierdzają obiekt nowy.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Obiekt kompletny, zadbany.

Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy w Niegowie (fasada z figurą maryjną we wnęce)

Lp.: 1686 **Sołectwo:** Niegów **Datowanie:** 1859–1863 (budowa); konsekracja 1968

Współrzędne: 52.510335 N, 21.390094 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy w Niegowie (fasada z figurą maryjną we wnęce).
- **Styl:** Klasycystyczny – symetryczna fasada z pilastrami, belkowaniem, trójkątnym frontonem i sygnaturką.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Murowany, otynkowany na gładko, malowany na biało.
- **Fasada:** Podzielona pilastrami na trzy osie; w osiach bocznych ślepe arkady zamknięte półkoliście i prostokątne płyciny. Fasadę zamyka belkowanie i trójkątny fronton z profilowanym gzymsem.
- **Portal:** Prostokątny, w profilowanej opasce, z gzymsem nadwieszonym; drzwi drewniane, dwuskrzydłowe, z kratą w nadświetlu.
- **Wnęka:** Nad portalem wysoka nisza zamknięta półkoliście, w profilowanym obramieniu.
- **Sygnaturka:** Nad frontonem czworoboczna, murowana wieżyczka z arkadowym prześwitem, zwieńczona trójkątnym daszkiem i metalowym krzyżem z trójlistnymi zakończeniami.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** We wnęce biała figura Matki Bożej Niepokalanej w koronie, z rękami rozłożonymi ku dołowi, stojąca na kuli/obłoku.
- **Inskrypcja:** W polu frontonu czerwone litery i cyfry „R P / 1863” (Roku Pańskiego 1863).
- **Tablica:** Przy portalu ciemna tablica z napisem „PARAFIA ŚWIĘTEJ TRÓJCY W NIEGOWIE”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** brak dekoracji okolicznościowych na fasadzie.
- **Otoczenie:** Kościół stoi przy placu wyłożonym kostką; przed wejściem granitowe schody i metalowa barierka.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** kamień węgielny 4 maja 1859 r.; data na fasadzie 1863; gruntowny remont 1907–1913; konsekracja w maju 1968 r. przez kard. Stefana Wyszyńskiego.
- **Historia (wg parafii):** Parafię erygował 3 lutego 1468 r. bp płocki Ścibor. Pierwszy drewniany kościół spłonął w 1690 r., drugi – w nocy z 11 na 12 marca 1856 r. Obecną murowaną świątynię zbudowano staraniem ks. Floriana Gieczyńskiego (przez ok. siedem lat parafianie modlili się w kaplicy urządzonej w spichlerzu). Kościół przez ponad 100 lat pozostawał niekonsekrowany, m.in. z powodu internowania abp. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego po powstaniu styczniowym.

6. Stan zachowania

- Dobry. Elewacja świeżo malowana, detale kompletne; w strefie cokołowej miejscowe ubytki tynku.

Źródło: Parafia pw. Świętej Trójcy w Niegowie – „Zarys historyczny parafii” (P. Getka, „Nowy Wyszkowiak” nr 12/2012), parafianiegow.pl/o-parafii/historia-parafii/.

Przykościelny krzyż misyjny z tablicą patriotyczną

Lp.: 1687 **Sołectwo:** Niegów **Datowanie:** przed 1991; tabliczki 1991, 2025

Współrzędne: 52.510215 N, 21.390424 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przykościelny krzyż misyjny z tablicą patriotyczną, przy kościele pw. Świętej Trójcy w Niegowie.
- **Styl:** Prosty, monumentalny krzyż drewniany, w ogródku wotywnym.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Bardzo wysoki krzyż łaciński z gładko obrobionych belek drewnianych o przekroju prostokątnym, malowany na kolor ciemnoczerwony; dolny odcinek trzonu poszerzony (nakładka). Końce ramion i wierzchołek ścięte prosto.
- **Tablica:** Przed krzyżem, na słupku z jasnego granitu, czarna płyta z grawerowanym, jasnym konturem mapy Polski.
- **Posadowienie:** Krzyż i słupek stoją w prostokątnym ogródku obramowanym krawężnikiem.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion ciemna, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Tablica patriotyczna:** Płyta z ciemnego granitu na słupku z jasnego, nakrapianego granitu; wewnątrz wygrawerowanego konturu mapy Polski napis: „Pod tym właśnie krzyżem, / pod tym właśnie znakiem, / Polska jest Polską, / a Polak Polakiem”.
- **Tabliczki misyjne na trzonie (od góry):** górna, mosiężna – napis całkowicie wyblakły, nieczytelny; środkowa, ciemna metalowa, z napisem pisanym kursywą – „Misje święte / 22-29 września 1991 r. / Redemptoryści”; dolna, mosiężna – „MISJE PARAFIALNE / 21-28 WRZEŚNIA / 2025 / NIEGÓW” (potwierdzone na zbliżeniu; środkowa częściowo zatarta).

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** W ogródku u stóp krzyża bukiet czerwonych sztucznych róż i żywe kwiaty (chryzantemy, liliowce), kulisto strzyżone bukszpany.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawniku przy kościele, na tle starego jesionu, przy ogrodzeniu placu przykościelnego od strony drogi.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** krzyż – przed 1991 r. (najstarsza tabliczka misyjna); tabliczki misyjne 1991 i 2025; tablica patriotyczna – współczesna.
- **Uzasadnienie:** Krzyż misyjny służy jako kronika kolejnych misji parafialnych; tabliczka z 1991 r. nie jest najstarsza, więc krzyż stał już wcześniej. Malowanie i otoczenie odnawiane na bieżąco.

6. Stan zachowania

- Dobry. Krzyż stabilny, świeżo malowany; najstarsza tabliczka wyblakła.

Grota maryjna (kapliczka wnękowa) z figurą Matki Bożej Niepokalanej

Lp.: 1688 **Sołectwo:** Niegów **Datowanie:** 2009 (maj)

Współrzędne: 52.510242 N, 21.390854 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Grota maryjna (kapliczka wnękowa) z figurą Matki Bożej Niepokalanej, na placu przykościelnym w Niegowie.
- **Styl:** Współczesna forma groty – nisza tynkowana, obramowana kamieniem polnym.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Murowana nisza zamknięta półkoliście, z wnętrzem otynkowanym i malowanym na kolor piaskowo-oliwkowy.
- **Obramowanie:** Krawędzie i łuk niszy obłożone kamieniami polnymi (otoczakami) w odcieniach szarości, beżu, różu i czerwieni; podstawa otoczona bruzdą z płaskich kamieni.
- **Postument:** Wewnątrz duży, nieociosany głaz, na nim płyta z jasnego kamienia i stopnie z ciemnego granitu pod figurą.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Matka Boża Niepokalana w typie Cudownego Medalika – biała suknia, błękitny płaszcz, biały welon, ręce opuszczone, dłonie otwarte ku dołowi; stoi na kuli ziemskiej, depcząc węża.
- **Inskrypcja:** Na stopniu postumentu czarna granitowa tabliczka ze złotym napisem: „W 150 rocznicę / położenia kamienia węgielnego / pod obecną świątynię niegowską, / grotę tę wybudowali parafianie / z Zabrodzia i Zazdrości. / - maj 2009 r.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Obok figury granitowy wazon ze sztucznymi kwiatami (fioletowe kosmosy, różowe róże), lampion ze świecą; przed głazem czarny wazon z kompozycją sztucznych kwiatów (żółto-różowe) i dwa znicze.

- **Otoczenie:** Grota stoi na placu z czerwonej kostki przy kościele, w cieniu drzewa liściastego, przy ogrodzeniu z prętów.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** maj 2009 (data z inskrypcji).
- **Uzasadnienie:** Tablica wskazuje fundację parafian z Zabrodzia i Zazdrości w 150. rocznicę położenia kamienia węgielnego pod kościół w Niegowie (4 maja 1859 r.).

6. Stan zachowania

- Dobry. Obiekt kompletny, zadbany; na tynku wnęki miejscowe zacieki.

Przydomowa figura Matki Bożej Niepokalanej na słupie

Lp.: 1774 **Sołectwo:** Niegów **Datowanie:** ok. 2000–2015

Współrzędne: 52.504383 N, 21.404795 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydomowa figura Matki Bożej Niepokalanej na słupie, w ogrodzie frontowym.
- **Styl:** Współczesna figura ogrodowa na prostym, metalowym postumencie.

2. Konstrukcja i materiał

- **Postument:** Czworoboczny słup z czarnego kształtownika stalowego, zwieńczony cienką, kwadratową płytą-podestem z blachy, malowaną na czarno.
- **Figura:** Polichromowana figura z masy (odlew), stojąca na niewielkiej, zielonej podstawie w formie kuli ziemskiej; bez zadaszenia.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Matka Boża Niepokalana w typie Cudownego Medalika – w białym welonie, białej sukni przepasanej złotą szarfą i błękitnym płaszczu, z rękami opuszczonymi i rozłożonymi; u stóp wąż z czerwonym jabłkiem – symbol zwycięstwa nad grzechem.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na podeście doniczka z bukietem sztucznych różowych lilii i kwiatów oraz lampka solarna.
- **Otoczenie:** Figura stoi w ogrodzie frontowym, wśród juki i młodego drzewa owocowego, obok klombów z opon; w tle ozdobny, betonowy płot z tralkami skręcanymi i ornamentem roślinnym oraz żywopłot z tui.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 2000–2015.

- **Uzasadnienie:** Seryjna figura z masy z jaskrawą polichromią, prosty postument z kształtownika i lampka solarna to rozwiązania typowe dla przydomowych figur z początku XXI w. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Figura i postument kompletne, polichromia świeża, bez ubytków; obiekt zadbany.

Obrąb (5)

Murowana kapliczka słupowa (filarowa) z wnęką i figurą Matki Bożej Niepokalanej

Lp.: 1745 **Sołectwo:** Obrąb **Datowanie:** ok. 1970–1989

Współrzędne: 52.493781 N, 21.513361 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Murowana kapliczka słupowa (filarowa) z wnęką i figurą Matki Bożej Niepokalanej, wkomponowana w ogrodzenie przy drodze.
- **Styl:** Prosta kapliczka w formie szerokiego, płaskiego filaru z wnęką w kształcie domku.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Szeroki, płaski filar murowany, pokryty tynkiem strukturalnym w kolorze łososiowym.
- **Zadaszenie:** Filar nakryty ciemną płytą falistą.
- **Wnęka:** Przeszklona wnęka w kształcie domku (zamknięta trójkątnie), z jasnym obramieniem i błękitnym wnętrzem.
- **Krzyż:** Za kapliczką niewielki krzyż kuty z czarnego metalu, z esownicami przy ramionach.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Matka Boża Niepokalana w typie Cudownego Medalika – w białej sukni i błękitnym płaszczu, z rękami opuszczonymi i rozłożonymi.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** We wnęce różowe sztuczne kwiaty i małe figurki aniołków; na krzyżu bukiety sztucznych kwiatów w kolorach żółtym i fioletowym; u stóp skrzynka z kwiatami i znicz.

- **Otoczenie:** Kapliczka stoi w linii płotu z drewnianych sztachet przy drodze, wśród krzewów bzu i tui.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1989.
- **Uzasadnienie:** Prosta forma murowanego filaru z wnęką w kształcie domku odpowiada wiejskim kapliczkom przydomowym z ostatnich dekad PRL. Tynk strukturalny i pokrycie z płyty falistej pochodzą z późniejszego remontu. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Tynk świeży, bez spękań, szyba cała, figura kompletna; otoczenie zadbane, częściowo zarośnięte.

Wysoki drewniany krzyż przydrożny z pasyjką

Lp.: 1748 **Sołectwo:** Obrąb **Datowanie:** 2. poł. XX w.

Współrzędne: 52.492909 N, 21.515865 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki drewniany krzyż przydrożny z pasyjką, w niskim ogrodzeniu, na skraju pola.
- **Styl:** Tradycyjny wiejski krzyż ciesielski z belek, z blaszaną glorią.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Krzyż łaciński z grubych belek drewnianych o przekroju prostokątnym, niemalowany lub z całkowicie zwietrzałą powłoką; drewno poszarzałe, z głębokimi podłużnymi pęknięciami. Końce ramion i wierzchołek ścięte ukośnie.
- **Gloria:** Za pasyjką półkolisty łuk z blachy z ząbkowanym obrzeżem.
- **Ogrodzenie:** Niski płotek z poszarzałych, drewnianych sztachet o ściętych zakończeniach.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Ciemna, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie bukiet sztucznych czerwonych i różowych róż, z którego zwisają do płotka wstążki w kolorach liliowym, żółtym i niebieskim; wewnątrz ogrodzenia sztuczne kwiaty.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawiastym poboczu drogi, na skraju pola kukurydzy.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2. poł. XX w.
- **Uzasadnienie:** Silnie zwietrzałe, popękane drewno belek wskazuje na kilkudziesięcioletnią ekspozycję. Ząbkowana gloria z blachy odpowiada rozwiązaniom z krzyży datowanych na 1978 r. w Dębinkach i Adelinie. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dostateczny. Konstrukcja stabilna i kompletna, ale drewno głęboko popękane i zwietrzałe; płotek zniszczony. Obiekt z bieżącą opieką (świeże przybranie).

Przydrożny krzyż na obelisku z inskrypcją fundacyjną

Lp.: 1749 **Sołectwo:** Obrąb **Datowanie:** 1958; renowacja 2014

Współrzędne: 52.493418 N, 21.506288 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż na obelisku z inskrypcją fundacyjną, na wybrukowanym placyku.
- **Styl:** Powojenny obelisk o prostej formie, z krzyżem metalowym.

2. Konstrukcja i materiał

- **Obelisk:** Czworoboczny, zwężający się ku górze trzon z czerwonobrunatnego, drobnoziarnistego kamienia, na szerszym, prostopadłościennym cokole ze ściętym przejściem.
- **Wnęka:** W dolnej części trzonu płytka, prostokątna wnęka z obrazkiem za szybką.
- **Tablica:** Na ściętym przejściu cokołu jasna płyta przykręcona śrubami, z wyrytym, złoconym napisem.
- **Krzyż:** Na szczycie krzyż metalowy z pasyjką (zasłonięty wieńcem).

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Obrazek:** Wizerunek Matki Bożej Częstochowskiej z Dzieciątkiem, w niebieskiej tonacji.
- **Inskrypcja na tablicy:** „BOŻE BŁOGOSŁAW / 1958r. / RENOWACJA 2014 r.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na krzyżu duży wieniec ze sztucznych czerwonych i różowych kwiatów; od szczytu obelisku rozpięte długie wstęgi w kolorach białym, niebieskim, czerwonym i żółtym. Po bokach dwa głazy narzutowe – na jednym flaga biało-czerwona, na drugim flagi papieska i maryjna. Przed obeliskiem bukiet sztucznych białych kwiatów i znicze.
- **Otoczenie:** Obelisk stoi na placyku z kostki brukowej, na tle tui i drzew; obok pomarańczowa ławka na metalowym stelażu.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1958 (data z tablicy); renowacja 2014.
- **Uzasadnienie:** Tablica podaje datę powstania „1958 r.” i „Renowacja 2014 r.”. Tablica, placyk z kostki i obecna powłoka obelisku pochodzą z renowacji.

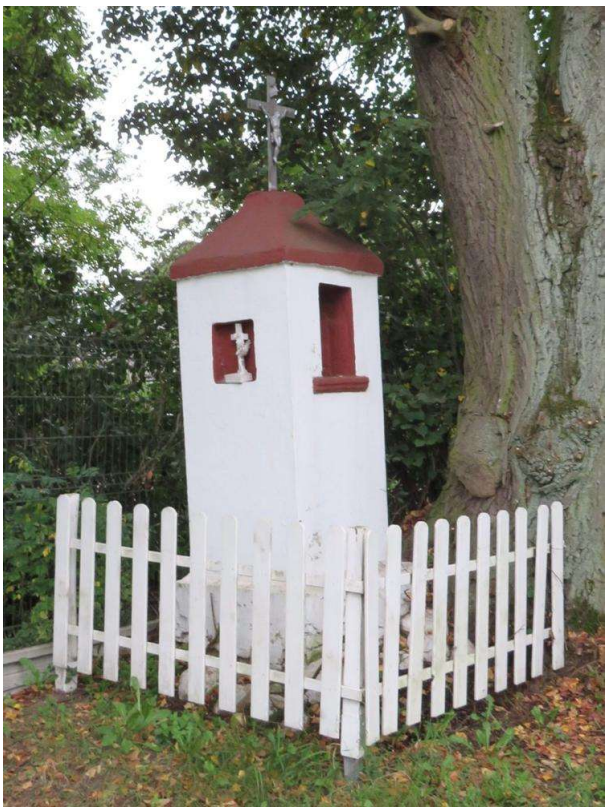
6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Obelisk po renowacji, kompletny; tablica czytelna; otoczenie bardzo zadbane.

Murowana kapliczka słupowa z wnękami i krzyżem na szczycie

Lp.: 1755 **Sołectwo:** Obrąb **Datowanie:** ok. 1920–1959

Współrzędne: 52.493352 N, 21.501565 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Murowana kapliczka słupowa z wnękami i krzyżem na szczycie, w ogrodzeniu, przy starym drzewie.
- **Styl:** Tradycyjna, ludowa kapliczka murowana o prostej bryle, z czterospadowym zwieńczeniem.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Czworoboczny słup murowany, otynkowany i pomalowany na biało; tynk wykonany ręcznie, z nierównościami krawędzi. Przy ziemi widoczna podmurówka z kamieni polnych.
- **Zwieńczenie:** Niski, czterospadowy daszek wymurowany i otynkowany, malowany na brunatnoczerwono.
- **Wnęki:** W górnej części ścian prostokątne wnęki z wnętrzem malowanym na brunatnoczerwono – na jednej ścianie wnęka z figurką krzyża z aniołkiem, na drugiej wyższa wnęka z wysuniętym parapetem i figurką Matki Bożej.
- **Ogrodzenie:** Niski płotek z białych, drewnianych sztachet o zaokrąglonych zakończeniach.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Krzyż:** Na szczycie metalowy krzyż ze srebrzystą pasyjką.
- **Figurka w niższej wnęce:** We wnęce biała figurka gipsowa – krzyż ze złotym krzyżykiem, przy którym stoi aniołek ze złożonymi skrzydłami, obejmujący belkę krzyża.
- **Figurka w wyższej wnęce:** Mała, biała figurka Matki Bożej Niepokalanej ze złożonymi dłońmi.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** brak dekoracji okolicznościowych.

- **Otoczenie:** Kapliczka stoi na trawiastym narożniku przy skrzyżowaniu drogi asfaltowej z gruntową, tuż przy pniu starego, rozłożystego drzewa liściastego, przed ogrodzeniem z siatki.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1920–1959.
- **Uzasadnienie:** Murowany słup z ręcznie wykonanym tynkiem, murowanym daszkiem i podmurówką z kamieni polnych to forma ludowych kapliczek z pierwszej połowy XX w.; malowanie i płotek są późniejsze. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja stabilna, tynk z drobnymi ubytkami w dolnej części; płotek kompletny. Obiekt zadbany.

Przydrożny krzyż metalowy na kamiennym obelisku

Lp.: 1756 **Sołectwo:** Obrąb **Datowanie:** 1906 (obelisk); krzyż i ogrodzenie późniejsze

Współrzędne: 52.493078 N, 21.491928 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy na kamiennym obelisku, z inskrypcją, w ogrodzeniu, na skraju łąki.
- **Styl:** Tradycyjna forma obeliskowa z początku XX w., z prostym krzyżem z promienistą glorią.

2. Konstrukcja i materiał

- **Obelisk:** Czworoboczny, zwężający się ku górze trzon z brązowoszarego, ziarnistego kamienia, osadzony na szerszym cokole; na froncie płytko wydzielone pole zamknięte łukiem; zwieńczony ciemną nakrywą, w którą osadzono krzyż.
- **Krzyż:** Smukły krzyż z ciemnego metalu; za pasyjką okrągła gloria z prostymi, ostro zakończonymi promieniami; dolna część trzonu obudowana ornamentem z rombów z pręta.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne ogrodzenie z czarnych prętów i płaskowników, na placyku z jasnej kostki granitowej.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Srebrzysta figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Obrazek:** W górnej części łukowego pola mały obrazek w ramce za szybką.
- **Inskrypcja:** Wyryty i pomalowany na biało napis: „Boże zbaw / lud Twój / 1906 R.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od szczytu obelisku do narożników ogrodzenia rozpięte wstążki w kolorach białym, czerwonym, żółtym i niebieskim; wewnątrz ogrodzenia donice z czerwonymi i różowymi begoniami, wokół placyku rabata z begonii, obok słoneczniki i hortensje.
- **Otoczenie:** Obelisk stoi przy drodze, na skraju łąki, na tle lasu.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1906 (data z inskrypcji); krzyż i ogrodzenie późniejsze.
- **Uzasadnienie:** Data „1906 R.” wyryta pod wezwaniem „Boże zbaw lud Twój”; kamienny obelisk z łukowym polem odpowiada obeliskom z okolicy z lat 1902–1917. Krzyż z glorią z prostych prętów i ornamentem z rombów to rozwiązanie ślusarstwa drugiej połowy XX w. (podobna gloria na krzyżu z lat 60. XX w. na łące w Płatkowie) – najpewniej wymiana pierwotnego krzyża. Ogrodzenie i placyk są współczesne.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Obelisk kompletny, napis czytelny; krzyż i ogrodzenie bez uszkodzeń; otoczenie bardzo zadbane.

Płatków (6)

Wysoki

Lp.: 1721 **Sołectwo:** Płatków **Datowanie:** ok. 1990–2010; przeniesiony 2026

Współrzędne: 52.516598 N, 21.516090 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki, ażurowy krzyż przydrożny z pasyjką i figurką maryjną, w ogrodzeniu; przeniesiony w obecne miejsce i ponownie poświęcony jesienią 2026 r.
- **Styl:** Krzyż ślusarski z bogatą dekoracją złoconych elementów metalowych.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Trzon i ramiona z dwóch równoległych kształtowników stalowych, malowanych na ciemnobrązowo, połączonych w ażurową ramę; między nimi rytmicznie rozmieszczone złocone pierścienie i elementy w formie płomyków. Końce ramion i wierzchołek zakończone dużymi, metalowymi pierścieniami.
- **Podstawa:** W dolnej części trzon rozchodzi się w czworoboczną, ażurową piramidę z kształtowników, ze złoconym ornamentem z esownic.
- **Ogrodzenie:** Kwadratowe ogrodzenie z ciemnobrązowych prętów, częściowo skręcanych, ze złoconymi kulami i ornamentami.
- **Podest:** Kwadratowy podest z szarej kostki brukowej z obrzeżem; wewnątrz ogrodzenia białe kamienie.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Złocona figura ukrzyżowanego Chrystusa na tle półkolistej, ząbkowanej glorii, po bokach dwa złocone liście.
- **Gablotka:** W górnej części ażurowej podstawy wąska, przeszklona gablotka z figurką Matki Bożej w koronie, w różowej sukni i złocistym płaszczu, z prawą dłonią złożoną na piersi; za figurką duża, czerwona sztuczna róża.

- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od gablotki do narożników ogrodzenia rozpięte długie wstęgi w kolorze żółtozielonym i białym; na ogrodzeniu duże, sztuczne kwiaty w kolorze fuksji i bieli; przed krzyżem terakotowa donica z czerwonymi begoniami.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawiastej działce przy drodze, w sąsiedztwie ogrodów i zadrzewień; nad nim przebiegają linie energetyczne.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** konstrukcja krzyża ok. 1990–2010; przeniesienie i ponowne poświęcenie –planowane jest na jesień 2026.
- **Uzasadnienie:** Ażurowa konstrukcja z kształtowników stalowych ze złoconymi elementami seryjnymi to forma ślusarstwa przełomu XX i XXI w. Konstrukcja i dekoracja są bardzo podobne do ażurowego krzyża w Anastazewie, co wskazuje na ten sam warsztat lub wzór. Nowy podest z kostki, ogrodzenie i dekoracje pochodzą z tego przeniesienia w 2026 r.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Konstrukcja kompletna, powłoka malarska i złocenia świeże; otoczenie nowo urządzone i zadbane.

7. Uwagi (na podstawie informacji od pobliskich mieszkańców)

- We wcześniejszej lokalizacji nowy właściciel terenu nie chciał pozostawić krzyża, dlatego przeniesiono go w obecne miejsce i planuje się jego ponowne poświęcenie jesienią 2026 r.

Murowana kapliczka słupowa z wnęką i dwiema figurami Matki Bożej Niepokalanej

Lp.: 1722 **Sołectwo:** Płatków **Datowanie:** ok. 1950–1969

Współrzędne: 52.516515 N, 21.515986 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Murowana kapliczka słupowa z wnęką i dwiema figurami Matki Bożej Niepokalanej, na terenie opuszczonej posesji.
- **Styl:** Ludowa kapliczka domkowa o prostej, geometrycznej bryle, z dwuspadowym zwieńczeniem.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Prostopadłościenny słup murowany, otynkowany; dolna część szersza, zakończona uskokiem na wysokości dna wnęki. Tynk szary, z gęstą siatką spękań, odspojeniami i ubytkami; w szczycie resztki jasnozielonego malowania.
- **Szczyt:** Trójkątny szczyt z płytko rytym w tynku krzyżem łacińskim.
- **Zadaszenie:** Dwuspadowy daszek z desek ze zbutwiałymi, rozpadającymi się resztkami pokrycia; na kalenicy wyrosła siewka drzewa.
- **Wnęka:** Prostokątna, nieoszklona wnęka w drewnianej ramie z łuszczącą się farbą, z wnętrzem malowanym na miętowo.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figury:** Na czerwonej cegle dwie figury Matki Bożej Niepokalanej w typie Cudownego Medalika, z rękami opuszczonymi i rozłożonymi. Lewa – bez głowy, z niemal całkowicie zatartą polichromią. Prawa – z zachowaną polichromią: biała suknia i błękitny płaszcz.
- **Krzyż:** Płytko ryty w tynku szczytu.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** brak dekoracji okolicznościowych.

- **Otoczenie:** Kapliczka stoi wśród wysokich, nieskoszonych traw, przed nią leżą duże głazy polne; w tle opuszczony budynek gospodarczy z pustaków.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1950–1969.
- **Uzasadnienie:** Prosta, murowana bryła z głęboką, prostokątną wnęką, ryty w tynku krzyż i drewniana rama wnęki odpowiadają kapliczkom wznoszonym na Mazowszu w pierwszych dekadach po wojnie. Silne spękania tynku i zniszczenie zadaszenia świadczą o kilkudziesięcioletniej ekspozycji bez remontu. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Zły. Tynk spękany i odspojony, pokrycie dachu w rozpadzie, na kalenicy samosiew; rama wnęki z łuszczącą się farbą, bez oszklenia. Jedna z figur bez głowy, obiekt bez bieżącej opieki.

7. Uwagi (na podstawie informacji od pobliskich mieszkańców)

- Kapliczka przez wiele lat znajdowała się na mocno zaniedbanym, gęsto zakrzaczonym i niedostępnym terenie.
- Na przełomie XX i XXI w. nieruchomość kupił nowy właściciel, który wykarczował zarośla, celowo oszczędzając i eksponując starą kapliczkę.
- Właściciel prowadził na tym terenie działalność gospodarczą – hodowlę borówki amerykańskiej lub uprawę pieczarek.
- Z przyczyn osobistych nie mógł dalej prowadzić działalności ani mieszkać na posesji; nieruchomość wraz z kapliczką została opuszczona i ulega stopniowej degradacji.

Drewniana kapliczka szafkowa na postumencie

Lp.: 1723 **Sołectwo:** Płatków **Datowanie:** 2011

Współrzędne: 52.516392 N, 21.520057 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Drewniana kapliczka szafkowa na postumencie, z figurą Matki Bożej, w ogrodzeniu, przy drodze.
- **Styl:** Ludowa kapliczka stolarska z dwuspadowym daszkiem, sygnaturką i bogatą dekoracją wycinaną.

2. Konstrukcja i materiał

- **Postument:** Czworoboczny postument z desek, malowany na beżowo-pomarańczowo, z białymi listwami narożnymi; u góry fryz z wycinanych półkoli w kolorze brązu.
- **Szafka:** Drewniana szafka malowana na kolor wiśniowy, przeszklona z przodu i z boków; okno frontowe zamknięte łukiem odcinkowym, okna w błękitnych obramieniach z wycinanym, falistym ornamentem.
- **Zadaszenie:** Stromy dwuspadowy daszek z szerokim okapem, kryty brązową blachą przybitą gwoździami, z wiśniowymi wiatrownicami; szczyt wypełniony błękitnymi deskami. Na kalenicy błękitna, ażurowa sygnaturka z otworami zamkniętymi łukiem i spiczastym, blaszanym daszkiem.
- **Ogrodzenie:** Niski płotek z drewnianych sztachet zakończonych szpiczasto, z wycinanymi ornamentami, malowanych na kolor wiśniowy; wyższe słupki narożne zwieńczone grotami.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Polichromowana figura Matki Bożej w białej sukni i błękitnym płaszczu, ze złożonymi do modlitwy dłońmi.
- **Tabliczka:** Na froncie postumentu przykręcona czterema śrubami tabliczka z szarego, spatynowanego drewna w kształcie wstęgi z wycinanymi końcami, z rzeźbionym napisem: „MATKO BOŻA / MÓDL SIE ZA NAMI / 2011R”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** W szafce duże, kremowobiałe sztuczne kwiaty wokół figury i znicze; w szczycie zawieszony mały znicz, pod okapem metalowa latarenka. Na płotku pęk czerwonych sztucznych kwiatów, przed nim doniczka z różowymi kwiatami.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi na placyku z kostki brukowej przy drodze, na tle gęstych krzewów i drzew liściastych.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2011 (data na tabliczce).
- **Uzasadnienie:** Rok „2011R" jest wyrzeźbiony na tabliczce pod wezwaniem. Stolarska forma szafki z sygnaturką i wycinanymi ornamentami nawiązuje do tradycji drewnianych kapliczek wiejskich; świeże powłoki, blaszane pokrycie i podest z kostki odpowiadają tej dacie.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Drewno bez widocznych ubytków, powłoki malarskie świeże, szyba cała; otoczenie bardzo zadbane.

Metalowy krzyż pamiątkowy (epitafijny) z promienistą glorią

Lp.: 1724 **Sołectwo:** Płatków **Datowanie:** lata 60. XX w.

Współrzędne: 52.520312 N, 21.521726 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Metalowy krzyż pamiątkowy (epitafijny) z promienistą glorią, na betonowym cokole, w ogrodzeniu, na łące.
- **Styl:** Prosty krzyż ślusarski z glorią z prętów.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Smukły krzyż łaciński; trzon z rury stalowej, ramiona z kształtownika o przekroju prostokątnym, ścięte ukośnie; malowany na ciemnobrązowo.
- **Gloria:** Za pasyjką srebrzysty, ząbkowany pierścień, od którego rozchodzi się szesnaście prostych, stalowych promieni różnej długości.
- **Cokół:** Czworoboczny blok betonowy, w który osadzono trzon krzyża.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne ogrodzenie z płaskowników i pionowych prętów, malowane na grafitowo; narożne słupki zakończone pętlami z pręta.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Niewielka, jasna, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa, nad nią biała tabliczka INRI.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** brak dekoracji okolicznościowych.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi samotnie na rozległej łące, na tle kęp drzew; wnętrze ogrodzenia zarośnięte wysokimi trawami i chwastami.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** lata 60. XX w.
- **Uzasadnienie:** Krzyż wzniesiono w miejscu odnalezienia zmarłego mieszkańca, niedługo po wydarzeniu z lat 60. XX w. Spawana konstrukcja z rury i kształtowników oraz gloria z prostych prętów na ząbkowanym pierścieniu to rozwiązania typowe dla wiejskiego ślusarstwa lat 50.–70. XX w.; silna korozja, złuszczona farba i spękany beton cokołu potwierdzają kilkudziesięcioletnią ekspozycję. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dostateczny. Konstrukcja kompletna, powłoka malarska krzyża i ogrodzenia miejscami złuszczona, z ogniskami korozji; beton cokołu spękany i zabrudzony. Brak bieżącej opieki – otoczenie zarośnięte.

7. Uwagi (na podstawie informacji od pobliskich mieszkańców)

- Krzyż upamiętnia tragiczną śmierć mieszkańca okolicy w latach 60. XX w. Mężczyzna wracał wieczorem pieszo do swojego gospodarstwa, ale do niego nie dotarł. Następnego dnia rodzina i sąsiedzi rozpoczęli poszukiwania wzdłuż trasy jego powrotu i odnaleźli ciało na tutejszych łąkach. Z powodu silnych mrozów mężczyzna najprawdopodobniej zasłabł, upadł i zamarzł w drodze do domu.
- Krzyż postawiono dokładnie w miejscu odnalezienia zmarłego – jako przestrogę, pamiątkę i prośbę o spokój jego duszy.

Kapliczka nadrzewna (skrzynkowa) z obrazem Matki Bożej

Lp.: 1734 **Sołectwo:** Płatków **Datowanie:** 2. poł. XX w.

Współrzędne: 52.525876 N, 21.543831 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka nadrzewna (skrzynkowa) z obrazem Matki Bożej, na pniu sosny, w lesie.
- **Styl:** Ludowa kapliczka stolarska w formie domku.

2. Konstrukcja i materiał

- **Skrzynka:** Prostokątna szafka z desek, malowana na biało; farba wyblakła i miejscami złuszczona, spod niej prześwituje szare drewno.
- **Zadaszenie:** Dwuspadowy daszek z desek, wysunięty przed lico; w szczycie trójkątny fronton z desek.
- **Front:** Przeszklone drzwiczki w prostej, drewnianej ramie; poniżej wysunięta deska-półka.
- **Montaż:** Skrzynka przybita bezpośrednio do pnia sosny, na wysokości wzroku.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Obraz:** Wyblakła, papierowa reprodukcja w tonacji błękitnej – Matka Boża z lekko pochyloną głową, w bogato zdobionej sukience, nad nią korona podtrzymywana przez dwa anioły; wizerunek Matki Bożej Ostrobramskiej.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** brak dekoracji okolicznościowych.
- **Otoczenie:** Kapliczka wisi na sośnie w lesie sosnowym, w gęstym podszycie z robinii akacjowej.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2. poł. XX w.

- **Uzasadnienie:** Prosta, stolarska skrzynka domkowa z przeszklonymi drzwiczkami to forma kapliczek nadrzewnych typowa dla wiejskich fundacji powojennych. Wyblakła, złuszczona farba i spłowiała reprodukcja świadczą o kilkudziesięcioletniej ekspozycji bez odnowienia. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dostateczny. Skrzynka kompletna, z wyblakłą i złuszczoną farbą; reprodukcja silnie spłowiała. Obiekt bez bieżącej opieki, zarośnięty podszytem.

Wysoki metalowy krzyż przydrożny z pasyjką

Lp.: 1736 **Sołectwo:** Płatków **Datowanie:** ok. 1980–2005

Współrzędne: 52.514928 N, 21.540300 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki metalowy krzyż przydrożny z pasyjką, w ogrodzeniu, przy drodze.
- **Styl:** Prosty krzyż ślusarski z rur, z półkolistą glorią.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z gładkich rur stalowych, malowanych na czarno; na trzonie widoczne łączenie odcinków rury.
- **Gloria:** Za pasyjką półkolisty łuk z ząbkowanym, srebrzystym obrzeżem.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne ogrodzenie z czarnych prętów zakończonych grotami; przęsło frontowe zwieńczone łukiem.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Niewielka, srebrzysta figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na łuku frontowego przęsła girlanda ze sztucznych kwiatów (różowe, fioletowe, żółte, błękitne), w narożnikach ogrodzenia kompozycje z suszonych i sztucznych kwiatów, na płocie zawieszone lampki; u stóp krzyża sztuczne kwiaty i znicze.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawiastym poboczu przy asfaltowej drodze, na tle kępy brzóz; w pobliżu przystanek autobusowy.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1980–2005.

- **Uzasadnienie:** Prosty krzyż z rur stalowych z ząbkowaną glorią to rozwiązanie wiejskiego ślusarstwa ostatnich dekad XX w.; taka sama gloria występuje na krzyżach z 1978 r. w Dębinkach i Adelinie. Ogrodzenie z prętów zakończonych grotami może być późniejsze. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Krzyż i ogrodzenie kompletne, powłoka malarska bez wyraźnych ubytków; otoczenie częściowo zarośnięte wysokimi trawami, przybranie zadbane.

Podgać (7)

Metalowy krzyż przydrożny z pasyjką i ołtarzykiem z wizerunkiem maryjnym

Lp.: 1726 **Sołectwo:** Podgać **Datowanie:** ok. 1970–2000

Współrzędne: 52.529934 N, 21.508118 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Metalowy krzyż przydrożny z pasyjką i ołtarzykiem z wizerunkiem maryjnym, w narożniku ogrodzenia posesji.
- **Styl:** Prosty krzyż ślusarski z rur, z odświętnym przybraniem ze wstęg.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Krzyż łaciński z gładkich rur stalowych, malowanych na srebrno; wierzchołek i końce ramion zakończone złoconymi grotami.
- **Ołtarzyk:** Przed krzyżem niski, czworoboczny postument z białej cegły silikatowej.
- **Ogrodzenie:** Krzyż wydzielony w narożniku drewnianego, brązowego płotu sztachetowego posesji; sztachety z falisto wycinanymi zakończeniami.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Złocona, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Wizerunek:** Na postumencie, na białej koronkowej serwecie, obraz Matki Bożej Częstochowskiej w ozdobnej, srebrzystej ramce.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od wierzchołka i końców ramion do narożników ogrodzenia rozpięte długie wstęgi w kolorach biało-żółtym i biało-błękitnym; na pniu bukiet sztucznych różowych i niebieskich mieczyków, na płocie zielone wiązanki, u stóp postumentu biała donica z zielenią.

- **Otoczenie:** Krzyż stoi na placyku z kostki brukowej przy drodze, obok domu, wśród przydomowej zieleni.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–2000; powłoka malarska odnawiana.
- **Uzasadnienie:** Prosty krzyż spawany z rur stalowych, z grotami na końcach ramion, należy do tej samej tradycji wiejskiego ślusarstwa co metalowe krzyże z rur stawiane w okolicy od lat 60. XX w.; postument z cegły silikatowej odpowiada budownictwu wiejskiemu ostatnich dekad PRL. Świeża, srebrna farba i złocenia pochodzą z późniejszego odnowienia. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Krzyż kompletny, powłoka malarska bez wyraźnych ubytków; drewniany płot miejscami wyblakły i nadszarpnięty; otoczenie zadbane.

Wysoki

Lp.: 1727 **Sołectwo:** Podgać **Datowanie:** ok. 1975–1995

Współrzędne: 52.530408 N, 21.505441 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki, wolnostojący krzyż metalowy kratownicowy z pasyjką, na łące.
- **Styl:** Ślusarsko-spawalnicza konstrukcja kratownicowa z ażurowym wypełnieniem, typowa dla wiejskich fundacji późnego PRL.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Trzon i ramiona z dwóch równoległych kształtowników stalowych, połączonych ażurowym wypełnieniem, w którym przeplatają się pary pierścieni i ukośnie skrzyżowane pręty (motyw rombów); wierzchołek trzonu otwarty. Powłoka srebrzysta, wyblakła.
- **Gloria:** Za pasyjką półkolisty łuk z ząbkowanym obrzeżem.
- **Dolna część trzonu:** Wyodrębniona rama z ornamentem z giętego pręta w kształcie serca i esownic.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa na prostokątnej płycie tła na skrzyżowaniu ramion.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie dwa sztuczne kwiaty – biały i żółty; u podstawy znicz.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi samotnie na skraju rozległej łąki, przy ogrodzeniu pastwiska z drewnianych palików i taśmy, na tle kęp drzew.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1975–1995.

- **Uzasadnienie:** Kratownica z dwóch kształtowników z wypełnieniem z pierścieni i rombów oraz ząbkowana gloria nad pasyjką to elementy charakterystyczne dla krzyży ślusarskich z końca lat 70. i 80. XX w.; bardzo podobny krzyż w Dębinkach ma datę 1978. Wyblakła powłoka i ogniska korozji potwierdzają kilkudziesięcioletnią ekspozycję. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dostateczny. Konstrukcja kompletna i stabilna; powłoka malarska wyblakła i miejscami złuszczona, z ogniskami korozji. Brak ogrodzenia i stałej opieki.

Niewielki metalowy krzyż na murowanym postumencie

Lp.: 1728 **Sołectwo:** Podgać **Datowanie:** ok. 1995–2015

Współrzędne: 52.530222 N, 21.506865 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Niewielki metalowy krzyż na murowanym postumencie, w zatoczce ogrodzenia przy drodze.
- **Styl:** Prosty krzyż ślusarski z rur na ceglanym, dwustopniowym cokole.

2. Konstrukcja i materiał

- **Postument:** Dwustopniowy, czworoboczny postument z czerwonej cegły licowej na jasnej zaprawie – szersza podstawa i węższy, wyższy filar, nakryty ceglaną płytą.
- **Krzyż:** Smukły krzyż z rur stalowych, malowany na biało; na skrzyżowaniu ramion pierścień, końce ramion zakończone pogrubionymi nasadkami, na trzonie złączki rurowe. U nasady krzyża ornament z esownic z giętego pręta.
- **Otoczenie konstrukcyjne:** Krzyż ustawiony we wnęce wydzielonej z płotu posesji – wysokiego płotu z szarych, spatynowanych desek i niższego płotka sztachetowego z tyłu.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Krzyż:** bez pasyjki; pierścień na skrzyżowaniu ramion pełni rolę glorii.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od skrzyżowania ramion do płotu rozpięte wstęgi w kolorach żółtozielonym, białym i niebieskim; u stóp krzyża biały wazon z bukietem sztucznych słoneczników i zieleni; na niższym stopniu postumentu rojniki.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy asfaltowej drodze z piaszczystym poboczem, przed klombem z mydlnicą, pod wysokimi sosnami.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1995–2015.
- **Uzasadnienie:** Postument z cegły licowej na jasnej zaprawie oraz krzyż skręcony z rur i złączek z prostym ornamentem z pręta odpowiadają wiejskim realizacjom przełomu XX i XXI w. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja kompletna; na cegłach białe zacieki i wykwity, płot spatynowany. Otoczenie zadbane, z sezonowym przybraniem.

Przydrożny ołtarzyk przyścienny z figurą Matki Bożej i krucyfiksem

Lp.: 1729 **Sołectwo:** Podgać **Datowanie:** ok. 2000–2020

Współrzędne: 52.531888 N, 21.532782 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny ołtarzyk przyścienny z figurą Matki Bożej i krucyfiksem, zamocowany na ogrodzeniu posesji, z rozbudowanym ogródkiem wotywnym.
- **Styl:** Współczesna, ludowa aranżacja domowa – kapliczka półkowa w trójkątnym obramieniu z kwiatów.

2. Konstrukcja i materiał

- **Kapliczka:** Na płocie z pionowych desek malowanych na czarno zamocowana drewniana, ciemnobrązowa półka z trójkątnym (domkowym) obramieniem, zwieńczonym niewielkim krzyżykiem o rozszerzonych końcach ramion.
- **Krucyfiks:** Pod półką, na osi, biały krzyż z ciemną pasyjką; nad nim mosiężny dzwonek.
- **Ogródek:** Przed płotem rabata wysypana białym żwirem, obramowana niską palisadą z drewnianych wałków; w niej duże głazy polne (m.in. różowy granit) i drewniana ławka pod donice.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Gipsowa figura Matki Bożej, pomalowana na ciemno z połyskiem (farba miejscami złuszczona), w welonie, ze złożonymi do modlitwy dłońmi; zawieszone na niej łańcuszki, różańce i medaliki.
- **Na półce:** Obraz Matki Bożej Częstochowskiej w złoconej ramce, figurki Matki Bożej Niepokalanej i aniołków, lampki.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Trójkątne obramienie oplecione girlandą dużych sztucznych róż w kolorach różowym i białym, obok sztuczne magnolie. Pod kapliczką wisząca donica z białymi pelargoniami; na ławce

i rabacie donice z czerwonymi pelargoniami i fioletowymi kwiatami, liczne kompozycje sztucznych kwiatów, szyszki, znicze i solarne lampy w kształcie kul.

- **Otoczenie:** Ołtarzyk stoi przy drodze, na tle świerków i tui, obok znaku drogowego.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 2000–2020.
- **Uzasadnienie:** Współczesne materiały wyposażenia (seryjne figurki, sztuczne kwiaty, solarne lampy, donice z tworzyw) oraz świeżo malowany płot z desek wskazują na aranżację z ostatnich dwóch dekad, stale uzupełnianą. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Wszystkie elementy kompletne i czyste; miejsce bardzo zadbane, z żywymi roślinami i świeżymi dekoracjami.

Drewniany krzyż przydrożny z gablotką na trzonie i figurą Matki Bożej u stóp

Lp.: 1730 **Sołectwo:** Podgać **Datowanie:** 2. poł. XX w.

Współrzędne: 52.531665 N, 21.537791 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Drewniany krzyż przydrożny z gablotką na trzonie i figurą Matki Bożej u stóp, w ogrodzeniu.
- **Styl:** Tradycyjny wiejski krzyż drewniany z dekoracyjnymi nakładkami na końcach ramion.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z belek drewnianych malowanych na brązowo; na froncie trzonu i ramion wpuszczone jasne, kremowe listwy. Końce ramion i wierzchołek zakończone poszerzonymi, prostokątnymi nakładkami.
- **Gablotka:** Na trzonie drewniana, spatynowana szafka z dwuspadowym daszkiem, z przeszklonym frontem zamkniętym łukiem odcinkowym; poniżej wysunięta półka.
- **Podstawa:** U stóp krzyża płaski głaz granitowy.
- **Ogrodzenie:** Wieloboczny płotek z drewnianych sztachet o ściętych zakończeniach, malowanych na czerwonobrązowo.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion srebrzysta, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Druga pasyjka:** Pod gablotką mniejsza figura Chrystusa z zieloną patyną.
- **Gablotka:** Wewnątrz figurka w różowej szacie i białym płaszczu, na tle złocistej folii, ze sztucznymi kwiatami.
- **Figura u stóp:** Biała figura Matki Bożej z Lourdes, ze złożonymi do modlitwy dłońmi i błękitną szarfą.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od wierzchołka gablotki do narożników ogrodzenia rozpięte biało-błękitne wstęgi; trzon przewiązany błękitną szarfą, pod gablotką bukiet czerwonych i żółtych kwiatów, przy ogrodzeniu bukiet białych i czerwonych dalii. Na płotku rząd żółtozielonych kokardek i sztuczne kwiaty; przy figurze znicze.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, na skraju rozległej łąki, pod rozłożystym drzewem liściastym.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2. poł. XX w.
- **Uzasadnienie:** Forma drewnianego krzyża z nakładkami na końcach ramion i gablotką na trzonie jest typowa dla wiejskich krzyży powojennych. Spatynowana gablotka i patyna na mniejszej pasyjce świadczą o kilkudziesięcioletniej ekspozycji; malowanie krzyża, ogrodzenie i figura Matki Bożej pochodzą z późniejszych odnowień. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Krzyż i ogrodzenie odnowione, z kompletną powłoką; gablotka wyraźnie zwietrzała, szyba zabrudzona. Otoczenie zadbane, z sezonowym przybraniem.

Głaz pamiątkowy z tablicą

Lp.: 1731 **Sołectwo:** Podgać **Datowanie:** 2019 (listopad)

Współrzędne: 52.540384 N, 21.538556 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Głaz pamiątkowy z tablicą, w miejscu urodzenia Stanisława Wyszyńskiego – ojca Prymasa Tysiąclecia kard. Stefana Wyszyńskiego; w dawnej miejscowości Gać (obecnie część wsi Podgać).
- **Styl:** Współczesny pomnik w formie naturalnego głazu narzutowego z płytą kamienną.
- **Kontekst:** Głaz stoi przy miejscu, w którym znajdował się drewniany dom rodziny Wyszyńskich; ustawiono go w ramach projektu „Ocalić od zapomnienia – miejsce pochodzenia rodziny Prymasa Wyszyńskiego w Gaci".

2. Konstrukcja i materiał

- **Głaz:** Duży, nieregularny głaz narzutowy z różowo-brązowego, gruboziarnistego granitu.
- **Tablica:** Kwadratowa płyta z ciemnoszarego, drobnoziarnistego, polerowanego granitu, przykręcona do głazu czterema mosiężnymi śrubami.
- **Obramowanie:** Prostokątna rabata z ciemnym obrzeżem, wysypana białymi otoczakami.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Inskrypcja:** Wyryty, złocony napis: „„Gdy gaśnie pamięć ludzka, / dalej mówią kamienie" / Kard. Stefan Wyszyński (1901 – 1981)".

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Przed głazem wiązanki sztucznych kwiatów w barwach biało-czerwonych i kompozycja z białych róż i tulipanów; znicze, dwie czarne donice z roślinami, mała lampa solarna.
- **Otoczenie:** Głaz stoi przy drodze, przed betonowym ogrodzeniem z tralkami, otoczony obwódką z niskich krzewów.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** listopad 2019.
- **Uzasadnienie:** Pomnik ustawiono w listopadzie 2019 r. w ramach projektu „Ocalić od zapomnienia”.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Głaz i tablica bez uszkodzeń, napis czytelny; otoczenie bardzo zadbane.

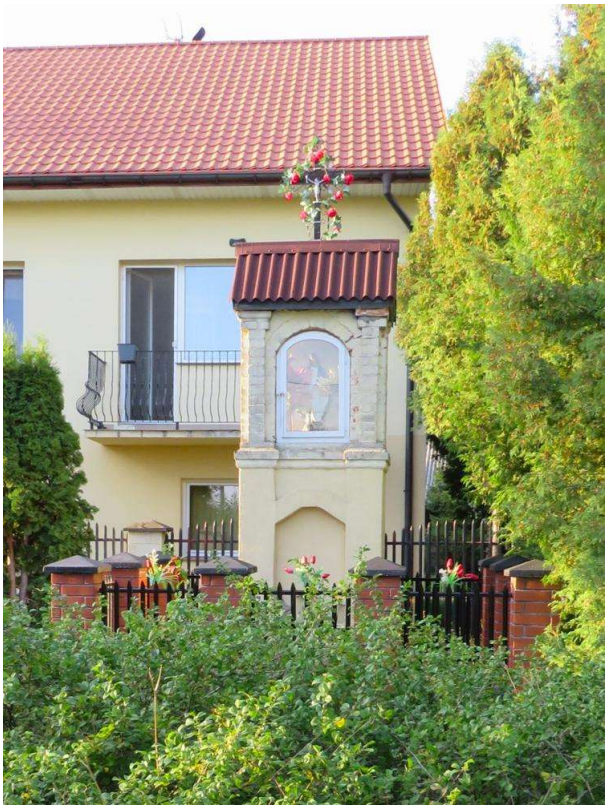
7. Informacje z tablicy edukacyjnej przy głazie

- Gać – dawna wieś, obecnie administracyjnie włączona do miejscowości Podgać – to miejsce rodzinnych związków kard. Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Tysiąclecia. W drugiej połowie XIX w. dziadek Prymasa, Piotr Wyszyński, kupił tu gospodarstwo w parafii Kamieńczyk.
- Drewniany dom Wyszyńskich spłonął w czasie II wojny światowej; stał dokładnie w miejscu widocznego obecnie budynku mieszkalnego.
- 28 marca 1876 r. w Gaci, w rodzinie Katarzyny i Piotra Wyszyńskich, urodził się Stanisław – przyszły ojciec Prymasa. Od 1891 r. uczył się śpiewu i gry na organach u organisty w Kamieńczyku, chodząc na próby do kościoła oddalonego o ok. 6 km.
- Stanisław pracował jako organista m.in. w Prostyni, gdzie 4 maja 1899 r. poślubił Juliannę Karp z Fidest. W latach 1903–1910 rodzina mieszkała w Zuzeli, gdzie urodziły się dzieci: Anastazja, Stefan, Stanisława, Janina i Wacław. W 1910 r. Wyszyńscy przeprowadzili się do Andrzejewa; w tym samym roku zmarła Julianna. Stanisław Wyszyński zmarł w Warszawie w 1970 r.
- Prymas Wyszyński darzył sentymentem rodzinne strony ojca i często odwiedzał Gać. Wśród erygowanych przez niego parafii jest parafia Najświętszej Maryi Panny Królowej Pokoju w Kicinach (30 kwietnia 1957 r.).
- **Szlak miejsc związanych z kard. Wyszyńskim:** Zuzela (miejsce urodzin Prymasa), Gać (miejsce urodzin jego ojca), Fidest (miejsce urodzin matki), Kamieńczyk (miejsce chrztu Stanisława, grób dziadków Piotra i Katarzyny), Prostyń (miejsce ślubu rodziców), Gaj-Fiszor (miejsce wypoczynku kard. Wyszyńskiego i kard. Karola Wojtyły).
- Projekt „Ocalić od zapomnienia” zrealizowano dzięki staraniom mieszkańców wsi Podgać i sołtys Katarzyny Tryc, radnej Gminy Zabrodzie Marii Podolak oraz pracowników samorządowych Gminy Zabrodzie; Podgać–Zabrodzie, listopad 2019 r. Sfinansowano ze środków programu „Działaj Lokalnie” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce.

Murowana kapliczka słupowa z przeszkloną wnęką i figurą Chrystusa

Lp.: 1732 **Sołectwo:** Podgać **Datowanie:** ok. 1950–1969

Współrzędne: 52.540853 N, 21.537235 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Murowana kapliczka słupowa z przeszkloną wnęką i figurą Chrystusa, wkomponowana w ogrodzenie przed domem.
- **Styl:** Tradycyjna, dwukondygnacyjna kapliczka murowana z ceglanymi pilastrami i łukiem nad wnęką.

2. Konstrukcja i materiał

- **Dolna kondygnacja:** Czworoboczny cokół otynkowany i malowany na kremowo, z płyciną zamkniętą łukiem ostrym; zakończony profilowanym gzymsem.
- **Górna kondygnacja:** Mur z cegły, malowany na kremowo, z widocznym wątkiem i miejscami złuszczoną farbą, spod której wychodzi czerwona cegła. Na narożach ceglane pilastry z gzymsikami, nad wnęką łuk z cegieł ułożonych promieniście. Na ścianach bocznych ślepe wnęki zamknięte półkoliście.
- **Wnęka:** Głęboka, zamknięta półkoliście, z białą, drewnianą, przeszkloną ramą-drzwiczkami na zamek.
- **Zadaszenie:** Dwuspadowy daszek kryty brązową onduliną, wysunięty poza lico, na drewnianej konstrukcji; szczyty szalowane deskami.
- **Krzyż:** Na daszku ciemny, metalowy krzyż ażurowy z esownicami.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Na krzyżu jasna figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Figura:** We wnęce polichromowana figura Chrystusa w białej szacie, z długimi ciemnymi włosami; obok sztuczne kwiaty.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Krzyż oplecony girlandą sztucznych czerwonych róż; na słupkach ogrodzenia bukiety sztucznych czerwonych tulipanów.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi w linii ogrodzenia z ceglanych słupków nakrytych czarnymi daszkami i czarnych przęseł metalowych, przed domem, między krzewami i tujami.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1950–1969.
- **Uzasadnienie:** Dwukondygnacyjna, murowana bryła z ceglanymi pilastrami, łukiem nad wnęką i płyciną w cokole odpowiada kapliczkom z okolicy datowanym na lata 1960–1962 (w Przykorach i Dębinkach). Pokrycie daszku, rama wnęki i malowanie pochodzą z późniejszych remontów; ogrodzenie jest współczesne. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

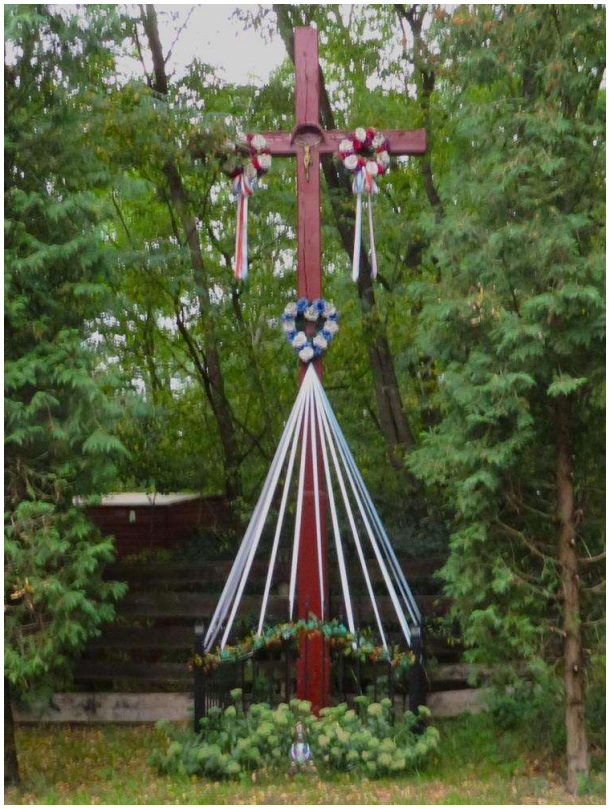
- Dobry. Konstrukcja stabilna; farba na ceglanej kondygnacji złuszczona, miejscami odsłonięta cegła i ubytki spoin. Pokrycie z onduliny i rama wnęki w dobrym stanie; otoczenie zadbane.

Przykory (5)

Wysoki drewniany krzyż przydrożny z pasyjką

Lp.: 1760 **Sołectwo:** Przykory **Datowanie:** ok. 1995–2010

Współrzędne: 52.479200 N, 21.483842 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki drewniany krzyż przydrożny z pasyjką, w niskim ogrodzeniu.
- **Styl:** Tradycyjny wiejski krzyż z belek, z blaszanym daszkiem nad pasyjką.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Krzyż łaciński z grubych belek drewnianych o przekroju prostokątnym, malowanych na brunatnoczerwono; na powierzchni podłużne pęknięcia drewna.
- **Daszek:** Nad pasyjką niewielki, półkolisty daszek z blachy.
- **Ogrodzenie:** Niskie, czworoboczne ogrodzenie z czarnych prętów, ze słupkami narożnymi.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Złocona, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na ramionach dwa wieńce ze sztucznych białych i czerwonych róż z biało-czerwono-niebieskimi wstążkami; na trzonie wieniec w kształcie serca z białych i niebieskich róż, od którego do ogrodzenia rozpięte białe wstęgi; na ogrodzeniu girlanda sztucznych kwiatów; u stóp rozchodniki i znicz.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, na tle drewnianego płotu, tui i drzew liściastych.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1995–2010.

- **Uzasadnienie:** Belki o regularnym, maszynowym przekroju i stosunkowo świeża powłoka malarska wskazują na krzyż z przełomu XX i XXI w.; pęknięcia drewna świadczą o kilkunastoletniej ekspozycji. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja stabilna, powłoka malarska kompletna, drewno z podłużnymi pęknięciami; obiekt zadbany, z odświętnym przybraniem.

Murowana kapliczka słupowa z przeszkloną wnęką i figurą Matki Bożej

Lp.: 1761 **Sołectwo:** Przykory **Datowanie:** 1960

Współrzędne: 52.477587 N, 21.483368 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Murowana kapliczka słupowa z przeszkloną wnęką i figurą Matki Bożej, z inskrypcją fundacyjną, w ogrodzeniu, przy drodze polnej.
- **Styl:** Tradycyjna kapliczka ceglana z czterospadowym dachem namiotowym i kutym krzyżem.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Czworoboczny słup z czerwonej cegły licowej na jasnej, wypukłej spoinie; nad wnęką łuk z cegieł ułożonych promieniście.
- **Wnęka:** Wnęka zamknięta półkoliście, z białymi, drewnianymi, przeszklonymi drzwiczkami.
- **Tablica:** Pod wnęką wmurowana jasna, kamienna tablica z wyrytym napisem.
- **Zadaszenie:** Stromy, czterospadowy daszek namiotowy z wysuniętym okapem, kryty czerwonym gontem bitumicznym w kształcie łusek; okap z ozdobnie wycinaną krawędzią.
- **Krzyż:** Na szczycie kuty krzyż z esownicami i spiralami, z grotami w kształcie serca na końcach ramion, z niewielką pasyjką.
- **Ogrodzenie:** Niski płotek z bordowych sztachet o białych zakończeniach.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** We wnęce biała figura Matki Bożej z Lourdes ze złożonymi dłońmi, otoczona wieńcem ze sztucznych różowych kwiatów; obok świece.
- **Tablica:** „SŁODKIE / SERCE MARYII / BĄDŹ / NAM NASZĄ / MIŁOŚCIĄ / 1960” (zachowana oryginalna pisownia).

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od okapu do narożników płotka rozpięte wstęgi w kolorach żółtym, białym i zielonym; na płotku bukiety sztucznych żółtych żonkili; przed płotkiem rabata z aksamitkami i osteospermum.

- **Otoczenie:** Kapliczka stoi przy skrzyżowaniu z drogą polną, między dwoma krzewami jałowca, na tle pól.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1960 (data z tablicy).
- **Uzasadnienie:** Data „1960” wyryta na tablicy pod wnęką; ceglana bryła z łukiem nad wnęką i kuty krzyż odpowiadają tej dacie. Pokrycie z gontu bitumicznego i płotek pochodzą z późniejszych remontów.

6. Stan zachowania

- Dobry. Mur ceglany kompletny, spoiny odnowione; pokrycie dachu z porostami; drzwiczki i figura zadbane. Otoczenie zadbane.

Wysoki krzyż metalowy z pasyjką i ołtarzykiem u stóp

Lp.: 1762 **Sołectwo:** Przykory **Datowanie:** ok. 1970–1989

Współrzędne: 52.479195 N, 21.489877 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż metalowy z pasyjką i ołtarzykiem u stóp, przy drodze.
- **Styl:** Ślusarski krzyż ażurowy z kształtowników, ozdobiony esownicami i grotami.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Trzon i ramiona z dwóch równoległych kształtowników stalowych połączonych poprzeczkami (układ drabinkowy z prostokątnymi prześwitami), malowane na szaro. Końce ramion i wierzchołek zakończone grotami.
- **Dekoracja:** Wzdłuż ramion i trzonu biegną pręty zakończone esownicami, tworzące ażurowe obramienie.
- **Gloria:** Na skrzyżowaniu ramion okrągła tarcza z ząbkowanym obrzeżem, tło dla pasyjki; nad nią tabliczka INRI.
- **Ołtarzyk:** U stóp krzyża stolik nakryty obrusem w kwiaty.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Złocona figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Figura na ołtarzyku:** Jasna figura Matki Bożej Niepokalanej.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od trzonu rozpięte wstęgi w kolorach żółtym, białym, niebieskim, czerwonym i zielonym; na trzonie bukiety i girlanda ze sztucznych róż; na ołtarzyku znicze, lampiony i sztuczne kwiaty; obok pieniek z bukietem; u stóp rozchodniki.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, przed ogrodzeniem z siatki, na tle świerka, trzmieliny i drzew owocowych.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1989.
- **Uzasadnienie:** Ażurowy krzyż z dwóch kształtowników z ząbkowaną glorią i dekoracją z esownic jest bliźniaczy z krzyżem przy polu w Mościskach i odpowiada krzyżom ślusarskim z okolicy datowanym na 1978 r. (w Dębinkach i Adelinie) – prawdopodobnie ten sam warsztat lub wzór. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja kompletna i stabilna, powłoka malarska bez wyraźnych ubytków; obiekt bardzo zadbany, z bogatym przybraniem.

Wysoki krzyż metalowy z pasyjką i datą fundacji

Lp.: 1763 **Sołectwo:** Przykory **Datowanie:** 2003 (VIII 2003)

Współrzędne: 52.480061 N, 21.495556 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż metalowy z pasyjką i datą fundacji, w ogrodzeniu, przy drodze.
- **Styl:** Współczesny krzyż ślusarski o prostej formie, z daszkiem nad pasyjką.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Krzyż łaciński z kształtowników stalowych o przekroju prostokątnym, malowany na biało; wierzchołek i końce ramion zakończone małymi pierścieniami z pręta.
- **Daszek:** Nad pasyjką półkolisty daszek z blachy.
- **Ogrodzenie:** Czworoboczne ogrodzenie z białych, metalowych sztachet zakończonych grotami; na narożnikach lampki ogrodowe.
- **Ołtarzyk:** Przed ogrodzeniem niski stolik nakryty koronkowym obrusem.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Złocona figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcja:** Na ramionach krzyża ciemne cyfry „20” i „03 r.”, na trzonie pod pasyjką „VIII” – data sierpień 2003 r.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie trzy wieńce z ciemnej zieleni i sztucznych czerwonych i pomarańczowych róż; od trzonu rozpięte wstążki żółte i różowe; na ogrodzeniu sztuczne kwiaty; na ołtarzyku znicze i lampiony.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, między słupami linii energetycznej, na tle drzew i ceglanego budynku gospodarczego.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2003 (sierpień; data na krzyżu).
- **Uzasadnienie:** Rok 2003 rozpisany na ramionach krzyża („20” i „03 r.”), miesiąc „VIII” na trzonie pod pasyjką.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja kompletna, powłoka malarska miejscami przybrudzona; otoczenie częściowo zarośnięte, przybranie zadbane.

Murowana kapliczka słupowa z przeszkloną wnęką i figurą Matki Bożej Niepokalanej

Lp.: 1764 **Sołectwo:** Przykory **Datowanie:** ok. 1960–1989

Współrzędne: 52.480277 N, 21.500474 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Murowana kapliczka słupowa z przeszkloną wnęką i figurą Matki Bożej Niepokalanej, w ogrodzeniu, na skraju pola.
- **Styl:** Tradycyjna kapliczka murowana z czterospadowym daszkiem i krzyżem na szczycie.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Czworoboczny słup murowany, pokryty szarym tynkiem o grubej, nakrapianej fakturze (tzw. baranek), niemalowany.
- **Wnęka:** Wnęka zamknięta półkoliście, z białymi, drewnianymi, przeszklonymi drzwiczkami.
- **Zadaszenie:** Czterospadowy daszek namiotowy kryty ciemnobrązową blachą na rąbek.
- **Krzyż:** Na szczycie ciemny krzyż metalowy ze złoconą pasyjką.
- **Ogrodzenie:** Niskie ogrodzenie z czarnych prętów zakończonych grotami, między białymi, betonowymi słupkami narożnymi.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Figura:** Matka Boża Niepokalana w typie Cudownego Medalika – w białej sukni i niebieskim płaszczu, z rękami opuszczonymi i rozłożonymi, na tle wieńca ze sztucznych róż; u jej stóp obrazek św. Jana Pawła II i świece.
- **Tabliczka:** Pod wnęką niewielka ciemna tabliczka.
- **Inskrypcje:** brak czytelnych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Od szczytu daszku do narożników ogrodzenia rozpięte wstęgi w kolorach czerwonym, zielonym, żółtym, białym i niebieskim; na ogrodzeniu bukiety sztucznych czerwonych i białych kwiatów. Przed kapliczką stolik nakryty obrusem, na nim znicze i lampion; u stóp rozchodniki.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi przy drodze polnej, pod starym drzewem, na skraju pól, z widokiem na zabudowę wsi.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1960–1989.
- **Uzasadnienie:** Murowany słup z półkolistą wnęką i tynkiem „baranek” odpowiada kapliczkom wznoszonym w okolicy w latach 1960–1962 (w Przykorach i Dębinkach) i później w okresie PRL. Pokrycie z blachy na rąbek i drzwiczki pochodzą z późniejszych remontów. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Tynk kompletny, bez większych ubytków; drzwiczki z łuszczącą się farbą; pokrycie dachu nowe. Obiekt zadbany, z odświętnym przybraniem.

Słopsk (10)

Przydrożny krzyż kowalski na kamiennym obelisku

Lp.: 1662 **Sołectwo:** Słopsk **Datowanie:** ok. 1890–1939

Współrzędne: 52.518639 N, 21.341222 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż kowalski na kamiennym obelisku.
- **Styl:** Tradycyjna forma obeliskowa z ażurowym krzyżem kutym – typ charakterystyczny dla fundacji przełomu XIX i XX w. oraz okresu międzywojennego.

2. Konstrukcja i materiał

- **Postument:** Dwustopniowy cokół z wysuniętą płytą gzymsową, nad nim wysoki, czworoboczny obelisk wyraźnie zwężający się ku górze, zwieńczony profilowaną, wysuniętą czapą. Materiał: szary, gruboziarnisty kamień (granit lub sztuczny kamień z kruszywem granitowym), z naturalnymi przebarwieniami.
- **Krzyż:** Kuty krzyż żelazny, czarny. Ramiona i górna część trzonu ażurowe, wypełnione spiralnymi esownicami, zakończone rombowymi grotami.
- **Nasada krzyża:** Dolna część trzonu z kilku prętów rozchodzących się w kształt liry, z parą ozdobnych wolut w miejscu połączenia z częścią ażurową; całość osadzona w czapie obelisku.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion pełna, ciemna tarcza (medalion) z figurą ukrzyżowanego Chrystusa w kolorze złota/mosiądzu.
- **Gloria:** Od tarczy odchodzą faliste, płomieniste promienie.
- **Inskrypcje:** brak widocznych na zdjęciu.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Skromne – na płycie gzymsowej cokołu bukiety sztucznych kwiatów (żółte, różowe, czerwone) oraz lampion; brak wstążek.
- **Otoczenie:** Obelisk stoi na zadbanym trawniku przy drodze, za współczesnym płotem z czarnych sztachet zakończonych grotami, obok przystanku autobusowego.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** koniec XIX – 1. połowa XX w. (ok. 1890–1939); ogrodzenie i otoczenie współczesne.
- **Uzasadnienie:** Ciosany obelisk z profilowaną czapą oraz kuty krzyż z esownicami, tarczą z promieniami i lirową nasadą to forma typowa dla przydrożnych krzyży kowalskich sprzed II wojny światowej. Brak daty – możliwe do doprecyzowania w wywiadzie z mieszkańcami.

6. Stan zachowania

- Dobry. Kamień z naturalnymi przebarwieniami i nalotami, bez widocznych ubytków; krzyż kompletny.

Kapliczka ścienna (wnękowa) w elewacji frontowej domu mieszkalnego

Lp.: 1663 **Sołectwo:** Słopsk **Datowanie:** ok. 1960–1985

Współrzędne: 52.518929 N, 21.340263 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka ścienna (wnękowa) w elewacji frontowej domu mieszkalnego.
- **Styl:** Domowa kapliczka fasadowa, zaprojektowana razem z wykończeniem budynku – element tradycji umieszczania wizerunku maryjnego na frontonie domu.

2. Konstrukcja i materiał

- **Wnęka:** Niewielka, prostokątna, zamknięta u góry trójbocznie (ścięte narożniki), osadzona na osi fasady, w pasie podokapowym między dwoma małymi okienkami poddasza. Zamknięta szybą.
- **Obramienie:** Mozaika z płaskich, nieregularnych płyt kamienia łupanego (piaskowiec) w odcieniach ochry, beżu, różu i czerwieni, na jasnej zaprawie, układana w łuk wokół wnęki.
- **Spójność z budynkiem:** Ten sam kamień łupany pokrywa lukarnę z trzema oknami na dachu oraz cokół budynku – kapliczka jest częścią jednolitego projektu wykończenia elewacji.

3. Ikonografia

- **Figura:** Matka Boża Niepokalana w typie Cudownego Medalika – postać stojąca, w białej sukni i błękitnym płaszczu, z rękami opuszczonymi i dłońmi otwartymi ku dołowi; na niebieskawym tle wnęki.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Brak widocznych dekoracji – kapliczka jest umieszczona wysoko, poza zasięgiem ręki, a jej oprawę stanowi wyłącznie kamienne obramienie.
- **Otoczenie:** Kapliczka zdobi elewację domu z szarym tynkiem strukturalnym i dachem krytym falistym eternitem, oddzielonego od drogi ogrodzeniem z czarnych prętów zakończonych grotami.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1960–1985, równocześnie z budową lub wykończeniem domu.
- **Uzasadnienie:** Tynk strukturalny typu „baranek”, okładziny z kamienia łupanego, falisty eternit na dachu oraz dawna tabliczka z wiejską numeracją posesji obok nowej tabliczki adresowej to cechy budownictwa wiejskiego lat 60.–80. XX w.

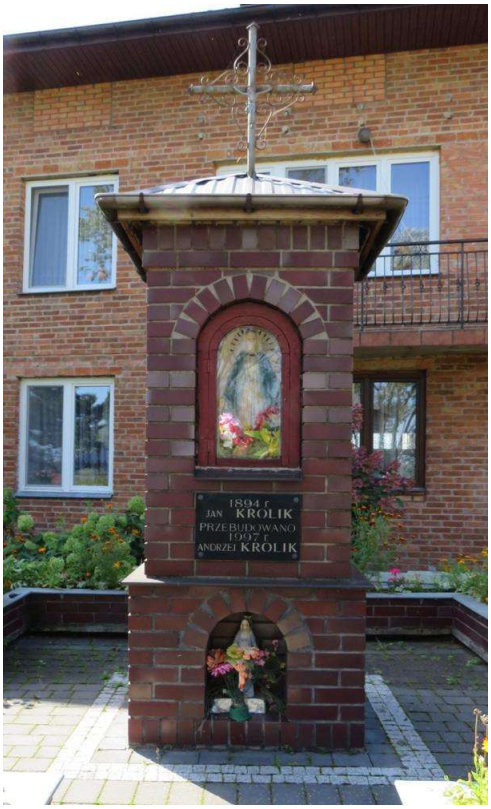
6. Stan zachowania

- Dobry. Obramienie kompletne, szyba cała; figura czytelna.

Przydrożna kapliczka słupowa z dwiema niszami (górną przeszkloną i dolną otwartą)

Lp.: 1664 **Sołectwo:** Słopsk **Datowanie:** 1894 (fundacja); przebudowa 1997

Współrzędne: 52.519665 N, 21.337778 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożna kapliczka słupowa z dwiema niszami (górną przeszkloną i dolną otwartą).
- **Styl:** Murowana kapliczka klinkierowa, kontynuująca rodzinną fundację z XIX w.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Murowany z klinkieru w odcieniach bordo i ciemnego brązu, z jasną spoiną. Szerszy cokół zakończony ciemną płytą-gzymsem, nad nim czworoboczny słup.
- **Zadaszenie:** Niski, czterospadowy daszek z blachy na drewnianej konstrukcji, mocno wysunięty poza lico muru, z rynnami na metalowych hakach.
- **Zwieńczenie:** Metalowy krzyż z rury w kolorze srebrnym, z ażurowymi wypełnieniami z esownic w narożach między ramionami.
- **Nisza górna:** Zamknięta półkoliście, z łukiem z cegieł ułożonych promieniście; zamknięta drewnianymi, bordowymi drzwiczkami na zawiasach, przeszklonymi.
- **Nisza dolna:** W cokole, mniejsza, zamknięta łukiem ceglanym, otwarta.

3. Ikonografia

- **Nisza górna:** Figura Matki Bożej Niepokalanej (biała suknia, błękitny płaszcz) na tle złotej glorii promienistej wokół głowy.
- **Nisza dolna:** Mała, stojąca figurka Matki Bożej Niepokalanej (biało-błękitna, ze złotą aureolą).
- **Inskrypcja:** Między niszami czarna tablica przykręcona czterema śrubami, z jasnym napisem: „1894 r. / JAN KRÓLIK / PRZEBUDOWANO / 1997 r. / ANDRZEJ KRÓLIK”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** W obu niszach u stóp figur bukiety sztucznych kwiatów (róż, czerwień, żółć, pomarańcz); w dolnej niszy znicz. Brak wstążek.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi na placyku z grafitowej kostki z jasnym obramowaniem, otoczonym niskimi klinkierowymi murkami z rabatami (aksamitki, hortensje), przed domem z czerwonej cegły.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** fundacja 1894 r.; obecna forma z przebudowy w 1997 r. (dane z tablicy).
- **Uzasadnienie:** Tablica podaje obie daty i obu fundatorów z rodziny Królików. Klinkier, blaszany daszek i kostka brukowa odpowiadają przebudowie z 1997 r.; z obiektu XIX-wiecznego nie zachowały się widoczne elementy.

6. Stan zachowania

- Dobry. Mur i spoiny kompletne; obiekt zadbany, z bieżącą opieką.

Przydrożny krzyż drewniany z otwartą niszą i rzeźbionym wizerunkiem Świętego Oblicza

Lp.: 1665 **Sołectwo:** Słopsk **Datowanie:** 1999 (obecny krzyż); tradycja od 1902

Współrzędne: 52.519614 N, 21.334119 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż drewniany z otwartą niszą i rzeźbionym wizerunkiem Świętego Oblicza.
- **Styl:** Ciesielski krzyż ludowy z elementem snycerskim.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z belek o przekroju prostokątnym; dolny odcinek trzonu pogrubiony, ze schodkowym przejściem. Końce ramion ścięte skośnie, wierzchołek płaski. Drewno pokryte brązowo-pomarańczową powłoką, obecnie mocno złuszczoną.
- **Tabliczka:** Na trzonie ciemna, prostokątna tabliczka przykręcona dwiema śrubami.
- **Nisza:** W pogrubionej dolnej części trzonu wycięta otwarta nisza zamknięta półkoliście, obramowana ząbkowaną, białą blachą (stylizowane promienie). Pod nią półka (betonowa lub kamienna płyta).

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion metalowa, srebrzysta figura ukrzyżowanego Chrystusa pod półkolistym daszkiem z ząbkowanej blachy.
- **Płaskorzeźba:** Na półce przed niszą drewniana płyta w kształcie krzyża z wyrzeźbioną twarzą Chrystusa (Święte Oblicze / Chusta Weroniki) – ręczna praca snycerska.
- **Inskrypcja:** Na tabliczce dwie daty: „13 VI 1999” i „1902”; poprzedzające je skróty są nieczytelne na zdjęciu.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Wokół płaskorzeźby wianek ze sztucznych kwiatów (białe i różowe róże); wewnątrz ogrodzenia lampion, jasne nakrycie (serweta) i kępy żółto kwitnących rudbekii.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawiastym pasie przy drodze, na tle drzew liściastych i sosen, wewnątrz wielobocznego płotu ze sztachet malowanych na brązowo; nad nim przewody napowietrzne.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** obecny krzyż – 13 czerwca 1999 r.; tradycja miejsca – od 1902 r. (daty z tabliczki).
- **Uzasadnienie:** Tabliczka wskazuje najpewniej rok wzniesienia pierwotnego krzyża (1902) i datę postawienia obecnego (1999). Zaawansowane zwietrzenie drewna odpowiada ok. 25 latom ekspozycji. Rzeźbiona płaskorzeźba może pochodzić z tego samego okresu lub z wcześniejszego krzyża.

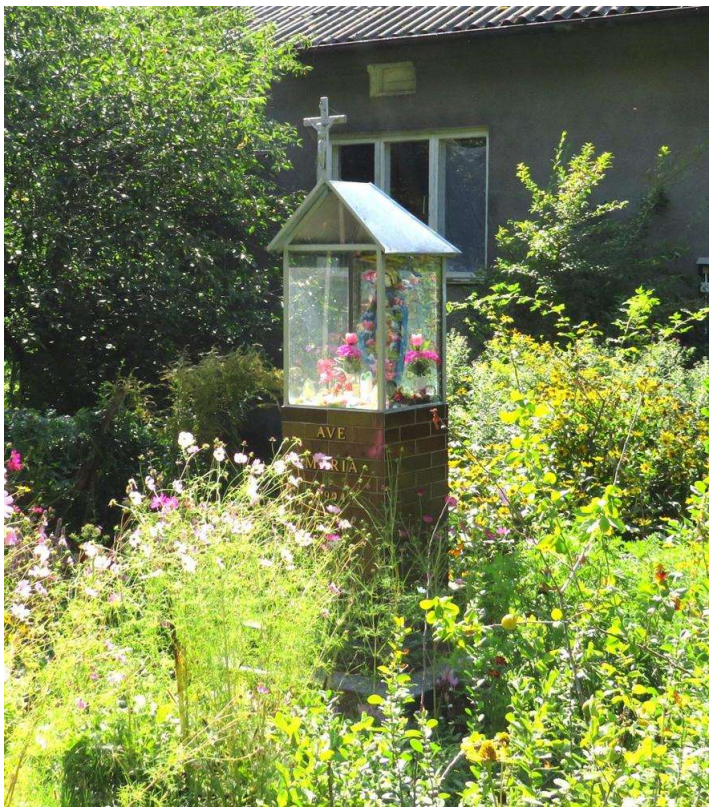
6. Stan zachowania

- Dostateczny. Drewno zwietrzałe, ze spękaniami wzdłużnymi; powłoka malarska w dużej części złuszczona. Płot ze śladami zużycia. Obiekt pod bieżącą opieką (kwiaty, znicze).

Przydomowa kapliczka słupowa z przeszkloną gablotą domkową

Lp.: 1666 **Sołectwo:** Słopsk **Datowanie:** 1994

Współrzędne: 52.519165 N, 21.329167 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydomowa kapliczka słupowa z przeszkloną gablotą domkową.
- **Styl:** Współczesna kapliczka na cokole obłożonym płytkami, z gablotą w ramie aluminiowej.

2. Konstrukcja i materiał

- **Cokół:** Czworoboczny, obłożony ciemnobrązowymi płytkami klinkierowymi (wzór cegły) z jasną spoiną, posadowiony na płycie kamiennej.
- **Gablota:** Wysoka, przeszklona ze wszystkich stron, w jasnej ramie aluminiowej.
- **Zadaszenie:** Stromy, dwuspadowy daszek z gładkiej, srebrzystej blachy; trójkątne szczyty przeszklone.
- **Zwieńczenie:** Na kalenicy, nad frontowym szczytem, biały krucyfiks z figurą ukrzyżowanego Chrystusa.

3. Ikonografia

- **Figura:** Wewnątrz gabloty figura Matki Bożej w błękitnym płaszczu, częściowo przesłonięta girlandami kwiatów.
- **Inskrypcja:** Na frontowej ścianie cokołu złote litery: „AVE / MARIA / 1994”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Figurę oplatają girlandy drobnych sztucznych kwiatów; tylna ścianka gabloty oklejona folią witrażową w kolorowe kwiaty. U stóp figury bukiety sztucznych kwiatów (róż, czerwień), lampki w kształcie tulipanów, świece i drobne dewocjonalia.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi w bujnym ogrodzie przydomowym (kosmosy, rudbekie, krzewy) przed szarym, tynkowanym domem.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 1994 (data z inskrypcji).
- **Uzasadnienie:** Rok wzniesienia podany na cokole; aluminiowa gablota, płytki klinkierowe i blaszany daszek odpowiadają temu okresowi.

6. Stan zachowania

- Dobry. Gablota kompletna, przeszklenie całe; wnętrze bogato i na bieżąco dekorowane.

Przydomowa kapliczka wnękowa z kamienia polnego

Lp.: 1667 **Sołectwo:** Słopsk **Datowanie:** ok. 1960–1990

Współrzędne: 52.519087 N, 21.329341 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydomowa kapliczka wnękowa z kamienia polnego.
- **Styl:** Ludowa forma kamieniarska z otoczaków – kapliczka budowana własnoręcznie z lokalnego materiału.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Murowany z kamieni polnych (otoczaków) na zaprawie cementowej, w odcieniach czerwieni, różu, szarości i bieli; u podstawy duże głazy, ku górze kamienie coraz mniejsze. Bryła zwężająca się ku górze.
- **Zwieńczenie:** Półkoliste, ułożone z drobnych otoczaków; na szczycie prosty, ciemny krzyż łaciński z płaskich belek (prawdopodobnie metalowy).
- **Wnęka:** Prostokątna, w stalowej ramie z półkolistym naświetlem (żółtawa szyba), zamknięta przeszklonymi drzwiczkami z zamkiem. Parapet z niebieskich płytek ceramicznych, częściowo wykruszonych.

3. Ikonografia

- **Figura:** Matka Boża Niepokalana w typie Cudownego Medalika – biała suknia, błękitny płaszcz, ręce rozłożone ku dołowi; ustawiona na białym postumencie.
- **Inskrypcje:** brak widocznych (pod parapetem niewielki ciemny element – możliwa tabliczka, nieczytelna).

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Po bokach figury dwa świeczniki ze świecami; z prawej duża sztuczna czerwona róża i drobniejsze sztuczne kwiaty.

- **Otoczenie:** Kapliczka stoi na trawniku przydomowym, między drzewami iglastymi, na tle zabudowań gospodarczych.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1960–1990.
- **Uzasadnienie:** Mur z otoczaków na zaprawie cementowej, stalowa rama z naświetlem i ceramiczne płytki parapetu to rozwiązania typowe dla samodzielnie wznoszonych kapliczek przydomowych drugiej połowy XX w. Figura gipsowa, seryjna.

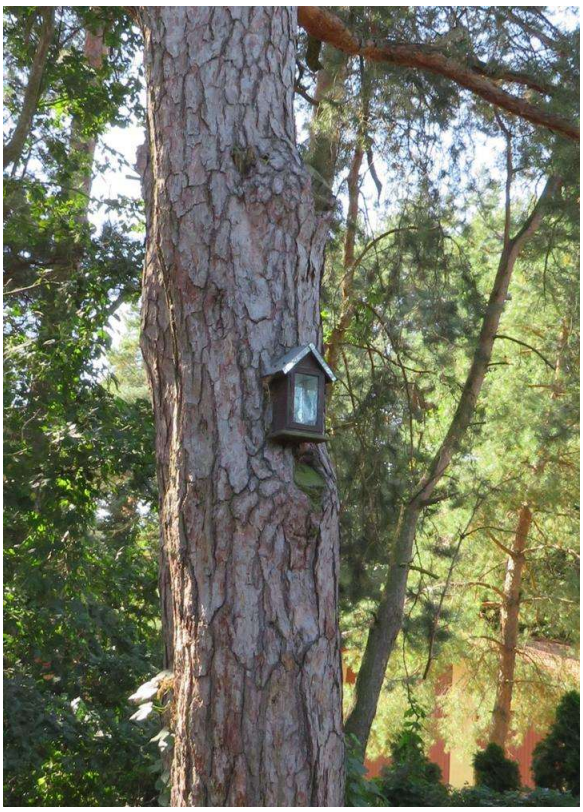
6. Stan zachowania

- Dostateczny. Mur kamienny stabilny; płytki parapetu wykruszone, rama z ogniskami korozji, szyba zabrudzona.

Kapliczka nadrzewna (szafkowa

Lp.: 1668 **Sołectwo:** Słopsk **Datowanie:** ok. 1980–2000

Współrzędne: 52.523234 N, 21.329393 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Kapliczka nadrzewna (szafkowa, domkowa).
- **Styl:** Ludowa kapliczka zawieszona na drzewie, w formie miniaturowego domku.

2. Konstrukcja i materiał

- **Osadzenie:** Mała szafka przymocowana do pnia starej sosny, na wysokości ok. 2–2,5 m, nad zarośniętą blizną po odciętym konarze.
- **Korpus:** Ciemnobrązowa szafka drewniana na planie prostokąta, z wysuniętą półką-podstawą.
- **Zadaszenie:** Stromy, dwuspadowy daszek kryty blachą, z jasnymi, srebrzystymi obróbkami krawędzi.
- **Zwieńczenie:** Na kalenicy miniaturowy, metalowy krzyżyk.
- **Front:** Przeszklone drzwiczki w drewnianej ramie, z małym zamknięciem (gałką) z prawej strony.

3. Ikonografia

- **Figura:** Wewnątrz, na jasnym tle, niewielka stojąca figurka Matki Bożej w jasnych szatach.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Po obu stronach figurki drobne ozdoby (miniaturowe kwiatki lub lampki); poza tym brak dekoracji zewnętrznych.
- **Otoczenie:** Sosna z kapliczką rośnie w zadrzewionym ogrodzie, wśród sosen i drzew liściastych; w tle zabudowania.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1980–2000.

- **Uzasadnienie:** Prosta drewniana szafka z blaszaną obróbką daszku to typowa forma przydomowych kapliczek nadrzewnych końca XX w.; ciemna, spatynowana powierzchnia drewna wskazuje na kilkudziesięcioletnią ekspozycję. Brak daty.

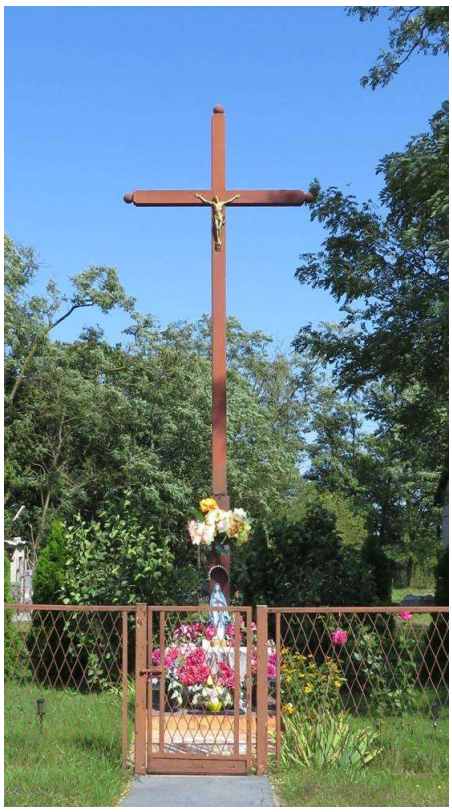
6. Stan zachowania

- Dobry. Szafka kompletna i stabilnie zamocowana, przeszklenie całe; drewno pociemniałe.

Przydrożny krzyż gałkowy z niszą i ołtarzykiem maryjnym u podstawy

Lp.: 1669 **Sołectwo:** Słopsk **Datowanie:** ok. 1990–2010

Współrzędne: 52.518747 N, 21.346887 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż gałkowy z niszą i ołtarzykiem maryjnym u podstawy.
- **Styl:** Prosty krzyż łaciński z kulistymi zakończeniami ramion – forma typowa dla współczesnych wiejskich fundacji.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z gładko obrobionych belek o przekroju prostokątnym, malowany na kolor rdzawobrązowy; dolny odcinek trzonu nieco pogrubiony. Wykonany z profili stalowych (potwierdzone na miejscu).
- **Zakończenia:** Wszystkie trzy końce ramion zwieńczone kulistymi gałkami.
- **Nisza:** U dołu trzonu półkoliście zamknięta nisza, obramowana ząbkowaną blachą (stylizowane promienie).
- **Ołtarzyk:** Przed krzyżem murowany stopień z cegły i stół (postument) nakryty białym obrusem.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion złocona figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Figura maryjna:** Na ołtarzyku, przed niszą, figura Matki Bożej Niepokalanej ze złożonymi do modlitwy dłońmi, w białej sukni i błękitnym płaszczu.
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie, nad niszą, wianek z drutu (korona cierniowa) z bukietem sztucznych kwiatów (pomarańczowe, kremowe, różowe). Ołtarzyk obficie obłożony sztucznymi kwiatami (róż, czerwień, biel); przed nim wazon i lampiony. Brak wstążek.

- **Otoczenie:** Krzyż stoi na ogrodzonym placyku przy drodze, za brązowym płotem z siatką w romby i furtką, do której prowadzi chodnik z kostki; wewnątrz róże, rudbekie i lampki ogrodowe.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1990–2010.
- **Uzasadnienie:** Krzyż ze stalowych profili z kulistymi gałkami, seryjna złocona pasyjka i ołtarzyk z cegły wskazują na obiekt z przełomu XX i XXI w.; malowanie i otoczenie odnawiane na bieżąco.

6. Stan zachowania

- Dobry. Powłoka malarska ciągła, krzyż stabilny; ogrodzenie z niewielkimi ogniskami korozji. Obiekt zadbany.

Wolnostojąca figura przydrożna Matki Bożej na murowanym postumencie

Lp.: 1670 **Sołectwo:** Słopsk **Datowanie:** 2020

Współrzędne: 52.516679 N, 21.354444 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wolnostojąca figura przydrożna Matki Bożej na murowanym postumencie.
- **Styl:** Współczesna figura maryjna na prostym słupie klinkierowym.

2. Konstrukcja i materiał

- **Postument:** Czworoboczny słup obłożony płytkami klinkierowymi w kolorze piaskowo-żółtym z ciemną spoiną, nakryty ciemną płytą (granit lub konglomerat).
- **Posadowienie:** Postument stoi na kwadratowym podeście z szarej kostki betonowej, obramowanym jaśniejszym pasem kostki.

3. Ikonografia

- **Figura:** Matka Boża Niepokalana w typie Cudownego Medalika – postać stojąca na kuli ziemskiej, depcząca węża, z rękami opuszczonymi i dłońmi otwartymi ku dołowi; biała, odlew (prawdopodobnie żywica lub sztuczny kamień).
- **Inskrypcja:** Na froncie postumentu czarna tablica z jasnym napisem: „MATKO BOŻA / ŁASKAWA / BROŃ NAS”; w prawym dolnym rogu drobna data „2020 R.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na płycie nakrywowej, po obu stronach figury, dwa białe lampiony. U stóp postumentu duża kompozycja sztucznych kwiatów (czerwone piwonie i róże z liśćmi) oraz złoty lampion; na podeście dekoracyjne druciki z koralikami i lampki solarne w narożnikach.
- **Otoczenie:** Figura stoi na skraju łąki przy drodze, między dwoma młodymi iglakami, na tle drzew i lasu.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2020 (data na tablicy).
- **Uzasadnienie:** Data na tablicy oraz współczesne materiały – płytki klinkierowe, seryjny odlew figury, kostka betonowa i lampki solarne – zgodnie wskazują na obiekt z ostatnich lat.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Obiekt nowy, czysty i kompletny; zadbany.

Przydrożny krzyż metalowy z kapliczką domkową (wnękową) u podstawy

Lp.: 1671 **Sołectwo:** Słopsk **Datowanie:** ok. 1995–2015

Współrzędne: 52.514622 N, 21.365023 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy z kapliczką domkową (wnękową) u podstawy.
- **Styl:** Współczesny zespół pasyjno-maryjny: prosty krzyż gałkowy połączony z otwartą kapliczką maryjną, w ogrodzonym ogródku.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z profili stalowych o przekroju prostokątnym, malowany na czarno. Końce ramion i wierzchołek zakończone niewielkimi kulistymi gałkami.
- **Kapliczka:** U podstawy trzonu kapliczka w formie domku z dwuspadowym daszkiem, wykonana z jasnych płyt (kamień lub lastryko). Wnęka otwarta, bez przeszklenia; poniżej druga, dolna wnęka.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion niewielka, biała figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Figura maryjna:** We wnęce figura Matki Bożej w obszernym błękitnym płaszczu z kapturem, okrywającym całą postać.
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Wnękę obramowuje marszczona, niebieska taśma (falbana). W kapliczce świece, lampiony i sztuczne kwiaty; w dolnej wnęce kompozycja kwiatów (słoneczniki, białe kwiaty). Górną krawędź ogrodzenia zdobią girlandy sztucznych słoneczników z zielonymi liśćmi, zwisające białe kwiaty (glicynie) oraz błękitne kokardy.
- **Otoczenie:** Zespół stoi przy drodze w ogródku za czarnym płotem z prętów zakończonych grotami, z łukową furtką; wewnątrz rudbekie, begonie i hortensje, po bokach dwie formowane tuje.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1995–2015.
- **Uzasadnienie:** Krzyż ze stalowych profili z seryjną pasyjką, kapliczka z płyt oraz kute ogrodzenie z grotami i łukową furtką odpowiadają współczesnym fundacjom wiejskim; brak daty.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Obiekt kompletny, wyjątkowo zadbany, z bogatą i aktualną oprawą.

Wysychy (3)

Przydrożny (leśny) krzyż metalowy z wizerunkiem Jana Pawła II

Lp.: 1696 **Sołectwo:** Wysychy **Datowanie:** ok. 1990–2010

Współrzędne: 52.488297 N, 21.412813 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny (leśny) krzyż metalowy z wizerunkiem Jana Pawła II, w ogrodzeniu.
- **Styl:** Prosty krzyż z rury stalowej z glorią, w ogródku wotywnym bogato przystrojonym wstążkami.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z rur stalowych o okrągłym przekroju, malowany na czarno.
- **Gloria:** Nad pasyjką półkolisty, srebrny łuk (daszek), od którego rozchodzą się faliste, srebrne promienie z prętów.
- **Ogrodzenie:** Czworoboczne, z prętów żebrowanych (zbrojeniowych) malowanych na czarno, z wypełnieniem z ukośnie krzyżujących się prętów (motyw „X”); osadzone na betonowej płycie.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Srebrzysta figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Obraz:** Na trzonie, na wysokości wzroku, oprawiony obraz (fotografia) Jana Pawła II w ramce, pod szkłem.
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Wstążki:** Na całej górnej krawędzi ogrodzenia zawiązane dziesiątki krótkich, wielobarwnych wstążek (żółte, zielone, czerwone, niebieskie, fioletowe, różowe), swobodnie zwisających.
- **Kwiaty:** Na trzonie, nad obrazem, bukiet sztucznych czerwonych róż. Wewnątrz ogrodzenia żywe nasadzenia: dwa stożkowe iglaki, hortensje bukietowe (różowe), aksamitki, żurawki, rozchodniki; przy podstawie znicz.

- **Otoczenie:** Krzyż stoi w lesie mieszanym (sosny, dęby, robinie), przy leśnej drodze.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1990–2010.
- **Uzasadnienie:** Krzyż z rur stalowych, gloria z giętych prętów i ogrodzenie z prętów zbrojeniowych to rozwiązania typowe dla ślusarstwa wiejskiego końca XX w.; wizerunek Jana Pawła II wskazuje na związek z jego pontyfikatem lub upamiętnieniem po 2005 r. Brak daty.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja stabilna, powłoka czarna kompletna; ogródek bardzo zadbany, dekoracje świeże.

Wysoki krzyż metalowy z pasyjką

Lp.: 1770 **Sołectwo:** Wysychy **Datowanie:** ok. 1970–1989

Współrzędne: 52.488761 N, 21.399293 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż metalowy z pasyjką, w ogrodzeniu, przy drodze.
- **Styl:** Krzyż ślusarski z rur, z glorią i zakończeniami w formie trójliścia z pierścieni.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z rur stalowych, malowany na ciemno; końce ramion i wierzchołek zwieńczone trzema połączonymi pierścieniami (motyw trójliścia).
- **Gloria:** Za pasyjką półkolisty łuk z ząbkowanym obrzeżem; w narożach skrzyżowania ramion łukowe wsporniki z pęczkami prostych promieni.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne ogrodzenie z ciemnych, blaszanych paneli z ażurowym, wycinanym ornamentem roślinnym (motyw liści), z ząbkowaną górną krawędzią.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Ciemna, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na trzonie czerwone sztuczne kwiaty, od których do ogrodzenia rozpięte wstążki fioletowe, zielone i kremowe; na ogrodzeniu bukiety sztucznych czerwonych róż i żółtych kwiatów oraz girlanda.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, na tle krzewów bzu i robinii.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1989.

- **Uzasadnienie:** Krzyż z rur z ząbkowaną glorią, promieniami i zakończeniami z pierścieni odpowiada krzyżom ślusarskim z okolicy z końca lat 70. XX w. (z datą 1978 w Dębinkach i Adelinie); podobne zakończenia ma krzyż na cmentarzu w Kicinach. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja kompletna; powłoka malarska ciemna, miejscami z korozją; wnętrze ogrodzenia zarośnięte. Obiekt z bieżącym przybraniem.

Wysoki krzyż metalowy z pasyjką

Lp.: 1773 **Sołectwo:** Wysychy **Datowanie:** ok. 1970–1999

Współrzędne: 52.491854 N, 21.398441 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Wysoki krzyż metalowy z pasyjką, w niskim ogrodzeniu z siatki, przy drodze gruntowej.
- **Styl:** Krzyż ślusarski z promienistą glorią i grotami z esownicami na końcach ramion.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z rur stalowych, malowany na czarno; trzon osadzony w jasnej, betonowej płycie.
- **Zakończenia:** Wierzchołek i lewe ramię zakończone grotami z parą spiralnych esownic; prawe ramię zakończone prostym grotem.
- **Gloria:** Wokół skrzyżowania ramion promienista gloria z prostych, ostro zakończonych prętów, rozchodzących się w pełnym okręgu.
- **Ogrodzenie:** Niskie, czworoboczne ogrodzenie z siatki plecionej rozpiętej na czarnych słupkach z rur.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Niewielka, jasna figura ukrzyżowanego Chrystusa na skrzyżowaniu ramion.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Pod skrzyżowaniem ramion bukiet sztucznych tulipanów, od którego zwisają gęsto długie wstęgi w kolorach białym, żółtozielonym, błękitnym i brzoskwiniowym; na słupkach ogrodzenia i u stóp krzyża bukiety sztucznych tulipanów (żółte, niebieskie, pomarańczowe) z żółtymi kokardami.

- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawiastym poboczu piaszczystej drogi gruntowej, przy łące, na tle zadrzewienia z robinią i brzozą.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1970–1999.
- **Uzasadnienie:** Krzyż z rur z promienistą glorią z prostych prętów i grotami z esownicami należy do tradycji wiejskiego ślusarstwa drugiej połowy XX w. – podobną glorię z prostych prętów ma krzyż z lat 60. XX w. na łące w Płatkowie oraz krzyż osadzony w 2. poł. XX w. na obelisku z 1906 r. w Obrębie. Ogrodzenie z siatki na słupkach z rur jest rozwiązaniem z ostatnich dekad XX w. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dobry. Krzyż kompletny, powłoka malarska bez wyraźnych ubytków; siatka ogrodzenia miejscami obwisła, wnętrze zarośnięte. Obiekt z bieżącym, odświętnym przybraniem.

Zabrodzie (7)

Przydrożna kapliczka murowana

Lp.: 1691 **Sołectwo:** Zabrodzie **Datowanie:** ok. 1920–1965 (krzyż możliwie starszy)

Współrzędne: 52.509466 N, 21.417087 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożna kapliczka murowana, wnękowa, zwieńczona kutym krzyżem.
- **Styl:** Tradycyjna wiejska kapliczka o zwartej, schodkowej bryle, z dekoracyjnym krzyżem kowalskim.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Murowany (prawdopodobnie z cegły pełnej), otynkowany grubo i pobielony. Bryła trójstopniowa: szeroka podstawa, czworoboczny cokół i węższa kondygnacja górna z wnęką; pod okapem profilowany, falisty gzyms.
- **Zadaszenie:** Płaski daszek z ciemnej blachy o falisto wywiniętych bokach, wysunięty poza lico ścian.
- **Krzyż:** Na daszku wysoki, kuty krzyż żelazny z bogatym ornamentem esownic i wolut przy skrzyżowaniu ramion i u nasady trzonu; ramiona zakończone ozdobnymi zwieńczeniami.
- **Wnęka:** Prostokątna, zamknięta łukiem odcinkowym, w profilowanym obramieniu tynkowym; otwarta (bez przeszklenia), wnętrze jasnoróżowe.

3. Ikonografia

- **Figura:** Matka Boża Niepokalana – postać stojąca, w białej sukni i granatowym płaszczu, z dłońmi złożonymi do modlitwy (typ z Lourdes).
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** U stóp figury bukiet sztucznych kwiatów (różowe, żółte, białe); na trzonie krzyża oplecione sztuczne gałązki z kwiatami.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi na trawniku przy drodze, pod sosnami, na tle zabudowań gospodarczych; nad nią przewody napowietrzne.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** krzyż – ok. 1900–1950; kapliczka – ok. 1920–1965.
- **Uzasadnienie:** Ręcznie kuty krzyż z bogatym ornamentem esownicowym reprezentuje tradycję kowalską sprzed upowszechnienia spawania; gruby tynk wapienny, profilowany gzyms i schodkowa bryła odpowiadają wiejskiemu budownictwu sakralnemu połowy XX w. Krzyż może być starszy od obecnej bryły. Brak daty.

6. Stan zachowania

- Dostateczny. Tynk spękany, z ubytkami powłoki w partii cokołowej (zawilgocenie); obramienie wnęki z łuszczącą się farbą; daszek i krzyż z powierzchniową korozją.

Krzyż dwuramienny (karawka

Lp.: 1692 **Sołectwo:** Zabrodzie **Datowanie:** 2009 (18.05.2009); tradycja karawek od ok. 1800

Współrzędne: 52.508210 N, 21.414933 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Krzyż dwuramienny (karawka, krzyż morowy) na murowanym cokole, w Zabrodziu przy ul. Reymonta.
- **Styl:** Współczesna, ażurowa interpretacja dawnej karawki – krzyż ślusarski z medalionami i literami, upamiętniający wcześniejsze drewniane karawki stojące w tym miejscu.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Dwuramienny (górne ramię krótsze), wykonany z ceowników stalowych w formie ramek, malowany na czarno. W ramkach okrągłe medaliony z jasnymi krzyżykami greckimi (rozetami); w skrzyżowaniu górnego ramienia okrąg z krzyżykiem, w skrzyżowaniu dolnego – medalion z popiersiem.
- **Cokół:** Murowany z żółtego klinkieru, nakryty płytą z ciemnego granitu; na froncie granitowe tablice.
- **Otoczenie konstrukcyjne:** Wokół cokołu prostokątne obramowanie z klinkieru z czterema słupkami nakrytymi granitowymi płytami, połączonymi metalowym łańcuchem; wewnątrz żwir.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Medalion:** W skrzyżowaniu dolnego ramienia jasny medalion z grawerowanym popiersiem postaci (Jan Paweł II – krzyż odsłonięto w dniu jego urodzin).
- **Litery i data na trzonie:** Przestrzenne, złote „V S R” oraz „2009”; między nimi dwa kolejne medaliony z krzyżykami. Litery VSR nawiązują najpewniej do formuł znanych z medalika św. Benedykta i dawnych karawek (np. „Vade retro Satana”).
- **Tablica:** „KRZYŻ TEN UPAMIĘTNIA POPRZEDNIE DREWNIANE KRZYŻE DWURAMIENNE – KARAWAKI, STAWIANE OD 200 LAT W TYM MIEJSCU. WIERZONO, ŻE CHRONIŁY LUDZI

PRZED CHOROBAMI. NIECH TEN ZNAK CHRONI KOŚCIÓŁ, OJCZYZNĘ I MIESZKAŃCÓW ZABRODZIA.” Poniżej tablica: „Fundator: Tadeusz Kudziński”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Przed tablicą bukiet sztucznych róż (czerwone, różowe, białe), pojedyncze sztuczne kwiaty, lampki solarne i znicz.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi na trawniku przy budynku Polskiego Banku Spółdzielczego w Wyszkowie (oddział w Zabrodziu), przy parkingu.
- **Historia:** Obecny krzyż odsłonięto 18 maja 2009 r. – w dniu urodzin Jana Pawła II, co tłumaczy umieszczenie medalionu z jego popiersiem. Według tablicy w tym miejscu przez ok. 200 lat stawiano drewniane karawki, którym przypisywano ochronę przed zarazą.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 18 maja 2009 r. (odsłonięcie; rok na trzonie); tradycja karawek w tym miejscu – ok. 200 lat (wg tablicy).
- **Uzasadnienie:** Rok postawienia obecnego krzyża podany przestrzennymi cyframi; tablica wskazuje, że zastąpił on dawne drewniane karawki.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja kompletna, cokół i obramowanie zadbane; drobne przebarwienia klinkieru.

Przydrożny krzyż kuty na kamiennym obelisku

Lp.: 1693 **Sołectwo:** Zabrodzie **Datowanie:** 1903; odnowienie 2024

Współrzędne: 52.507925 N, 21.414916 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż kuty na kamiennym obelisku, w ogrodzonym placyku.
- **Styl:** Tradycyjna forma obeliskowa przełomu XIX i XX w., z żeliwnym krzyżem gałkowym.

2. Konstrukcja i materiał

- **Obelisk:** Wysoki, czworoboczny trzon z gruboziarnistego, różowoszarego granitu, zwężający się ku górze, złożony z kilku bloków.
- **Cokół:** Nowszy, obłożony płytami z polerowanego, czerwonobrązowego granitu.
- **Krzyż:** Na szczycie czarny krzyż metalowy z kulistymi gałkami na końcach ramion i wierzchołku.
- **Ogrodzenie:** Prostokątny płotek z czarnych prętów metalowych, na placyku z szarej kostki; po bokach dwie ławki.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Na krzyżu jasna (srebrzysta) figura ukrzyżowanego Chrystusa, nad nią tabliczka INRI.
- **Wizerunek:** W płytkiej, łukowo zamkniętej niszy na trzonie mała czarno-biała ikona Najświętszego Serca Pana Jezusa (Chrystus w koronie, z berłem, wskazujący na Serce).
- **Inskrypcje:** Na trzonie wyryta data „1903 R.”. Na cokole czarna tablica: „Boże / Błogosław / Naszą Ojczyznę / Naszą Parafię / Nasze Rodziny / Nas Samych / Parafianie / 2024 r.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Wzdłuż górnej krawędzi płotka girlanda sztucznych słoneczników; przed tablicą biały wazon z kompozycją sztucznych kwiatów (pomarańczowe, czerwone, różowe) i znicze.
- **Otoczenie:** Obelisk stoi przy drodze i ścieżce rowerowej, na skraju łąki w Zabrodziu.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** obelisk – 1903 (data wyryta na trzonie); cokół, tablica, ogrodzenie i placyk – 2024.
- **Uzasadnienie:** Data wykuta na pierwotnym trzonie; nowy cokół z granitową tablicą fundacji parafian oraz zagospodarowanie otoczenia pochodzą z odnowienia w 2024 r. Krzyż gałkowy prawdopodobnie oryginalny lub z wcześniejszej wymiany.

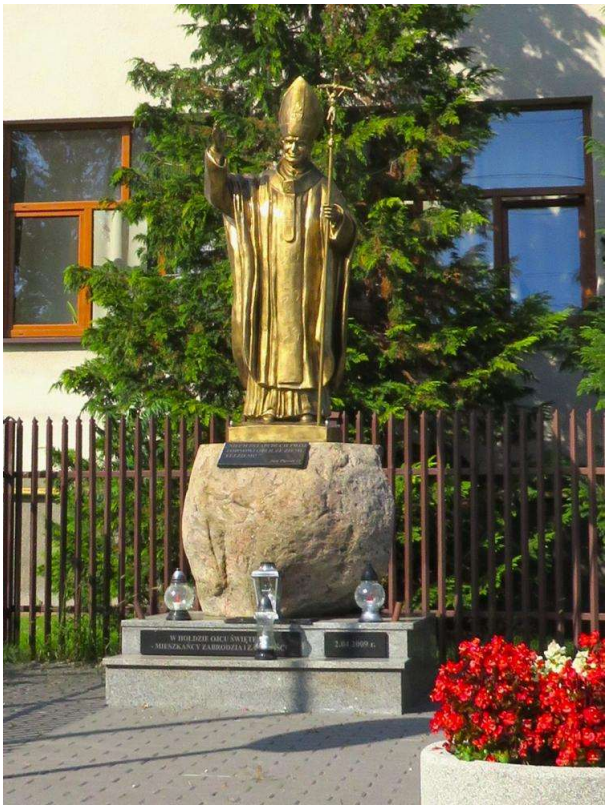
6. Stan zachowania

- Bardzo dobry po renowacji. Kamień trzonu z naturalną patyną, bez ubytków; otoczenie nowe i zadbane.

Pomnik św. Jana Pawła II na głazie narzutowym

Lp.: 1694 **Sołectwo:** Zabrodzie **Datowanie:** 2009 (2.04.2009)

Współrzędne: 52.508170 N, 21.413587 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Pomnik św. Jana Pawła II na głazie narzutowym, przy szkole podstawowej w Zabrodziu.
- **Styl:** Współczesny pomnik pełnofigurowy – złocony odlew na naturalnym głazie i granitowym cokole.

2. Konstrukcja i materiał

- **Rzeźba:** Pełnofigurowy posąg papieża, odlew (metal lub żywica) pokryty złotą patyną.
- **Głaz:** Duży, naturalny głaz narzutowy (granit) o surowej fakturze, z ociosanym wierzchołkiem pod figurę.
- **Cokół:** Dwustopniowy, obłożony płytami z jasnoszarego, polerowanego granitu.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Postać:** Jan Paweł II w ornacie i mitrze, prawą ręką błogosławi, w lewej trzyma pastorał z krucyfiksem.
- **Tablica na głazie:** „Niech zstąpi Duch Twój / i odnowi oblicze ziemi. / Tej ziemi!” – Jan Paweł II.
- **Tablice na cokole:** lewa – „W HOŁDZIE OJCU ŚWIĘTEMU / – MIESZKAŃCY ZABRODZIA I ZAZDROŚCI”; prawa – „2.04.2009 r.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** Na cokole i przy głazie znicze i lampiony; obok betonowa donica z czerwonymi i białymi begoniami.
- **Otoczenie:** Pomnik stoi na placu z kostki przed budynkiem szkoły podstawowej w Zabrodziu, przy brązowym płocie z prętów, na tle iglaków.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2 kwietnia 2009 r. (data na tablicy).
- **Uzasadnienie:** Odsłonięcie w 4. rocznicę śmierci Jana Pawła II (2 kwietnia 2005 r.); fundatorami byli mieszkańcy Zabrodzia i Zazdrości – tych samych wsi, które w tym samym roku wybudowały grotę maryjną w Niegowie.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Patyna figury jednolita, kamień i tablice kompletne; obiekt zadbany.

Pomnik-obelisk Władysława Stanisława Reymonta (obiekt memoratywny

Lp.: 1703 **Sołectwo:** Zabrodzie **Datowanie:** ok. 1995–2010

Współrzędne: 52.507684 N, 21.428251 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Pomnik-obelisk Władysława Stanisława Reymonta (obiekt memoratywny, niesakralny), w Zabrodziu.
- **Styl:** Współczesny pomnik w formie granitowej steli z medalionem portretowym.

2. Konstrukcja i materiał

- **Stela-pionowa płyta kamienna:** Prostopadłościenna płyta z ciemnoszarego, polerowanego granitu, ustawiona pionowo.
- **Podstawa:** Trzystopniowy podest z płyt tego samego granitu.
- **Medalion:** W górnej części steli owalna płaskorzeźba z jasnoszarego kamienia z portretem Reymonta (popiersie en face, z charakterystyczną fryzurą i wąsem).

3. Inskrypcje

- **Na steli jasne litery:** „WŁADYSŁAW / STANISŁAW / REYMONT / (1867 – 1925) / LAUREAT LITERACKIEJ / NAGRODY NOBLA”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** brak.
- **Otoczenie:** Pomnik stoi na trawniku przy ulicy, przed budynkiem szkoły, pod brzozą i świerkiem srebrzystym.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1995–2010.
- **Uzasadnienie:** Polerowany granit cięty maszynowo, grawerowane liternictwo i forma steli odpowiadają współczesnym realizacjom kamieniarskim; brak daty.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Kamień czysty, napisy i medalion czytelne.

Przydrożny krzyż metalowy w ogrodzeniu

Lp.: 1704 **Sołectwo:** Zabrodzie **Datowanie:** 2014

Współrzędne: 52.505805 N, 21.417293 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy w ogrodzeniu, na wybrukowanym podeście.
- **Styl:** Współczesny krzyż z rur stalowych z ażurową glorią w formie rozety.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż łaciński z rur stalowych o okrągłym przekroju, malowany na ciemnobrązowo/czarno; końce ramion i wierzchołek zakończone złoconymi gałkami.
- **Gloria:** Nad pasyjką półkolisty łuk, a wokół skrzyżowania ramion ośmioramienna rozeta z cienkich, giętych prętów tworzących wydłużone „płatki”; w środku okrągła tarcza.
- **Ogrodzenie i podest:** Czarny płotek z pionowych prętów zakończonych grotami, z dwuskrzydłową furtką o łukowym zwieńczeniu; wewnątrz podest wyłożony płytkami gresowymi. Do krzyża prowadzi chodnik z szarej kostki.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Złocona figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcja:** Na dolnej części trzonu pionowo umieszczona data „2014”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Wstążki:** Spod bukietu na trzonie rozpięte namiotowo długie, żółto-zielone (limonkowe) wstęgi, przymocowane do narożników ogrodzenia.
- **Kwiaty:** Na trzonie bukiet sztucznych kwiatów (żółte tulipany); przed krzyżem wysoki wazon z kompozycją sztucznych kwiatów (różowe, fioletowe, białe); na furtce bordowe dalie. Po bokach podestu krzewy hortensji bukietowych (białe, różowe) i juki.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, na skraju łąki, na tle zabudowy wiejskiej.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2014 (data na trzonie).
- **Uzasadnienie:** Rok postawienia podany na trzonie krzyża; rury stalowe z seryjnymi gałkami, rozeta z giętych prętów, podest z gresu i kostka brukowa potwierdzają obiekt współczesny.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Powłoki malarskie świeże, obiekt kompletny i zadbany.

Przydrożny krzyż metalowy jubileuszowy

Lp.: 1705 **Sołectwo:** Zabrodzie **Datowanie:** 2000

Współrzędne: 52.501730 N, 21.420037 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy jubileuszowy, w ogrodzeniu, na wybrukowanym placyku.
- **Styl:** Współczesny krzyż z profili stalowych z promienistą glorią i ażurową dekoracją w kształcie serca.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Bardzo wysoki krzyż łaciński z zamkniętych profili stalowych, malowany na czarno; końce ramion i wierzchołek zakończone białymi kulami.
- **Gloria:** Nad pasyjką srebrny, półkolisty łuk, a wokół skrzyżowania ramion wieniec prostych, srebrnych promieni z prętów.
- **Serce:** W dolnej części trzonu przestrzenna rama z czarnego pręta w kształcie dużego serca, wypełniona ukośnymi prętami i jasnymi elementami dekoracyjnymi.
- **Ogrodzenie:** Czworoboczne, z czarnych sztachet metalowych zakończonych grotami; wewnątrz stolik-ołtarzyk nakryty obrusem. Krzyż stoi na placyku z czerwonej kostki, obok drewniana ławka.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion srebrzysta figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Obrazek:** Na trzonie, w małej ramce pod szkłem, wizerunek Matki Bożej (w tonacji błękitnej).
- **Inskrypcja:** Na trzonie, pionowo, jasne, przestrzenne cyfry „2000 r.”.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Wstążki:** Spod kokardy na trzonie rozpięte namiotowo długie wstęgi czerwone i kremowo-białe, przymocowane do narożników ogrodzenia.
- **Kwiaty:** Na ogrodzeniu girlanda ze sztucznej zieleni z drobnymi kwiatami; na ołtarzyku wazon ze sztucznymi różowymi piwoniami.

- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, wśród pól, na skraju zabudowy wsi.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** 2000 (data na trzonie).
- **Uzasadnienie:** Rok postawienia podany na trzonie – fundacja związana z Wielkim Jubileuszem Roku 2000; materiały i forma potwierdzają obiekt współczesny.

6. Stan zachowania

- Dobry. Konstrukcja stabilna, powłoka czarna kompletna; obiekt zadbany, dekoracje świeże.

Zazdrość (3)

Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy z gablotą maryjną na trzonie

Lp.: 1689 **Sołectwo:** Zazdrość **Datowanie:** ok. 1990–2010

Współrzędne: 52.520233 N, 21.415381 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy kratownicowy z gablotą maryjną na trzonie.
- **Styl:** Ślusarsko-spawalnicza konstrukcja ażurowa, malowana na biało, w urządzonym ogródku wotywnym z ławkami.

2. Konstrukcja i materiał

- **Krzyż:** Wysoki krzyż z dwóch równoległych kształtowników stalowych na trzonie i ramionach, połączonych ukośnymi prętami (kratownica); malowany na biało. Końce ramion i wierzchołek zakończone kółkami (pierścieniami); nad wierzchołkiem niewielki półkolisty element.
- **Gablota:** W połowie wysokości trzonu wbudowana przeszklona gablota z figurą maryjną, z daszkiem i podstawą z blachy.
- **Otoczenie konstrukcyjne:** Krzyż stoi w ogródku za niskim płotkiem z prętów; przed nim betonowa wylewka, dwie białe donice w formie odwróconych ostrosłupów i dwie drewniane ławki.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion złocona figura ukrzyżowanego Chrystusa, nad nią tabliczka INRI.
- **Figura:** W gablocie Matka Boża Niepokalana w typie Cudownego Medalika – biała suknia, błękitny płaszcz.
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Wstążki:** Z końców ramion opadają pęki długich biało-czerwonych wstążek, przymocowanych do płotka.
- **Kwiaty:** Na płotku i w donicach czerwone pelargonie; w ogródku begonie, rozchodniki i inne kwiaty; po bokach duże krzewy białych hortensji bukietowych. Przed krzyżem znicze.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy drodze, na skraju lasu sosnowego i zarośli.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1990–2010.
- **Uzasadnienie:** Spawana kratownica z kształtowników z dekoracyjnymi pierścieniami, wbudowana gablota oraz otoczenie (wylewka, donice, ławki) odpowiadają fundacjom z przełomu XX i XXI w.; brak daty.

6. Stan zachowania

- Bardzo dobry. Konstrukcja świeżo malowana, kompletna; ogródek bardzo zadbany.

Przydrożny krzyż metalowy na wysokim kamiennym słupie

Lp.: 1695 **Sołectwo:** Zazdrość **Datowanie:** ok. 1960–1990; otoczenie po 2010

Współrzędne: 52.508612 N, 21.405527 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Przydrożny krzyż metalowy na wysokim kamiennym słupie, w ogrodzeniu, w Zazdrości, niedaleko granicy z Niegowem.
- **Styl:** Prosty krzyż gałkowy z esownicami na smukłym, gładkim postumencie.

2. Konstrukcja i materiał

- **Postument:** Wysoki, smukły, czworoboczny słup o drobnoziarnistej, różowoszarej fakturze (lastryko lub granit), zwężający się ku górze, nakryty metalową płytką.
- **Krzyż:** Czarny krzyż z rury stalowej, z kulistymi gałkami na końcach ramion i wierzchołku; w narożach przy skrzyżowaniu ramion cztery ozdobne esownice (spirale) z drutu.
- **Ogrodzenie:** Prostokątne, z grafitowych (antracytowych) przęseł z pionowych prętów, z furtką od frontu; wewnątrz i wokół posadzka z kostki granitowej, obramowana krawężnikiem.

3. Ikonografia

- **Pasyjka:** Na skrzyżowaniu ramion srebrzysta figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Inskrypcje:** brak widocznych.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Wstążki:** Z ramion krzyża rozpięte długie szarfy w kolorach białym i jasnoniebieskim (maryjnym), przymocowane do narożników ogrodzenia; na jednym narożniku biało-niebieska kokarda.
- **Kwiaty:** Na słupkach ogrodzenia i u stóp postumentu bukiety sztucznych niebieskich hortensji w uchwytach i wazonie.
- **Otoczenie:** Krzyż stoi przy chodniku, między dwiema tujami, przed współczesnym budynkiem handlowo-usługowym.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** postument i krzyż – ok. 1960–1990; ogrodzenie i otoczenie – po 2010.
- **Uzasadnienie:** Słup z lastryka/granitu z krzyżem z rury z esownicami odpowiada formom drugiej połowy XX w.; antracytowe ogrodzenie i kostka granitowa to współczesne zagospodarowanie. Brak daty.

6. Stan zachowania

- Dobry. Postument i krzyż kompletne; ogrodzenie nowe. Przy obiekcie trwają prace brukarskie (sterta kostki).

Murowana kapliczka słupowa z przeszkloną wnęką i figurą Matki Bożej z Lourdes

Lp.: 1775 **Sołectwo:** Zazdrość **Datowanie:** ok. 1950–1979

Współrzędne: 52.508240 N, 21.409112 E

1. Klasyfikacja

- **Typ obiektu:** Murowana kapliczka słupowa z przeszkloną wnęką i figurą Matki Bożej z Lourdes, w ogrodzie frontowym, przy ulicy.
- **Styl:** Ludowa kapliczka dwukondygnacyjna z kutym krzyżem, z cokołem zdobionym mozaiką z tłuczonego szkła.

2. Konstrukcja i materiał

- **Korpus:** Dwukondygnacyjny słup murowany – szerszy cokół i nieco węższa część górna z wnęką.
- **Część górna:** Tynk malowany na jasnoniebiesko; farba i tynk silnie złuszczone, miejscami odsłonięta cegła.
- **Cokół:** Lico wyłożone mozaiką z kawałków szkła osadzonych w zaprawie – w górnym pasie szkło żółte, w dolnym szkło brązowe (butelkowe), bursztynowe i zielone, ułożone w barwne pola.
- **Zwieńczenie:** Gruba, betonowa płyta z lekko ukośnymi połaciami, wysunięta poza lico.
- **Wnęka:** Wysoka wnęka zamknięta półkoliście, z jasnoniebieskimi, drewnianymi, przeszklonymi drzwiczkami na zawiasach.
- **Krzyż:** Na płycie krzyż kuty z esownicami i spiralami wzdłuż trzonu i przy ramionach, z grotem w formie lilii na wierzchołku i półkolistym łukiem nad pasyjką.

3. Ikonografia i inskrypcje

- **Pasyjka:** Jasna, metalowa figura ukrzyżowanego Chrystusa.
- **Figura:** We wnęce biała figura Matki Bożej z Lourdes ze złożonymi do modlitwy dłońmi i różańcem, na postumencie.
- **Inskrypcje:** brak.

4. Dekoracje i otoczenie

- **Dekoracje:** brak dekoracji okolicznościowych.
- **Otoczenie:** Kapliczka stoi w zarośniętym bylinami ogrodzie frontowym, przed parterowym, częściowo drewnianym domem, między drzewami owocowymi.

5. Szacowany wiek

- **Datowanie:** ok. 1950–1979.
- **Uzasadnienie:** Murowana, dwukondygnacyjna bryła z półkolistą wnęką i kuty krzyż z esownicami odpowiadają kapliczkom z okolicy z lat 1960–1962 (w Przykorach i Dębinkach). Mozaika z tłuczonego szkła butelkowego na cokole to ludowa technika zdobnicza popularna w tym okresie. Brak inskrypcji z datą.

6. Stan zachowania

- Dostateczny. Konstrukcja kompletna; tynk i farba części górnej silnie złuszczone, z ubytkami do cegły; mozaika cokołu zachowana; drzwiczki i figura w dobrym stanie; otoczenie zarośnięte.